

Ympäristö- raportti

2024

A group of people are sitting in a garden, looking towards a large, leafy tree. In the foreground, there is a wooden fence and a garden bed with various flowers. A tall black lamppost stands in the middle ground. The background shows a dense forest under a cloudy sky.

Helsinki

Sisällys

4	Apulaispormestarin tervehdys
6	Ympäristöjohtaminen ja kumppanuudet
14	Talousarvion sitovat ympäristötavoitteet
16	Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
24	Vesiensuojelu
31	Ilmastonmuutoksen hillintä
36	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
39	Energia
47	Rakentaminen
50	Liikenne
57	Ilmansuojelu
62	Meluntorjunta
67	Hankinnat
72	Kiertotalous
78	Ympäristötietoisuus ja -kasvatus
82	Ympäristöriskit
84	Ympäristötalous
87	Ympäristöindikaattorit

Apulaispormestarin tervehdys

Kahdeksan vuotta kaupunkiympäristön apulaispormestarina on kirkastanut kaksi asiaa: sen, että kaupungistuminen ei ole valinta, mutta se on, miten kestävästi kaupungistuminen tapahtuu.

Pää pystyssä voi myös sanoa: Helsinki on kaupunki, joka kantaa vastuunsa ympäristöstä kaikilla rintamilla.

Helsingin ympäristötyön kunnianhimo kasvoi, kun kaupunginhallitus hyväksyi kaupungin uudet ympäristönsuojelun tavoitteet keväällä 2024. Tavoitteet viitoittavat tietä kohti ekologisesti kestävää tulevaisuutta ja asettavat selkeät, mitattavat pitkän tähtäimen tavoitteet, jotka ovat olennaisia ympäristönsuojelun johdonmukaisessa toteuttamisessa.

Luonnonsuojelu eteni! Vuonna 2024 kaupunginhallitus esitti ELY-keskukselle viiden uuden luonnonsuojelualueen perustamista. Helsingin uuden luonnonsuojelualueohjelman myötä uusia suojelualueita tullaan perustamaan Helsinkiin vielä huomattavasti tiiviimpään tahtiin kuin aikaisemmin. Tavoitteenamme on nyt suojella yli 10 prosenttia sekä maa- että vesipinta-alasta.

Helsingin suorat kasvihuonekaasupäästöt laskivat 16 prosenttia. Päästöjen merkittävän laskun taustalla on erityisesti kivihiilen käytön dramaattinen väheneminen. Tänä keväänä suljimme Helsingin viimeisen kivihiilivoimalan, ja Helsingin hiilivapaa tulevaisuus on siis alkanut. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi on paljon meneillään, sopeutustyö nivoo yhteen sekä ilmasto- että luontotavoitteita lisäämällä kaupunkiin viihtyisää vihreää pinta-alaa. Metsien hoidon periaatteet päivitettiin vahvistamaan metsien monimuotoisuutta.

Helsingissä on aiempaa paremmat mahdollisuudet liikkua joukkoliikenteellä sujuvasti ja vähähiilisesti. Raitioliikenne Pasilan ja Kalasataman välisellä radalla käynnistyi elokuussa ja toi kokonaan uusia alueita Helsingissä raitioliikenteen piiriin. Matkustajamäärän kehitys linjalla on ollut nousujohteista. HSL otti käyttöön noin 120 uutta sähköbussia ja sähköbusseilla ajettiin jo lähes 42 prosenttia bussikaluston kilometreistä.

Salmisaaren voimalan sulkemisen jälkeen liikenne nousi Helsingin suurimmaksi hiilidioksidin päästölähteeksi. Vuoteen 2030 mennessä liikenteen osuuden ennakoidaan olevan jo yli 60 prosenttia. Päästövähennysten saavuttamiseksi tarvitaan laaja valikoima vaikuttavia toimia ja meiltä päätöksentekijöiltä kykyä sitoutua niiden läpiviemiseen. Haastavaa tulee olemaan myös katupölyn eli hengitettävien hiukkasten raja-arvojen alittaminen. EU:n uusi ilmanlaatudirektiivi tuli voimaan joulukuussa 2024. Sen myötä sitovat raja-arvot ilmansaasteiden pitoisuuksille kiristyvät merkittävästi vuonna 2030. Tarvitaan uusia toimia ja käytössä olevien tehostamista: nastarenkaiden käytön vähentäminen on tärkeässä roolissa.

Helsingin ympäristötyö on sillä tasolla, jolla ympäristövastuunsa tuntevassa kaupungissa tuleekin olla. Valtava kiitos omasta puolestani Helsingin kunnianhimoiseen ympäristötyöhön ja siitä raportointiin osallistuneille!

Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristön apulaispormestari

Ympäristöjohtaminen ja kumppanuudet

Ympäristöjohtamisen tavoitteena on, että ympäristönsuojelulliset tavoitteet otetaan huomioon kaikessa kaupunkikonsernin toiminnassa ja päätöksenteossa. Helsinki ohjaa ja arvioi kaupungin kehittämistä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Kaupunkistrategian (2021–2025) mukaan Helsingin tulevaisuus on hyvä, kun se perustuu kestäväan kasvuun. Kestävä kasvu on sopusoinnussa ekologisten reunaehtojen kanssa ja se luo sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävää hyvinvointia. Keväällä 2024 hyväksytyt uudet Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 täydentävät kaupunkistrategiaa ympäristönsuojelun osalta.

Helsinki sai uudet ympäristönsuojelun tavoitteet

Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi maaliskuussa 2024 uudet kunnianhimoiset ympäristönsuojelun tavoitteet, jotka viitoittavat tietä kohti ekologisesti kestävää tulevaisuutta. [Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#) on kaupungin ympäristönsuojelutyötä ohjaava asiakirja, joka täsmentää kaupunkistrategian ympäristönsuojelua koskevia tavoitteita ja asettaa tavoitteet niille ympäristönsuojelun osa-alueille, joita strategia ei kata. Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 on osa kaupungin kestäväan kehityksen kokonaisuutta. Asiakirja kokoaa yhteen ekologisen kestävyuden kokonaisuuden tavoitteet ja asettaa myös pitkän tähtäimen tavoitteet, jotka ovat oleellisia ympäristönsuojelun johdonmukaisessa toteuttamisessa.

Ympäristönsuojelun tavoitteiden toteutusta seurataan vuosittain osana kaupunginvaltuustolle esiteltävää ympäristöraporttia. Tässä ympäristöraportissa esitetään myös ympäristönsuojelun tavoitteiden indikaattorit ja niiden kehityssuunta (luku Ympäristöindikaattorit).

Vuoden 2024 aikana ympäristönsuojelun tavoitteita jalkautettiin vierailemalla kaikkien toimialojen ja liikelaitosten johtoryhmien kokouksissa. Näissä keskusteluissa käytiin läpi tavoitteiden toteuttamisen haasteita ja vahvuuksia kunkin organisaation näkökulmasta. Kaikkiaan tavoitteisto nähtiin tarpeellisena kasvavaa kaupunkia ja sen palveluja kehitettäessä. Lisäksi marraskuussa kaupungin henkilöstölle järjestettiin seminaari, jossa ympäristönsuojelun tavoitteiden edistämistä esiteltiin konkreettisella tasolla toimialojen ja liikelaitosten johdon ja asiantuntijoiden näkökulmasta.

Green City Accord
Circular Cities Declaration
Plastic Smart Cities Declaration
Global Covenant of Mayors for Climate & Energy
Net Zero Cities
Glasgow Declaration on Climate Action in Tourism

Helsingin hankintastrategia

Hiilineutraali Helsinki
-päästövähennysohjelma

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset ja hulevesiohjelma

LUMO-ohjelma ja
luonnonsuojeluohjelma

Kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelma

Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040

Ilmansuojelu- ja
meluntorjuntasuunnitelma (ILME)

Itämeri-toimenpideohjelma

Kaivumaiden, kiviaineksen
ja purkumateriaalien hyödyntämisen
kehittämisohjelma

Roskaantumisen hillinnän ohjelma

Ympäristöraportti

Kestävän kehityksen toimeenpanoraportti

Palvelukeskus Helsingin kolmivuotinen vastuullisuusohjelma tuli päätökseen ja uusi kestävä kehityksen ohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2024. Päättyneen vastuullisuusohjelman kaikki toimenpiteet valmistuvat ja monet tavoitteet, kuten hankintojen vastuullisuuskriteerien sopimuskauden aikainen ja systemaattinen seuranta, vakiintuivat pysyviksi toimintamalleiksi. Myös ruokahävikin puolittamisen, reseptiikan kehittämisen ja jätteiden kierrätysasteen osalta päästiin vuoden 2024 tavoitteisiin. Palvelukeskus Helsingillä on käytössään myös sertifioitu Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä.

Ympäristö- ja vastuullisuusjohtamisen työkalut toimialoilla ja liikelaitoksissa

Toimiala/liikelaitos	Ympäristöjärjestelmä/kestävän kehityksen ohjelma
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	- Sertifioitu Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä (toimialatasoinen) - Kestävän kehityksen ohjelma (toimialatasoinen)
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	Sertifioitu Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä (kirjastopalvelut, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kaupunginmuseo)
Kaupunkiympäristön toimiala	Ei sertifioitua järjestelmää tai vastuullisuusohjelmaa (Kestävä Kymp -työ ohjaa ympäristötyötä systemaattisesti)
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Vihreä Lippu -ohjelma ja sertifikaatti (33 yksikköä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa), OKKA-säätiön oppilaitosten kestävän kehityksen sertifikaatti (Stadin AO, myönnetty alkuvuodesta 2025)
Kaupunginkanslia	Sertifioitu Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä
Rakentamispalveluliikelaitos Stara	Sertifioitu Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä
Palvelukeskus Helsinki	- Sertifioitu Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä - Vastuullisuusohjelma/kestävän kehityksen ohjelma
Taloushallinto-palveluliikelaitos	Ei sertifioitua järjestelmää tai vastuullisuusohjelmaa
Työterveysliikelaitos	Ei sertifioitua järjestelmää tai vastuullisuusohjelmaa

Ekotukitoiminta kannustaa arjen ympäristötekoihin

Ekotukitoiminnan avulla toteutetaan arjen ympäristötekoja kaupungin eri yksiköissä. Vuonna 2024 Helsingin kaupungilla oli noin 1 200 ekotukihenkilöä. Ekotukihenkilöitä on kaikilla toimialoilla ja kaikissa liikelaitoksissa. Vuonna 2024 uusille ekotukihenkilöille järjestettiin kuusi koulutusta. Näihin koulutuksiin osallistui ennätyselliset 152 henkilöä, mikä on yli kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2023. Peruskoulutusten lisäksi ekotukihenkilöille järjestettiin jatkokoulutuksia, verkostotapaamisia ja vierailuita ympäristöalan eri kohteisiin. Koulutuksia järjestettiin myös yhteistyössä pääkaupunkiseudun ja Keski-Uudenmaan kuntien, HSY:n ja Turun ammattikorkeakoulun kanssa. Helsingin kaupunki koordinoi myös kansallista ekotukiverkostoa, johon kuuluu yhteensä 34 organisaatiota eri puolilta Suomea.

Ekotukitoiminnassa tehtiin tiivistä yhteistyötä Turun ammattikorkeakoulun luotsaaman ChemBee – Chemical Ambassadors for Europe -hankkeen kanssa. Yhteisten koulutusten ja viestintäkampanjan avulla lisättiin ekotukihenkilöiden ja muiden työntekijöiden tietämystä haitallisista kemikaaleista. Ekotukitoiminnan mallia esiteltiin kreikkalaisille ja ranskalaisille hankekumppaneille Helsinkiin suuntautuneen opintomatkan aikana.

Helsinki kärkisijalle matkailun kestävyttä mittaavassa indeksissä

Helsinki saavutti strategisen tavoitteen olla maailman kestävin matkailukohde sijoittuessaan ensimmäiseksi kansainvälisessä matkailukohteiden kestävyttä mittaavassa Global Destination Sustainability (GDS) -indeksissä. Indeksillä arvioi matkailukohteiden kestävyttä yli 70 mittarin avulla neljässä eri kategoriassa: ekologinen ja sosiaalinen kestävyys, toimintaketjut sekä johtaminen. Vertailussa on mukana yli sata vastuullisuuteen panostavaa kaupunkia eri puolilta maailmaa.

Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että yhä useammat matkailijat etsivät kestävämpiä palveluita ja matkakohteita. Matkailuelinkeino on panostanut voimakkaasti kestävään matkailuun, mikä näkyy siinä, että poikkeuksellisen suuri määrä helsinki-läisistä matkailuyrityksistä on suorittanut ympäristösertifioinnin. Kunnianhimoinen kestävä matkailun kehittäminen johti hyviin tuloksiin maaliskuussa 2025, kun Helsingille myönnettiin Green Destinations GSTC -sertifiointi, joka noudattaa maailman tiukinta matkailukohteen kriteeristöä. Helsinki on ensimmäinen yli puolen miljoonan asukkaan kaupunki, jolle sertifiointi on myönnetty.

Neljäs kestävä kehityksen raportti arvioi päättyvää strategiakautta

Helsingin neljäs kestävä kehityksen raportti julkaistiin tammikuussa 2025. Raportti arvioi kuluneen strategiakauden onnistumisia ja kehityskohteita. Neljään vuoteen mahtui merkittäviä muutoksia. Venäjän hyökkäysota pakotti uudistamaan energiantuotantoa nopeasti, mikä vaikutti päästökehitykseen ensin negatiivisesti. Hanasaaren kivihiilivoimalaitoksen sulkeuduttua vuonna 2023 päästiin jälleen päästöjen lasku-uralle. Tavoitteet luonnonsuojelualueiden lisäämisestä strategiakaudella on saavutettu. Neljän vuoden aikana Helsinki on kasvanut ennätysvauhtia, mikä lisää painetta asuntotuotanto-, ilmasto- ja luonnonsuojelun tavoitteiden yhteensovittamiseen.

Katse tulevaan

Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet tarkistetaan uuden valtuustokauden alussa kaupunkistrategian valmistumisen jälkeen. Tässä päivityksessä tullaan ottamaan huomioon myös lainsäädännön muutokset.

Kaupungin henkilöstölle tammikuussa 2025 suunnattu kyselytutkimus osoitti, että Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet tunnetaan toistaiseksi melko huonosti: vain kolmasosa vastaajista tunsi tavoitteet kohtalaisesti tai hyvin. Henkilöstön näkökulmasta parhaiten edenneitä osa-alueita ovat kiertotalous, vastuulliset hankinnat ja ympäristötietoisuus. Kyselyn tuloksia tullaan hyödyntämään ympäristönsuojelun tavoitteiden jalkauttamisessa ja ympäristötyön kehittämisessä. Kysely oli osa laajempaa Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Oulun, Tampereen ja Turun yhteiskyselyä, jolla selvitettiin kaupunkien työntekijöiden ympäristötietoisuutta ja -asenteita.

Helsingin ympäristötilaston kehittämistä jatketaan ja uudistus valmistuu syksyllä 2025. Päivitetty ympäristötilasto tarjoaa avointa ja ajantasaista tietoa Helsingin ympäristön tilasta muun muassa päättäjille, toimittajille, tutkijoille ja ympäristöasioista kiinnostuneille kaupunkilaisille.

Kaupunkiympäristön toimialalla jatketaan kestävyysraportointidirektiivin ja taksonomian vaatimusten vaikutusten arviointia. Kahdeksan kaupungin tytäryhteisöä kuuluu kestävyysraportointivaatimuksen piiriin. Euroopan komissio on aloittanut hankkeen yritysten sääntelytaakan keventämiseksi koskien esimerkiksi kestävyysraportointidirektiiviä ja EU-taksonomiaa. Nämä mahdolliset muutokset tulevat vaikuttamaan myös kaupunkikonsernin toimintaan.

Linjaukset ja verkkosivut:

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

[Helsingin ympäristötilasto](#)

[Agendasta teoiksi – YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutuminen Helsingissä 2025](#)

Talousarvion sitovat ympäristötavoitteet

Toimialoilla ja liikelaitoksilla on mahdollisuus asettaa talousarviossa ympäristöasioihin liittyviä sitovia toiminnallisia tavoitteita. Vuonna 2024 tavoitteita asettivat kaupunkiympäristön toimiala ja Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL). Asetettujen tavoitteiden kuudesta mittarista viisi toteutui.

Talousarvion sitovat ympäristötavoitteet ja mittarit, kaupunkiympäristön toimiala

Tavoite: Luonnon monimuotoisuuden edellytykset, viherverkon yhtenäisyys ja ekologiset verkostot turvataan suunnitelmallisen luonnonsuojelun ja uusien viheralueiden myötä.	
Mittari	Toteuma
Luonnonsuojelualue-esitysten lukumäärä, muutos: 5 uutta luonnonsuojelualueutta (kpl). (Mittarin lähtöarvo: 82. Mittarin tavoitearvo: 87.)	Mittari ei toteutunut. Mittarin toteuma oli 85. Kolmen valmistelussa olleen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelman teko viivästyi konsulttiin liittyvistä force majeure -syistä.
Viherpinta-alan nettolisäys (m ²). (Mittarin lähtöarvo: 0. Mittarin tavoitearvo: 0>.)	Mittari toteutui. Mittarin toteuma oli +170 000 neliometriä.
Tavoite: Rakennusten ja yleisten alueiden energiatehokkuus paranee ja uusiutuvan energian käyttö kasvaa.	
Mittari	Toteuma
Laskennallinen kumulatiivinen sähkö- ja lämmitysenergiesäästö (GWh). (Mittarin lähtöarvo: 0. Mittarin tavoitearvo: 6,5.)	Mittari toteutui. Mittarin toteuma oli 8,94. Yleisillä alueilla saavutettiin 2,7 GWh laskennalliset energiansäästöt. Tilat-palvelussa saavutettiin 6,24 GWh laskennalliset energiansäästöt.
Kaupungin omissa talonrakennuskohteissa päälämmitysjärjestelmäksi valitaan lämpöpumpputekniikka aina, kun se on teknisesti mahdollista ja kun takaisinmaksuaika on 15 vuotta tai alle (%). (Mittarin lähtöarvo: 0. Mittarin tavoitearvo: 100 %.)	Mittari toteutui. Mittarin toteuma oli 100 %. Yhteensä 17 hankkeessa hankesuunnittelu valmistui tai vuokrahankkeen kilpailutus eteni siihen vaiheeseen, että lämmitysjärjestelmän toteutuskelpoisuus ja kannattavuus voitiin määritellä. Näistä 11 hankkeessa päädyttiin hyödyntämään lämpöpumpputekniikkaa ja 6 hankkeessa lämpöpumpputekniikan hyödyntäminen ei ollut mahdollista teknisten tai taloudellisten syiden takia.

Talousarvion sitovat ympäristötavoitteet ja mittarit, Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos HKL

Tavoite: Joukkoliikenteen luotettavuus on hyvä.	
Mittari	Toteuma
Ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdoistä. (Mittarin lähtöarvo: 98,98 %. Mittarin tavoitearvo: 99,85 %.)	Mittari toteutui. Mittarin toteuma oli 99,91 %. Tehdyt kehitystoimenpiteet muun muassa kuljettajaresurssin riittävyyden varmistamiseen näkyvät vuoden 2024 luotettavuuden tuloksessa.
Tavoite: Hyvä asiakaskokemus.	
Mittari	Toteuma
Asiakkaiden antama liikennöitsijäarvosana HSL:n tuottamassa kyselytutkimuksessa. Vastausten keskiarvo asteikolla 1–5. (Mittarin lähtöarvo: 4,09. Mittarin tavoitearvo: vähintään 4,13.)	Mittari toteutui. Mittarin toteuma oli 4,13. Huolimatta kesän merkittävistä metron liikennepoikkeuksista, jotka etukäteen tunnistettiin riskiksi käyttäjäkokemukselle, kyettiin metrolinikenteen asiakas-tyytyväisyys säilyttämään tavoitteen mukaisella korkealla tasolla.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen

Helsingille on ominaista, että luonto on aina lähellä ja helposti saavutettavissa. Kaupunki on strategiansa mukaisesti onnistunut säilyttämään lähiluontoa ja turvaamaan sen saavutettavuuden asuinpaikasta riippumatta. Helsingissä on alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota myös lähiluonnon laatuun. Kaupunkistrategiaan (2021–2025) on kirjattu, että arvokkaimmille luontoalueille ei rakenneta, luonnon monimuotoisuutta edistetään suunnitelmallisesti, metsien annetaan vanhentua luonnollisesti ja kaupungin metsäistä verkostoa ja niittyverkostoa vahvistetaan. Kaupungin kasvu asettaa huomattavia paineita näiden tavoitteiden saavuttamiselle, ja tiivistymisen ja luontoarvojen yhteensovittamisen haasteet ovat jokapäiväisiä ja koskettavat kaikkia kaupunkilaisia.

Luonnonhoidon periaatteita päivitettiin

Helsingin luonnonhoidon linjauksista päivitettiin vuonna 2024 metsien hoidon periaatteet. Vuoden 2025 aikana työtä jatketaan päivittämällä niittyjen ja avointen alueiden hoitoa koskevat luonnonhoidon linjaukset sekä niiden luonnonhoitoa koskevat työohjeet.

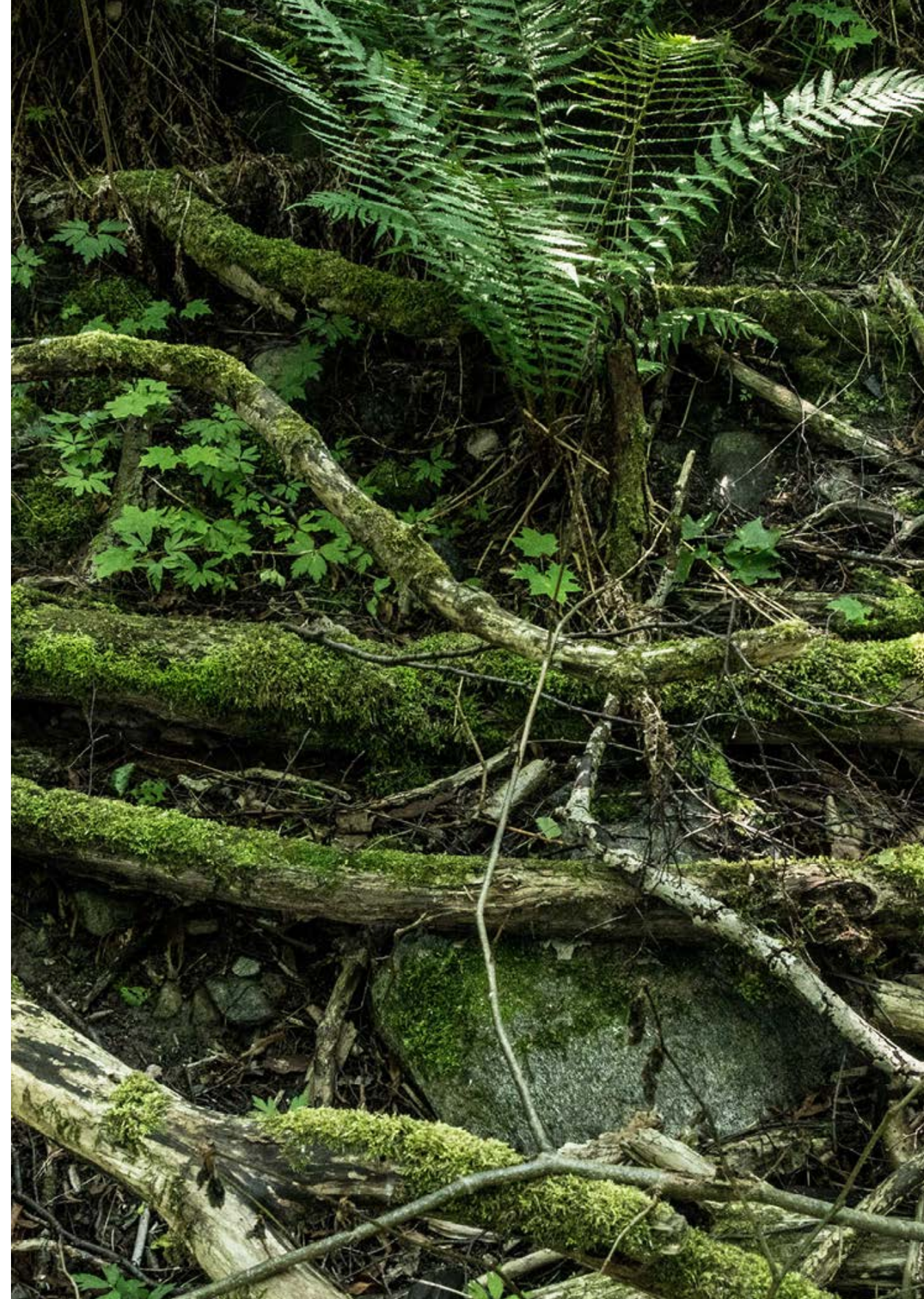
Lahopuun määrä Helsingin kaupunkimetsissä on jo huomattava. Helsingin kaupunkimetsiin jätettiin vuonna 2024 tarkoituksella lahoamaan yli 15 kilometriä puuta. Lahopuun merkitys luonnon monimuotoisuudelle tiedostetaan hyvin. Kaupunkimetsissä lahoppuuta pystytään jättämään luontoon huomattavasti enemmän kuin perinteisessä metsänhoidossa on tapana. Helsingin metsien luontoarvoja edistävä hoito on tuottanut jo tuloksia, sillä monia vaateliaitakin metsälajeja, kuten liito-orava, kanahaukka ja monet kääpälajit, tavataan Helsingin metsissä nykyisin runsaina. Luonnontilaisempi metsämaisema lahoppuineen ja ikääntyneine puineen ei tarkoita virkistyskäytön tarpeis-

ta tai turvallisuudesta tinkimistä, vaikka se voidaan kokea joskus myös esteettisesti haasteellisenä.

Luonnonsuojelu tehostuu uuden luonnonsuojelualueohjelman myötä

Vuonna 2024 kaupunginhallitus esitti ELY-keskukselle viiden uuden luonnonsuojelualueen perustamista. ELY-keskuksen perustamispäätökset syntyivät kaikista esitetyistä kohteista. Perustamispäätökset tehtiin Patterimäen (3,9 ha), Varjakanpuiston tervaleppälehdon (4,6 ha), Fastholman (17 ha), Ramsinniemen luonnonsuojelualueen laajennuksen (2,84 ha) ja Pakilan metsän (28 ha) alueista.

Uutta luonnonsuojeluohjelmaa valmistettiin vuonna 2024. Luonnonsuojelualueohjelman 2025–2038 myötä uusia luonnonsuojelualueita tullaan perustamaan Helsinkiin huomattavasti enemmän kuin aikaisemmin. Tavoitteena on saada yli 10 prosenttia maa- ja vesipinta-alasta luonnonsuojelualueiksi vuoteen 2038 mennessä. Lisäksi muita luontoalueita tulisi olla 30 prosenttia maa-

Nykyisten luonnonsuojelualueiden, muiden suojeltujen kohteiden ja vuonna 2024 perustettavaksi esitettyjen alueiden pinta-alatiedot

	Pinta-ala (ha)	Osuus maapinta-alasta (%)	Osuus vesipinta-alasta (%)
Maapinta-ala			
Luonnonsuojelualueet	987,7	4,6	
Muut suojellut kohteet*	80,4	0,4	
Vuoden 2024 hakemukset	65	0,3	
Yhteensä	1133,1	5,3	
Vesipinta-ala			
Luonnonsuojelualueet	492,8		1
Muut suojellut kohteet*	201,8		0,4
Vuoden 2023 hakemukset	0		0
Yhteensä	694,6		1,4

* suojellut luontotyytit, lajisuojelukohteet ja luonnonsuojelulla rauhoittamattomat Natura-alueet

pinta-alasta. Tavoite on haasteellinen, sillä jo yli 60 prosenttia Helsingin maapinta-alasta on rakennettua ympäristöä.

Helsingissä oli vuoden 2024 lopussa 80 luonnonsuojelualuetta, joiden yhteispinta-ala oli 1480,46 hehtaaria. Luonnonsuojelualueiden osuus Helsingin maapinta-alasta kasvoi 0,2 prosenttiyksikköä 4,4 prosentista 4,6 prosenttiin verrattuna vuoteen 2023. Myös muiden kuntien alueella sijaitsevien Helsingin omistamien luontokohteiden kehittämistä suunniteltiin. Tavoitteena on edistää kohteiden luontoarvojen säilymistä ja saada Helsingin omistamat maa-alueet pääsääntöisesti suojelun piiriin.

Luonnonsuojelua edistettiin yhteistyönä

Tampereella syyskuussa järjestetyssä Luontofoorumissa Suomen kymmenen suurimman kaupungin johtajat allekirjoittivat historiallisen julkilausuman luontokadon pysäyttämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Kaupunkien johtajat sitoutuivat yhdessä vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta konkreettisilla ja mitattavilla toimilla sekä näyttämään esimerkkiä muille kaupungeille.

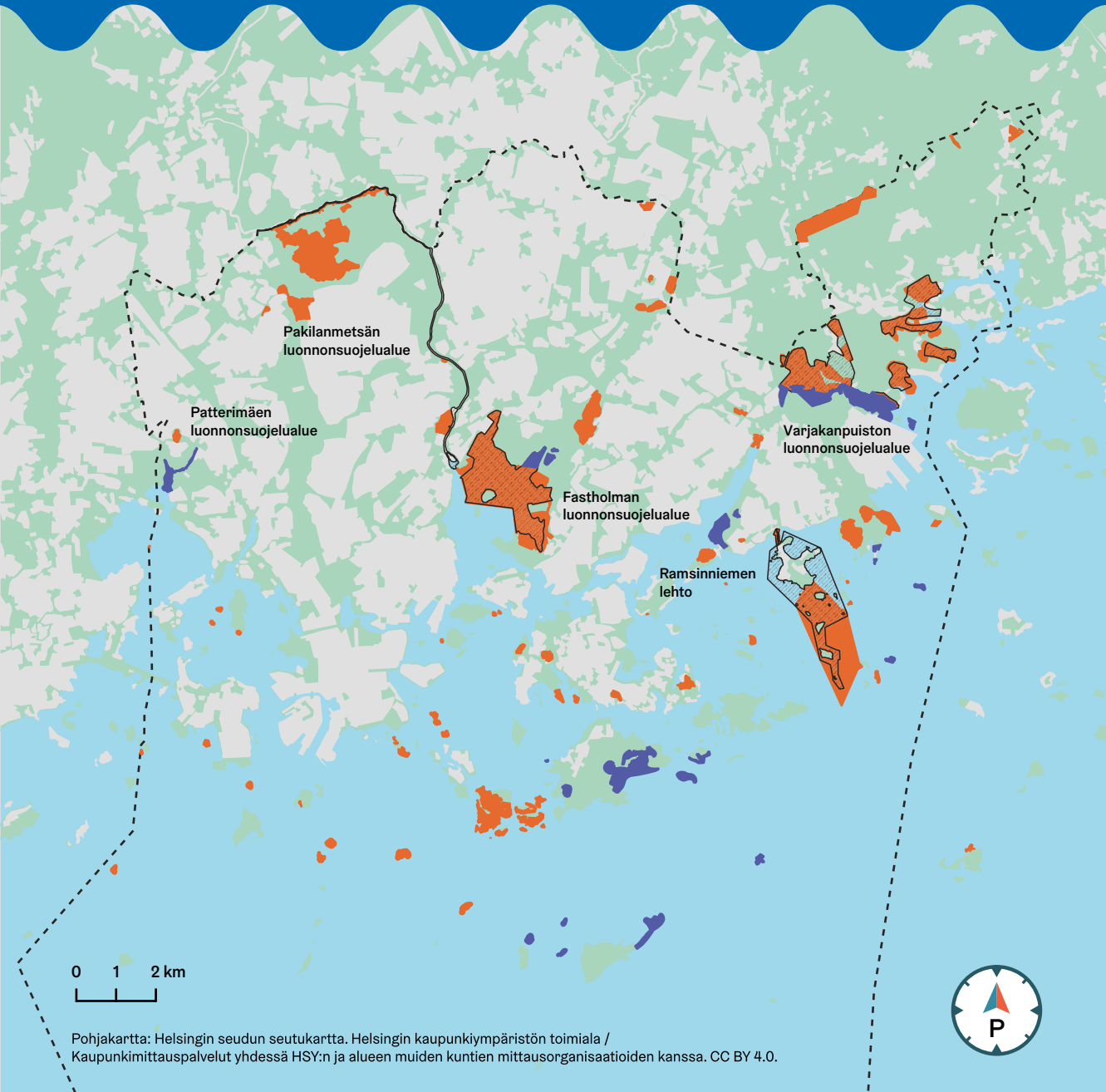
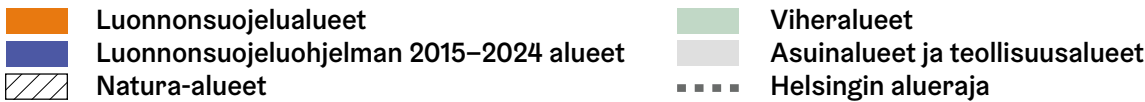
Helsinki liittyi lokakuussa Luontoviisaat kunnat -verkostoon, joka pyrkii hillitsemään luontokatoa, edistämään luonnon monimuotoisuutta ja vähentämään luontoa heikentävää toimintaa sekä kehittämään kokonaisvaltaisesti kuntien luontotoimintaa. Verkostoon liittyminen vahvistaa Helsingin kaupunkikuvaa kaupunkistrategian kirjausten mukaisena, kunnianhimoisesti luontoa suojelevana, monimuotoista luontoaan vaalivana kaupunkina. Verkoston kautta Helsinki voi löytää uusia ratkaisuja luontokadon torjuntaan sekä jakaa omia hyviä käytäntöjään muille verkoston jäsenille ja erottautua näin globaalin luontovastuun paikallisen toteuttamisen edelläkävijänä.

Marraskuussa kaupunki järjesti LUMO-seminaarin, jossa käsiteltiin Helsingin vesiluonnon historiaa ja tilaa, kunnostus- ja ennallistamistoimia sekä luonnon monimuotoisuutta kaupungin vesialueilla. Helsingin vesiluonnon arvostusta olisi varaa nostaa, sillä Helsingissä on suurkaupungiksi harvinaisen laadukas ja monimuotoinen vesiluonto, joka tarjoaa myös loistavia mahdollisuuksia retkeilyyn ja virkistytymiseen.

Luonnonsuojelualueet Helsingissä

Helsinki

Kartta 31.12.2024

Pohjakartta: Helsingin seudun seutukartta. Helsingin kaupunkiympäristön toimiala / Kaupunkimittaushuoneisto yhdessä HSY:n ja alueen muiden kuntien mittausorganisaatioiden kanssa. CC BY 4.0.

Uutta teknologiaa hyödynnettiin luontoinventoinneissa

Helsinki kuuluu useisiin yhteistyöverkostoihin, joissa seurataan kaupunkien luonnon tilaa ja sen kehitystä. Euroopan komission Green City Accord -aloitteesta tehdyn vertailun mukaan suojeltua luontoa on Helsingissä pinta-alaltaan vähemmän (4,6 %) kuin eurooppalaisissa kaupungeissa (n=42) keskimäärin (18,7 %), mutta meillä suojelu on tiukempaa. Laskentamenetelmissä eri kaupunkien välillä on myös huomattavia eroja, joten kaupunkien välinen vertailu on haastavaa.

Green City Accord -aloitteen tarpeesta Helsingin lintulajistoa on alettu seurata entistä tarkemmin. NykYTEknikka mahdollistaa linnuston seurannan myös kansalaistieteen keinoin. Muuttolintujen kevät-sovelluksen avulla voi matkapuhelimella tallentaa linnunlaulua ja lähettää tiedoston analysoitavaksi. Helsingissä on jo useita reittejä, joissa äänityksiä voi tehdä, muun muassa Seurasaarella, Viikissä ja Uutelasassa. Helsingistä saatiin viime vuonna tuhansia äänitteitä, joiden perusteella on voitu määrittää muuttolintujen saapumisaikoja ja arvioida niiden runsauksia.

Toinen nykYTEknikan edistysaskel luontokartoituksissa on eliöiden geenien määrittäminen luonnosta, esimerkiksi vesinäytteestä. Helsingissä tutkittiin simpukoiden esiintymistä ja runsautta kaupungin vesialueilla määrittämällä niiden DNA vedessä olevista soluista. Uudella geneettisellä menetelmällä harvinaisia lajeja on aikaisempaa huomattavasti helpompaa havaita ja seurata. Esimerkiksi maailman suurin populaatio, 2–3 miljoonaa yksilöä, uhanalaisia vuollejokisimpukoita elää keskellä Helsinkiä, Vantaanjoen pohjassa. Vuollejokisimpukat elävät vuosikymmeniä vanhoiksi ja ovat nähneet jo monta kaljakelluntaa.

Monilajisuus osana kaupunkisuunnittelua

Helsinki on koti myös monille muille lajeille kuin ihmiselle. Helsingin kaupunki tarkasteli vuonna 2023 tekemässään selvityksessä [“Monilajinen kaupunki – Oikeudenmukaisuusnäkökulmia hiilinegatiivisen kaupungin planetaariseen suunnitteluun”](#) muunlajisten asemaa Helsingissä.

Yleensä muunlajisilla tarkoitetaan muita kaupungissa eläviä eliöitä kuin ihmistä (non-human). Näkökulman mukaan voidaan tarkastella yksilöitä, populaatioita, lajeja tai muita ryhmiä. Lähtökohtana voidaan pitää ajatusta siitä, että kun kaupunkia suunnitellaan ihmistä varten, niin samalla myös muunlajiset tulisi ottaa huomioon – mieluiten tasavertaisina. Monilajiseen suunnitteluun liittyy yleensä vahva oikeudenmukaisuuden periaate, joka haastaa vallalla olevia toimintatapoja. Muunlajisia on haasteellista huomioida aktiivisina toimijoina. Keskeistä on eri lajien näkökulman pohtiminen ja huomioiminen, riippuvuussuhteiden hahmottaminen ja toimien tai hankkeiden vaikutusten arviointi myös muiden kuin ihmisen kannalta. Muunlajiset laajasti ja oikeudenmukaisesti huomioivia suunnittelukäytäntöjä ei selvityksen mukaan vielä ole, mutta keskeisiksi suunnittelunäkökulmiksi on tunnistettu:

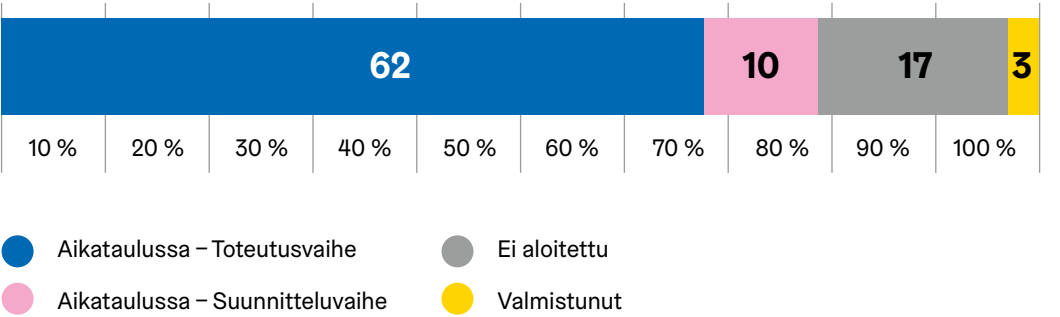
- Edistää sellaisten ratkaisujen löytämistä, jotka ovat linjassa sekä monilajisuuden että ihmislähtöisten tarpeiden kanssa
- Haastaa aiempia maailmankatsomuksia ja menetelmiä huomioimaan paremmin vaikutukset myös muille lajeille ja ekosysteemeille
- Paljastaa rakenteita, jotka ylläpitävät kestäättömiä ratkaisuja.

Voimassa olevassa kaupunkistrategiassa (2021–2025) on vahva kestävyysteema ja ympäristöeettinen korostus, vaikka juuri näitä sanoja siinä ei juurikaan käytetä. Kaupunkiluonto ja siinä elävät lajit huomioidaan korkealla prioriteetilla muun muassa yleiskaavassa, uudessa luonnonsuojelualueohjelmassa, LUMO-ohjelmassa ja Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteissa. Ekologian ja luonnonsuojelun näkökulmas-

ta luonnonvaraisia lajeja ei ole mielekästä tarkastella erillään niiden elinympäristöstä, vaan pohtia ja etsiä ratkaisuja ekosysteemien, populaatioiden tai elinympäristöverkostojen tasolla.

Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman 2021–2028 toimenpiteiden tilanne 7.5.2025

Katse tulevaan

Kaupunkiympäristön toimialalla tiivistetään edelleen yhteistyötä kaupungin kasvun ja lähiluonnon säilyttämisen yhteensovittamiseksi mahdollisimman varhaisessa suunnittelun vaiheessa, kuten maankäytön ja yleisten alueiden suunnittelussa sekä alueiden kunnossapidossa ja luonnonhoidossa. Ekologista kompensatiota on pilotoitu ja sen ympärille rakennetaan Helsinkiin sopiva malli, jolla luontoarvoja pystytään jatkossa hyvittämään hankkeiden yhteydessä.

Helsingin luonnon tilasta tehdään selvitys vuonna 2025. Pienvesien kunnostukseen ja niiden laadun kohentamiseen panostetaan ja uusi purotalkkari aloittaa työnsä vuonna 2025.

Helsingin LUMO-ohjelmasta tehdään puoliväliarviointi vuonna 2025. LUMO-ohjelma on edennyt aikataulun mukaisesti. Puoliväliarvioinnin myötä ohjelmaa pyritään tehostamaan ja vaikuttavuutta parantamaan edelleen.

Ohjelmat ja linjaukset:

[Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma \(LUMO\) 2021–2028](#)

[LUMO-vahti](#)

[Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024](#)

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

[Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueohjelma 2025–2038](#)

Vesiensuojelu

Helsingin vesiensuojelutyössä korostuvat rehevöitymisen torjunta, luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja hulevesien hallinta. Kaupunki on sitoutunut vesiensuojeluun ja meriluonnon monimuotoisuuden turvaamiseen useiden ohjelmien ja strategioiden kautta. Kaupunkistrategian (2021–2025) mukaan Helsinki vaalii Itämeriä ja sen rantoja ja vähentää päästöjä Itämereen. Merellistä Helsinkiä kehitetään luontoarvoja kunnioittaen. Helsingin uusissa ympäristösuojelun tavoitteissa vesiensuojelulle asetetut pitkän ja keskipitkän aikavälin tavoitteet täydentävät kaupunkistrategian tavoitteita. Vuonna 2024 valmistellussa uudessa luonnonsuojelualueohjelmassa on tunnistettu useita arvokkaita meriluontokohteita, joiden suojelua on esitetty vahvistettavaksi.

Meriluonnon suojelu tukee monimuotoisuutta

Vuonna 2024 valmisteltiin Helsingin uutta luonnonsuojelualueohjelmaa, joka kymmenkertaistaa kaupungin merellisten suojelualueiden pinta-alan. Ohjelman tavoitteena on turvata Helsingin arvokkaimmat ja herkkimmät meriluontoalueet sekä edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

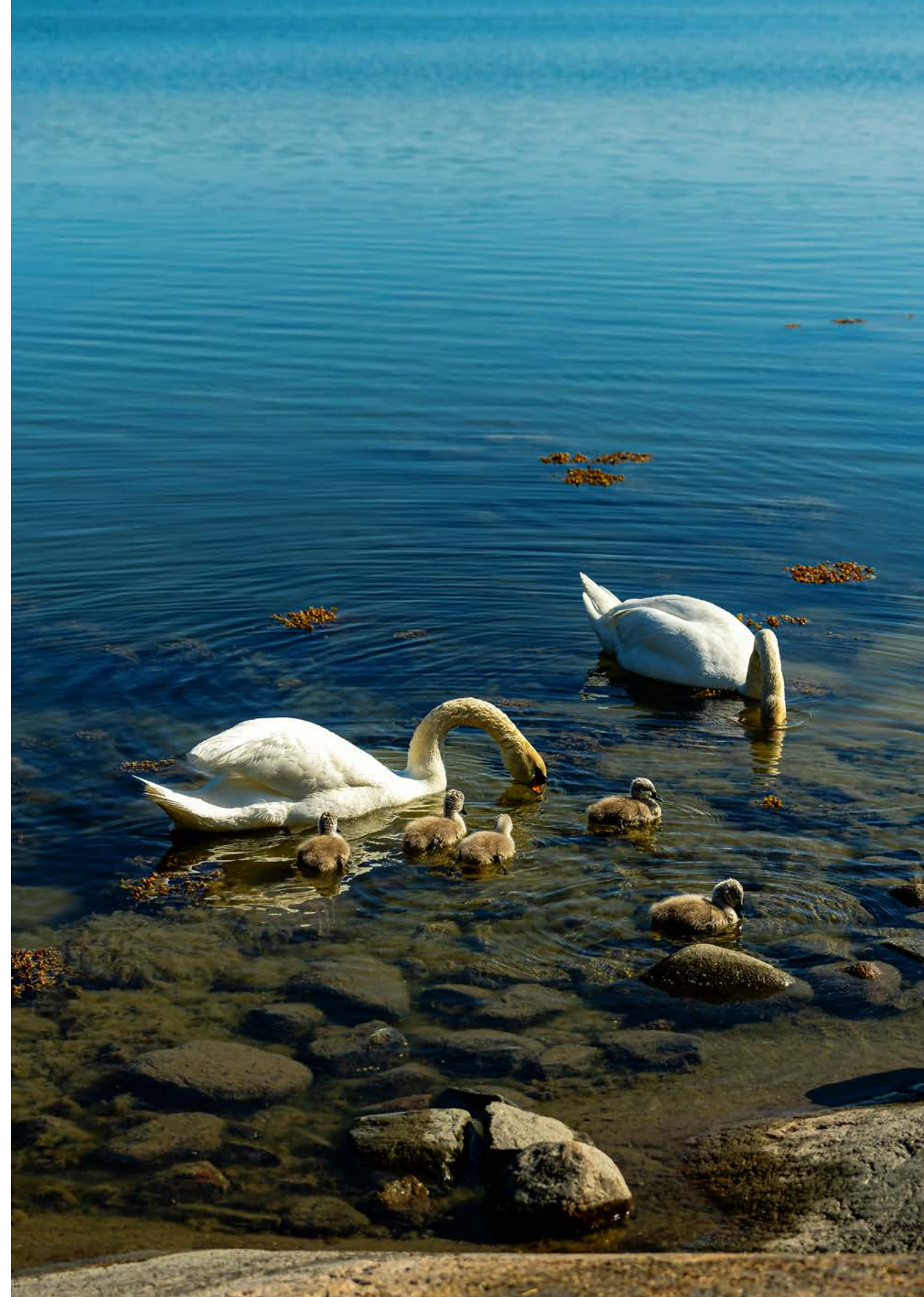
Meriluontoa ennallistettiin istuttamalla meriajokasta Lauttasaaren Hevosenkälahdella ja Hattusaaren edustalla. Hevosenkälahdella merenpohjaa kunnostettiin myös lisäämällä merikiviainesta, mikä parantaa meriajokasniittyjen elinolosuhteita. Alustavat tulokset ovat lupaavia ja tukevat meriekosysteemin elpymistä.

Helsingin ja Turun uusi yhteinen Itämeri-ohjelma julkaistiin

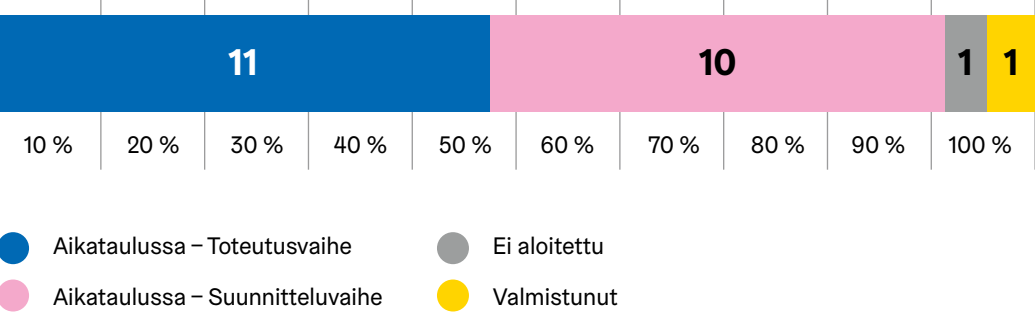
Helsinki on sitoutunut vähentämään Itämeren kuormittumista ja vaalimaan merta ja sen rantoja. Helsinki pyrkii yhdessä Turun kanssa edelläkävijyyteen yhteisellä Itämeri-toimenpideohjelmalla. Helsingille on ohjelmassa osoitettu 23 toimenpidettä, jotka edistävät eri tavoin meren hyvän tilan

saavuttamista. Ohjelman tavoitteita ovat rehevöitymisen vähentäminen, luonnon monimuotoisuuden lisääminen, roskaantumisen ehkäiseminen, merten kestävän käytön edistäminen, haitallisten aineiden vähentäminen ja yhteistyön ja osallisuuden lisääminen.

Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi ohjelman tammikuussa 2024. Ohjelman toteuttaminen on käynnistynyt hyvin: 22 toimenpidettä on aloitettu ja yksi niistä valmistui vuoden 2024 aikana. Valmistuneessa toimenpiteessä kaupungin vuokraamien peltojen vuokrasopimuksiin kirjattua hoitovelvollisuutta tarkennettiin huomioimaan paremmin vesiensuojelu. Hoitovelvollisuudessa tarkennettiin muun muassa suojavyöhykevaatimusta, niittovelvollisuutta ja viljelyperiaatteita. Uudet kirjaukset tuodaan kaikkiin uusittaviin vuokrasopimuksiin lokakuusta 2024 alkaen. Lisäksi Itämeriohjelman puitteissa edistettiin muun muassa kaupungin veneilijöille tarjoamien septiasemien kunnossapitoa, alueellisten hulevesisuunnitelmien laatimista, sekä tietoisuuden lisäämistä esimerkiksi purjehdustapahtumissa ja Itämeripäivänä.

Itämeri-toimenpideohjelman toimenpiteiden tilanne 31.12.2024

Rannikkovesien tilaa seurattu jo 1960-luvulta

Helsingin merialueen vedenlaatua on seurattu ympäri vuoden useilla havaintoasemilla vuodesta 1966 lähtien. Rannikkovesien ekologinen tila on välttävä, eikä kemiallinen tilakaan täytä hyvän tilan kriteerejä. Vedenlaatuun vaikuttavat muun muassa valuma-alueelta tuleva kuormitus, meriläjitykset ja -täytöt, puhdistettujen jätevesien laskeminen mereen, vesiliikenne sekä Vantaanjoen vedenlaatu.

Vuoden 2024 talvikaudella sisäsaaristo oli suurimmaksi osaksi jääpeitteinen, ja maalta tuleva valunta heikensi sisälahtien vedenlaatua. Kevään aikana jääpeite sulii, ja kevät-kukinnan huippu ajoittui huhti-toukokuulle. Kuuma ja kuiva kesä nosti pintaveden lämpötilaa tavanomaista korkeammaksi, ja leväkukinnat nostivat klorofyllipitoisuuksia eri alueilla. Syksyllä vedenlaatu pysyi pääosin tavanomaisena, mutta rankkasateet lisäsivät hetkellisesti sameutta, ja joillakin alueilla havaittiin poikkeamia ravinnepitoisuuksissa.

Helsingissä uitiin hyvälaatuisessa vedessä

Helsingin uimarannat ovat kaikille avoimia ja suosittuja liikunta- ja virkistyspaikkoja. Helsingissä on 26 yleistä uimarantaa, joista 12 on suuria yleisiä uimarantoja. Kuninkaantammeen avattiin uusi Palettilammen uimaranta, joka on rakennettu entiselle vedenpuhdistuslaitoksen altaalle ja vesi tulee tekolampeen Päijänteestä.

Helsingin uimarantavedet olivat uimakaudella 2024 pääosin hygieeniseltä laadultaan hyviä. Uimarannoilta otettiin yhteensä 167 viranomaisnäytettä. Merenrannoilla sijaitsevilta uimarannoilta otetuista näytteistä 96 prosenttia oli laadultaan hyviä. Vantaanjoen varren uimarannoilla sateet vaikuttivat ajoittain uimaveden laatuun heikentävästi.

Uimarannat luokiteltiin uimakauden päättyttyä neljän edellisen vuoden perusteella. Erinomaiseksi tai hyväksi luokiteltiin kymmenen uimarantaa. Kaksi rantaa sai luokituksen tyydyttävä. Yhtäkään rantaa ei luokiteltu huonoksi. Marjaniemen uimarannalla toteutettiin Helsingin yliopiston kanssa yhteistyöprojekti, jossa tavoitteena oli selvittää mahdollisia uimaveden saastumista aiheuttavia tekijöitä uimaveden liittyvien terveyshaittojen riskinarvioinnin tueksi.

Sinilevien määrä ja esiintyvyys uimarannoilla oli uimakaudella 2024 vähäistä. Uimavedessä todettiin potentiaalisesti myrkyllisen Dolichospermum sp. sekä Nodularia spumigena lajien rihmoja. Uimista suositeltiin vältettävän aina, kun sinilevää oli havaittu. Palettilammella esiintyi elokuun alussa vaaratonta Uroglena-suvun kultalevää, joka aiheutti poikkeavaa hajua. Syynä runsaaseen esiintymään oli todennäköisesti tasapainotilan hakeminen eri tekijöiden suhteen uudella tekolammella.

Yleiset talviuintipaikat otettiin säännölliseen valvontaan vuonna 2024. Pääsääntöisesti talviuintipaikkojen veden laatu on ollut hyvä, mutta uimaveden laatu voi vaihdella erityisesti kaupunkialueella. Uusia talviuintipaikkoja on suunnitteilla Helsingin kanta-kaupunkiin.

Helsingin siniverkoston ekologinen ja kemiallinen tila tarkentui

Helsingin yleiskaavan Kaupunkiluonto-temakartalla kuvataan ekologiset verkostot, metsäverkosto, niittyverkosto ja siniverkosto. Vuonna 2021 käynnistyneessä siniverkostokeselvityksessä tarkennettiin ja tuotiin helpommin käytettävään muotoon vesien ekologiaan ja vesistön asemaan liittyvää tietoa. Siniverkostokeselvityksen tiedot pienvesien, rantojen ja merialueen luonnontilaisuuden asteesta helpottavat luontoarvojen huomioimista maankäytön suunnittelussa, vesistöjen valvonnassa ja muussa alueiden kehittämisessä. Vuonna 2024 työtä jatkettiin laatimalla Helsingille suunnitelmien pienvesien ekologisen ja kemiallisen tilan selvitykselle ja seurannalle.

Kesällä 2024 tehtyjen maastokartoitusten yhteydessä löytyi uusia noroja ja purojen sivuhaaroja, jotka lisättiin paikkatietojärjestelmään. Lisäksi Laajasalon ja Kruunuvoorenrannan alueelta tehtiin tarkempi noroselvitys, jonka tuloksena saatiin selvitysalueen luonnontilaiset ja sen kaltaiset norot tunnistettua. Maastokartoituksia ja inventointeja tullaan jatkamaan myös kesällä 2025.

Pienvesien vedenlaatu on pysynyt tasaisena

Helsingin purojen ja lampien vedenlaatua on tarkkailtu vuodesta 1982 lähtien. Näytteitä otetaan kaksi kertaa vuodessa, ja niistä analysoidaan yleisimmät veden laatua kuvaavat parametrit. Purojen vedenlaatu vaihtelee kohteittain, mutta se on parantunut yleisesti 1980-luvulta. Lampien vedenlaatu on pysynyt tasaisena, ja vaihtelut lampien välillä ovat pieniä.

Vedenlaadun seuranta tehostettiin vuonna 2024 jatkuvatoimisella mittauksella Mätäjoessa. Tarkoituksena on jatkaa tarkkailua vuorokuukausittain Helsingin merkittävimmillä taimenpuroilla myös vuonna 2025. Vuonna 2024 selvitettiin eDNA:n avulla löytykö Longinojasta voolejokisimpukkaa (Unio Crassus). Kokeilussa ei löytynyt lajia, mutta menetelmä vaikutti kokeilun perusteella lupaavalta muiden eliölajien selvittämiseksi virtavesistä.

Vesiensuojelun valvonta

[Työmaavesien käsittelyohje](#) valmistui maaliskuussa yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisten sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) kanssa. Rakennustyömaat ovat yksi suurimmista hulevesien haitta-ainekuormituksen lähteistä kaupungeissa. Työmaavesiohjeen jalkautustyö aloitettiin osin jo ohjeen valmistelun aikana. Jalkautus tulee vaatimaan ympäristövalvonnalta työpanosta useana seuraavana vuotena.

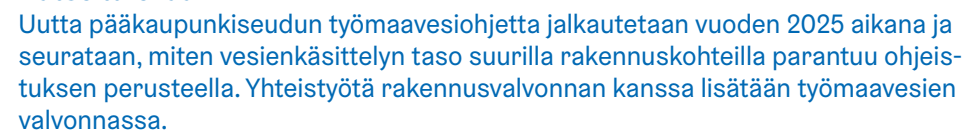
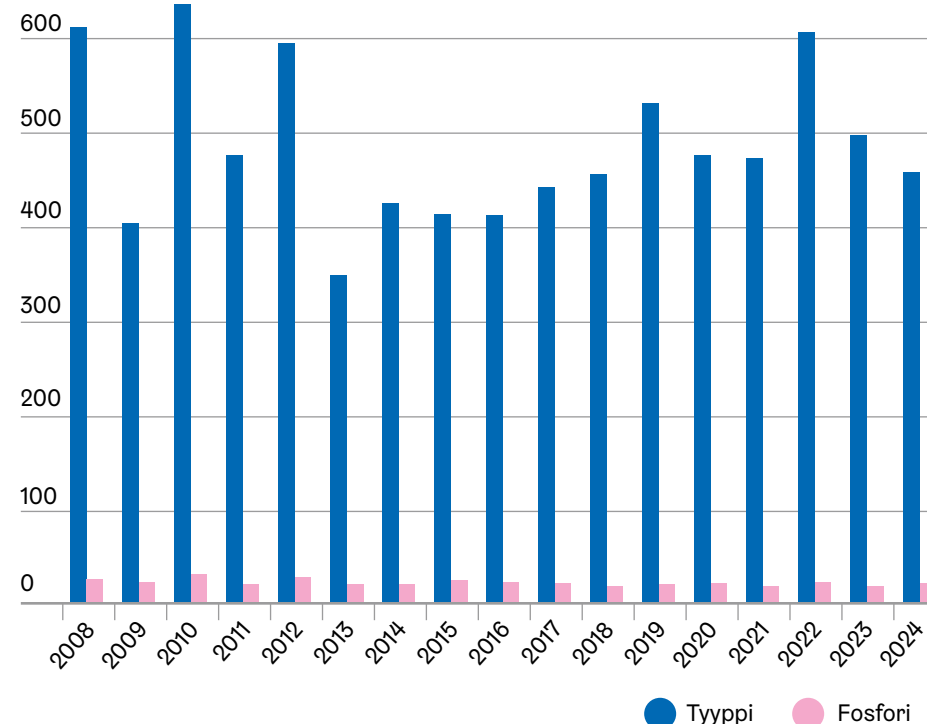
Uuden työmaavesiohjeen laatimisen yhteydessä pääkaupunkiseudun kaupungit valmistelivat erillisen karttatason kunkin kaupungin avoimeen [karttapalveluun](#). Karttataso on nimeltään ”herkät vesikohteet”. Karttatason tarkoituksena on helpottaa suunnittelijoita ja urakoitsijoita tunnistamaan kohteet, joiden työmaavesien hallinnassa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta. Herkät vesikohteet -karttataso kattaa muun muassa erittäin uhanalaisen meritaimenen tiedossa olevat esiintymisalueet. Rakentajan tulee selvittää ja varmistaa.

Vuonna 2024 haittailmoituksia vastaanotettiin etenkin rakennustyömaiden ja maalämpökaivoporausten sekä jonkin verran lumenkäsittelyn aiheuttamista vesistöhaitoista. Maalämpökaivojen porauksesta aiheutuvat haitat puroissa ovat jatkuneet lähivuosina maalämpökaivojen suosion kasvettua. On tärkeää, että porauksessa syntyvä kiintoainespitoinen vesi (liete) käsitellään asianmukaisesti, jotta vesistöhaitoilta vältytään. Toimijoita on neuvottu ja valvottu aktiivisesti tietouden leviämiseksi ja haittojen minimoimiseksi. Myös graffitipoiston menettelytavoista keskusteltiin muun muassa tiettyjen suurempien poistoa tilaavien tahojen kanssa. Tarkoituksena on jatkossa kehittää ohjeistusta poistojen toteuttamiseksi mahdollisimman ympäristöystävällisesti.

HSY:n aiempien vuosien viemärisaneeraus-
hankkeiden aiheuttamaa hakemus-
ruuhkaa vesihuoltolain mukaisissa hule-
siviemärivapautuksissa saatiin purettua
määräaikaisen lisätyövoiman avulla, ja
uusien vireille tulevien hakemusten määrä
vakiintui tavanomaiselle tasolle.

Vuonna 2024 vesijohtoverkostoon pumpattiin HSY:n vesihuollon alueella vettä 94 miljoonaa kuutiometriä, josta 51 miljoonaa kuutiometriä pumpattiin Helsingin verkostoon.

Viikiniemessä saavutettiin vuonna 2024 fosforin osalta 97 prosentin, biologisen hapenkulutuksen osalta 97 prosentin ja typen osalta 92 prosentin poistoteho. Puhdistetut jätevedet johdetaan 16 kilometriä pitkää purkutunnelia pitkin avomerelle. Viikiniemen jätevedenpuhdistamolta Helsingin edustan merialueelle kohdistuva fosforikuorma oli 20,9 tonnia (+10 prosenttia vuodesta 2023) ja typpikuorma 456 tonnia (-9 prosenttia vuodesta 2023).

Vuonna 2025 Helsingin merialueen kemiallista tilaa selvitetään tarkemmin osana pääkaupunkiseudun merialueen yhteistarkkailuohjelmaa. Lisäksi meriluonnon ennallistamista jatketaan istuttamalla lisää meriajokasta Hattusaaren edustalle sekä kartoittamalla uusia mahdollisia ennallistamiskohteita.

Itämerihaaste – Helsingin ja Turun kaupunkien yhteinen Itämeri- toimenpideohjelma 2024–2028

Ilmastomuutoksen hillintä

Helsingillä on kunnianhimoiset päästövähennystavoitteet, ja vuoteen 2040 tavoitteena on saavuttaa nettonolla (päästöt ja hiilen poisto tasapainossa). Päästövähennystyö eteni strategiakaudella määrätietoisesti, mutta lisäisiä päästövähennystoimenpiteitä tarvitaan edelleen.

Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt laskivat merkittävästi

Vuosi 2024 oli globaalisti tarkasteltuna EU:n Copernicus -ilmastonmuutospalvelun datan mukaan lämpimin vuodesta 1850 alkaneen mittaushistorian aikana. Edellinen ennätys tehtiin vuonna 2023. Ihmisten toiminta on lämmittänyt maapalloa jo 1,3 °C. Helsingissä vuosi 2024 oli toiseksi lämpimin vuoden 2020 jälkeen.

Vuonna 2024 Helsingin asukkaiden, palveluiden ja teollisuuden aiheuttamat kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt olivat 1 632 kt CO₂-ekv. ja laskivat edellisvuodesta 16 prosenttia. Merkittävin syy päästöjen laskulle oli edellisvuoden tavoin kivihiilen polton lopettaminen Hanasaaren voimalassa. Vuosi 2024 oli ensimmäinen vuosi, jolloin kivihiiltä ei käytetty siellä ollenkaan. Se ja muut päästöjä vähentävät kaukolämmön ratkaisut, kuten lämpöpumput ja biopoltto-

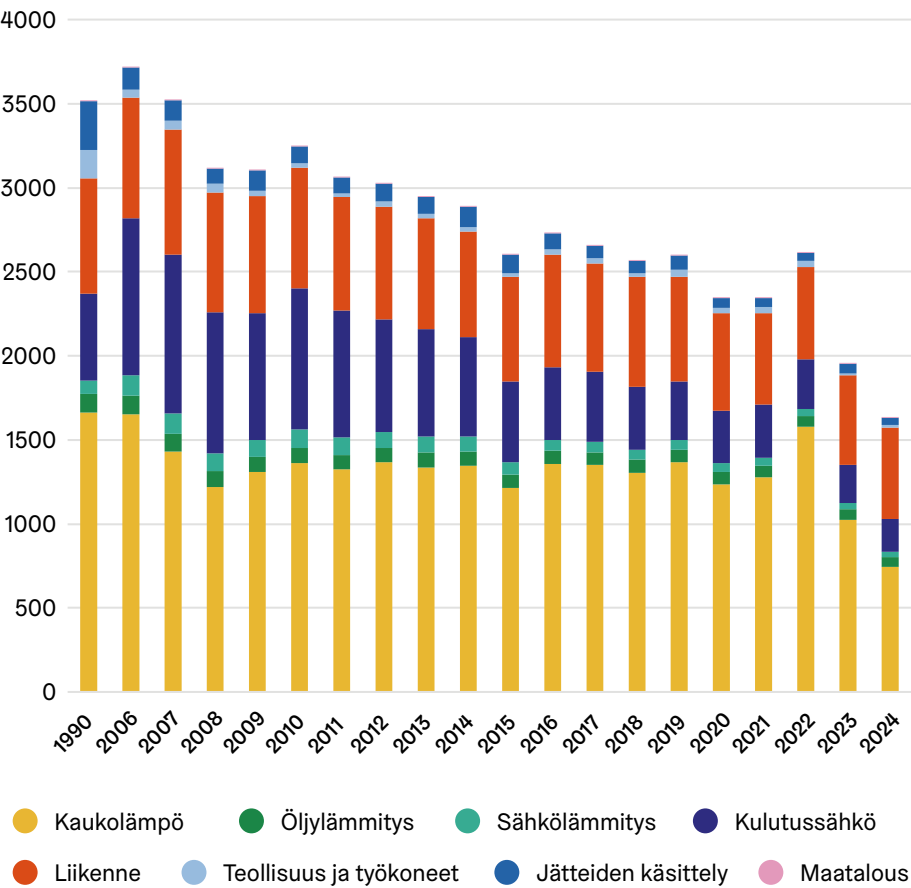
aineet, vähensivät kaukolämmön päästöjä 27 prosenttia edellisvuodesta.

Sähkönkulutuksen päästöt vähenivät 14 prosenttia, mitä selittää valtakunnallisen sähkön päästökertoimen pieneneminen. Sähkönkulutus kasvoi viisi prosenttia edellisvuodesta. Kasvua selittää liikenteen sähköistyminen. Liikenteen päästöt kasvoivat edellisvuodesta kolme prosenttia. Tämä johtuu erityisesti liikennepolttoaineiden bio-osuuden pienenemisestä edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoteen 1990 verrattuna Helsingin kokonaispäästöt olivat 54 prosenttia pienemmät. Asukaskohtaiset päästöt olivat 2,4 t CO₂-ekv. eli ne vähenivät edellisvuodesta 18 prosenttia ja ovat 67 prosenttia vuotta 1990 pienemmät.

Helen Oy:n uusiutuvalla energialla tuotetun energian osuus oli 38 prosenttia vuonna 2024. Kaiken kaikkiaan 63 prosenttia tuotannosta tuotettiin hiilineutraalisti.

Helsingin kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt

Kokonaispäästöt (1000 t CO₂-ekv.)

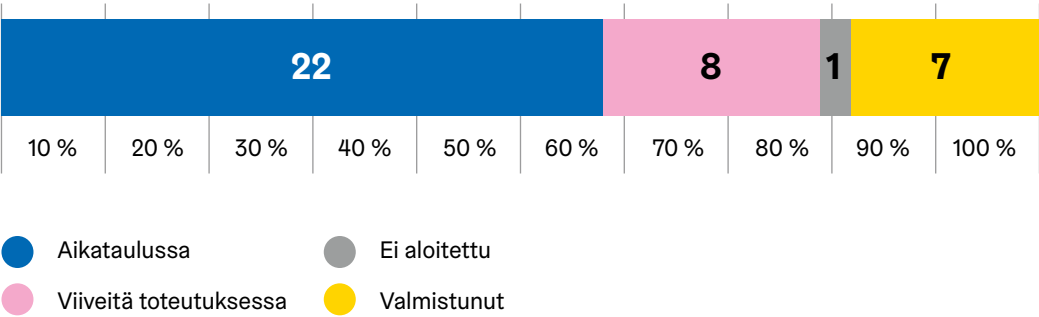
Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelman toteutus eteni hyvin

Hiilineutraali Helsinki -ohjelman toteutus eteni strategiakaudella hyvin ja päästöt las-
kivat vuodesta 2021 vuoteen 2024 yhteensä
30 prosenttia. Pormestarin puheenjohta-
massa Kunnianhimoinen ilmastovastuu
-ohjelmaryhmässä linjattiin strategiakau-

den aikana ilmastotyön suuntaviivoista
ja varmistettiin kunnianhimon taso sekä
hillintä- että sopeutumistyössä.

Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysoh-
jelman toimenpiteiden etenemisestä ker-
rotaan tarkemmin tämän raportin luvuissa
Energia, Rakentaminen ja Liikenne.

Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelman toimenpiteiden tilanne 30.4.2025

Ilmastomuutoksen hillintä toimialoilla ja liikelaitoksissa

Toimialoilla ja liikelaitoksissa on erilaiset roo-
lit päästöjen vähentämisessä. Kaupunkiympä-
ristön toimiala on päävastuussa Hiilineut-
raali Helsinki -päästövähennysohjelman
toimenpiteiden toteuttamisesta. Toimialalla
on myös keskeinen rooli kaupungin kiinteis-
tökannan ja yksityisten taloyhtiöiden ener-
giatehokkuuden parantamisessa. Toimiala
hallinnoi suurelta osin kaupungin omista-
maa ja käytössä olevaa kiinteistökantaa.
Energiarenessanssi-tiimi tukee yksityisiä
taloyhtiöitä energiaremonteissa ja -selvityk-
sissä. Toimiala vaikuttaa myös merkittävästi
rakentamisen päästöihin muun muassa
asemakaavoituksessa ja tontinluovutuk-
sessa käytössä olevan asuinkerrostalojen
hiilijalanjälkihajauksen, E-lukutavoitteiden,
infrarakentamisen päästöjä vähentävien
toimenpiteiden ja päästöttömien työmai-
den green deal -sopimuksen kautta. Lisää
tietoa näistä löytyy tämän raportin luvuista
Rakentaminen ja Hankinnat. Lisäksi toimiala
vastaa kaupunki- ja liikennesuunnittelusta,
joilla on merkittävä vaikutus päästöjen ke-
hitykseen erityisesti liikenteen osalta, joka
nousee vuonna 2025 suurimmaksi päästö-
lähteeksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan
tärkein ilmastomuutoksen hillinnän toi-
menpide on kestävän kehityksen opinpolun
kehittäminen. Opinpolulla kaiken ikäiset

oppijat pääsevät perehtymään ja tutkimaan
ilmastonmuutosta ja kestävästä kehityksestä.
Opinpolku konkretisoituu muun muassa
Kettu-mallin ja Hiilineutraali Helsinki -opin-
tojakson kautta, jotka yhdistävät ilmasto- ja
ympäristökasvatukseen ja uutta luovan
oppimisen. Lisäksi työväenopistot järjestä-
vät laajasti kursseja, joissa kannustetaan
kaupunkilaisia päästöjen vähentämiseen.
Toimialan oman toiminnan ilmasto- ja ympä-
ristövaikutuksia vähennetään Vihreä lippu-
ja OKKA-säätiön sertifikaattityön puitteissa.
Myös Stadin AO haki OKKA-sertifikaattia
vuonna 2024. Henkilöstön kestävyysosa-
minen varmistetaan kaikille pakollisella
Ammattilaisen kädenjälki -verkkokurssilla ja
sen edistymistä seurataan kestävyystiekar-
tan avulla. Stadin AO järjestää Suomen ympä-
ristöopisto SYKL:n ympäristökasvattajan
erikoisammattitutkintoa ja tarjoaa kaikilla
koulutusaloilla kestävän kehityksen opin-
tokokonaisuutta. Lisää tietoa näistä löytyy
tämän raportin luvusta Ympäristötietoisuus
ja -kasvatus.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
tekee tiivistä yhteistyötä Palvelukeskus
Helsingin ja muiden ruokapalveluntuottajien
kanssa ruoan ilmastovaikutusten pienentä-
miseksi. Oppilaita osallistetaan kasvisruo-
kareseptien arvioimiseen ja kehittämiseen
makuraadeissa. Ruoan hiilijalanjälkeä
pienennetään kehittämällä kasvipohjaista
reseptiikkaa ja ruokalistaa. Hävikin vähen-

Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelman toimenpiteiden ja
päästövähennysten seuranta löytyy osoitteesta ilmasto.hel.fi.

tämistä toteutetaan Food Waste Ecosystem -hankkeen toimenpiteiden kautta sekä Palvelukeskus Helsingin omana hävikinvähennystyönä. Stadin safka noutaa oppilaitosten lounailta yli jäänyttä ruokaa jaettavaksi eteenpäin. Palvelukeskus Helsinki teetti lisäksi selvityksen koulujen ruokalistojen luontovaikutuksista. Osana selvitystä tutkitiin myös aterioiden hiilijalanjälkiä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toimipisteissä vähennetään päästöjä energiatehokkuustoimenpiteiden kautta. Vuonna 2024 käynnistettiin myös maalämpöhankkeita. Myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla ilmastonmuutoksen hillintätyössä keskeistä on toimitilojen energiatehokkuuden parantaminen ja ajoneuvokannan sähköistäminen. Vuonna 2024 toimialan sähköautokanta kasvoi merkittävästi ja osuus oli jo lähes neljännes. Autoista suurin osa on kotihoidon ja palotarkastajien käytössä.

Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos Stara vähentää päästöjä parantamalla kiinteistöjen energiatehokkuutta, lisäämällä uusiutuvan dieselin käyttöä ja sähköisen kaluston määrää pienkoneissa ja ajoneuvoissa sekä hankkimalla toimialoille sähköistä ajoneuvokalustoa. Myös sähköisen raskaan kaluston käyttökokeiluita on tehty työmailla.

Kaupunginkanslian koordinoimassa Kehittyvä kerrostalo -ohjelmassa valmistui vuonna 2024 kolme hanketta ja rakenteilla oli yksi kohde. Yksi hankkeista on energiatehokas massiivitiilirunkoinen kerrostalo painovoimaisella ilmanvaihdolla. Urbaani puukortteli -hanke on toistaiseksi Suomen suurin puukerrostalokohde. Rakenteilla olevassa OCO₂-hankkeessa luodaan toimintamalli, jolla saavutetaan käyttöenergialtaan täysin hiilineutraali kortteli.

Ilmastonmuutoksen hillintä kaupungin tytäryhteisöissä

Kaupungin tytäryhteisöissä tehdään paljon ilmastonmuutoksen hillintätoimenpiteitä: asennetaan aurinkopaneeleja, lisätään uusiutuvan ostoenergian osuutta, toteutetaan energiantehokkuusinvestointeja ja energiansäästötoimenpiteitä, huomioidaan ilmastonäkökulma hankinnoissa, lisätään sähköistä kalustoa ja asiointia sekä vähennetään lentoja. Rakentamisessa noudatetaan kaupungin ohjeistuksia koskien esimerkiksi E-lukutavoitteita ja rakennusosien lämmöneristävyyttä. Monella tytäryhteisöllä on käytössä sertifioitu ympäristöjärjestelmä tai vastuullisuusohjelma. Helen Oy kehittää yhdessä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa älykästä lämmönsäätelypalvelua, joka mahdollistaa kaukolämmön kysyntäjoustop. Kysyntäjoustopia pilotoidaan myös Systemic Heat Shift -hankkeessa kaupungin palvelurakennuksissa, erityisesti kouluissa. Lisää tietoa tästä löytyy tämän raportin luvusta Energia.

Kaupunkiliikenne Oy asettaa investointien hiilijohtamismallin mukaisesti kaikille rakentamisprojekteille päästövähennystavoitteet ja projekteissa tehdään päästölaskentaa, jonka perusteella suunnitellaan ja toteutetaan päästövähennystoimenpiteitä liittyen esimerkiksi vähäpäästöisen betonin käyttöön, kiertotalousmateriaaleihin ja energiaratkaisuihin. Lisää tietoa tästä löytyy tämän raportin luvusta Rakentaminen.

Helsingin Satama Oy määritteli vuonna 2024 oman hiilineutraaliussuunnitelmansa askelmerkit ja on mukana meriliikenteen dekarbonisaatioon tähtäävässä Green Corridor -yhteistyössä Helsingin ja Tallinnan kaupunkien, Tallinnan sataman ja Helsinki–Tallinna-välillä liikennöivien varustamoiden sekä Viron ilmastoministeriön kanssa. Vuosaaren satamassa otettiin käyttöön uusi maasähköliitäntä.

Helenin puhdas siirtymä etenee

Helen Oy:n strategian painopisteet ovat puhdas siirtymä, jousto ja kannattavuus. Yhtiön tavoitteena on hiilineutraali energiantuotanto vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi se tavoittelee polttamisen lopettamista energiantuotannossaan vuoteen 2040 mennessä.

Helen Oy investoi vuonna 2024 hiili-neutraaliin energiaan ennätyselliset 565 miljoonaa euroa, ja hiilineutraalin energian osuus yhtiön tuotannosta nousi 63 prosenttiin. Suorat kasvihuonekaasupäästöt vähenivät 24 prosenttia. Päästöjen merkittävän laskun taustalla on erityisesti kivihiilen käytön huomattava väheneminen. Vuoden aikana Helen Oy muutti kivihiiltä käyttäneen kattilan pellettikäyttöiseksi Salmisaaressa ja otti käyttöön uusia sähköön perustuvia lämmönlähteitä, kuten kolme sähkökattilaa Hanasaaressa.

Vuoden 2024 aikana valmistuivat Pjelaxin, Karahkan ja Kalistannevan tuulipuistot sekä Lohjan aurinkopuisto. Tuulivoimalla tuotetun sähkön määrä lähes kolminkertaistui. Ydinvoima kattoi yhtiön sähkön tuotannosta 45 prosenttia ja uusiutuvat tuotantomuodot 38 prosenttia. Jäljelle jäävä osuus tuotettiin kivihiilellä ja maakaasulla.

Helen Oy teki investointipäätöksen vihreän vedyn pilottilaitoksen rakentamisesta Vuosaareen. Tuotantoprosessin sivutuotteenä syntyvä hukkalämpö hyödynnetään Helsingin kaukolämpöverkossa. Lisäksi yhtiö käynnisti ydinenergiaohjelman, joka tähtää ydinenergian hyödyntämiseen Helsingin lämmön tuotannossa.

Katse tulevaan

Helsingin kunnianhimoiset päästövähennystavoitteet vaativat lisäisiä päästövähennyskeinoja. Liikenne nousee vuonna 2025 Helsingin suurimmaksi päästölähteeksi eli toimenpiteitä on kohdistettava erityisesti sinne. Päästövähennysten hintaa tulee tarkastella suhteessa hiilen poiston hinnoitteluun. Hiileneutraalisuustavoite vaatii niin luonnollisten kuin teknisten nielujen tarkastelua, mutta myös reagointia jatkuvasti kehittyvään ja muuttuvaan toimintaympäristöön ja sääntelyyn.

Ohjelmat:

[Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelma](#)

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumista edistetään riskinäkökulmasta käsin. Kaupunkistrategian (2021–2025) linjaukset ohjaavat sopeutumistyötä. Tavoitteena on Helsinki, joka on varautunut sään ääri-ilmiöihin ja niiden välillisiin vaikutuksiin. Helsingin tunnistetuista ilmastoriskeistä kiireellisimmät ovat lisääntyvät ja voimistuvat helteet ja rankkasateet. Merenpinnan nousuun varautumista ja sopeutumista valmistelee kaupungin tulvaryhmä.

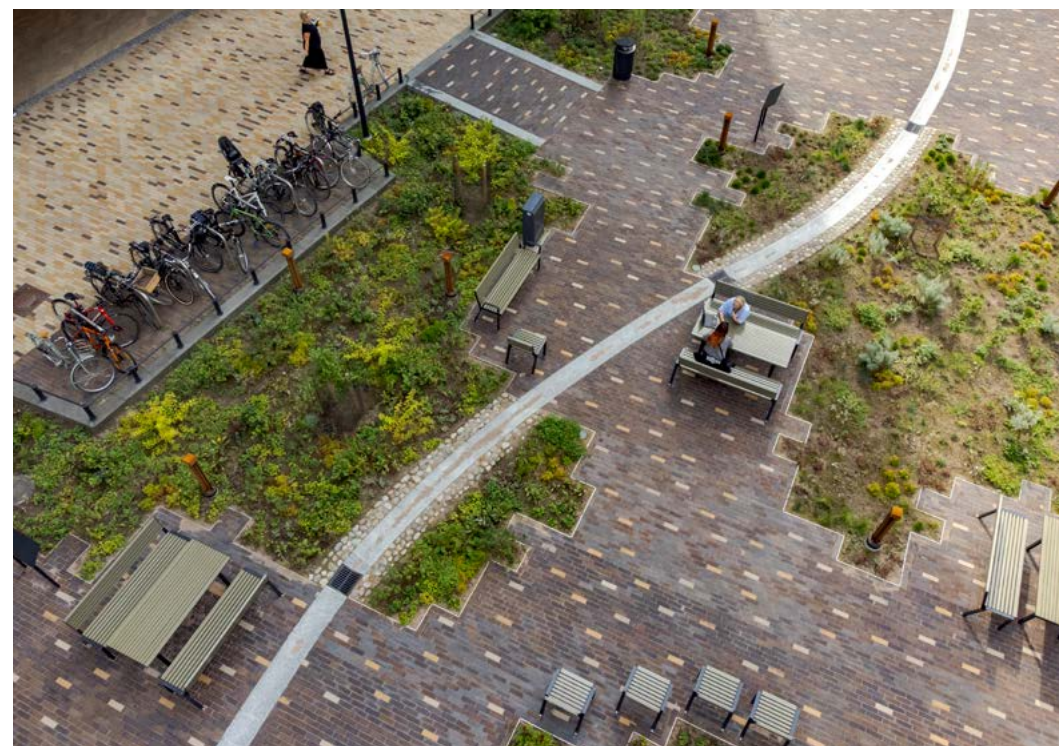
Rankkasateisiin ja helteisiin varaudutaan

Rankkasateisiin varautumisen suunnittelu käynnistyi kantakaupungin osalta selvityksellä asiaa koskevasta lainsäädännöstä sekä Helsingille relevanttien tulevan ilmaston rankkasadetahtumien määrittämisellä. Vuonna 2024 valmistui hydrologinen malli, joka sisältää sekä pintavalunnan että viemäriverkoston. Mallilla pystytään arvioimaan erilaisista sadetahtumista johtuvia mahdollisia tulvatilanteita sekä niiden laajuuksia ja kestoja. Tulokset lisäävät tietopohjaa varautumisen tason asettamiselle rankkasateille Helsingissä. Kaupungin tulvaryhmä on määrittänyt merivesitulviin varautumisen tehtävät ja tunnistanut niiden vastuutahoja. Työ jatkuu vuonna 2025 tulvastrategian päivittämisellä.

Voimistuviin helteisiin varautumisessa läpäisevänä prioriteettina ovat haavoittuvat ihmisryhmät, kuten kotihoidon ja hoivakotien asiakkaat sekä lapset. Koulujen ja päiväkotien kohdalla tarkastellaan erityisesti piha-alueiden tarjoamaa varjostusta ja suojaa sekä vesienhallintaa. Helteisiin varautumisen työ on lähtenyt liikkeelle tietopohjan vahvistamisella. Kevään 2025 aikana valmistuu Ilmatieteen laitoksen mallinnus kaupungin lämpösaarekkeista ja helteiden voimakkuudesta nykyisessä ja tulevaisuuden ilmastoissa.

Viherrakennetta vahvistetaan

Vuoden 2024 aikana panostettiin viherkerrointyökalujen vihertehokkuuden vaikuttavuuden vahvistamiseen. EU:n osarahoittamassa vuonna 2023 käynnistyneessä ARVO – Viherrakenteen arviointi ja vahvistaminen kaupunkien maankäytön suunnittelussa -hankkeessa keskityttiin viherrakenteen vahvistamiseen asemakaavoituksessa alueellisen viherkerrointyökalun jatkokehittämisen ja käyttöön ottamisen avulla. Alueellinen viherkerroin on tonttikohtaisen viherkerrointyön jatkumoa tonteilta laajemmille yleisille alueille. Tonttikohtaisen viherkerrointyökalun päivittämisestä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja monimuotoisuuden vahvistamiseksi painottamiseksi jatkui. Viherrakennetta vahvistettiin myös monessa suunnitteluhankkeessa. Helsingille laskettiin puiden latvuspeittävyysprosentti koko kaupungin kattavasti sekä erikseen eri osa-alueille, ja työ jatkuu latvuspeittävyden lisäämisen tavoitteen haarukoimisella.

Katse tulevaan

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen työn vaikuttavuutta parannetaan edelleen ja seurannan sekä arvioinnin keinoja kehitetään. Sopeutumisen työtä priorisoidaan riskiperusteisesti. Rankkasateisiin varautumista parannetaan kantakaupungin tunnistettujen tulvariskikohteiden korjaamisella ja sopeutumisen tavoitteiden vahvemmalla sisällyttämisellä uusien alueiden suunnitteluasiakirjoihin. Kaupungin lisääntyviin helteisiin varautumisen suunnittelu käynnistyi vuonna 2024 kaupunkitasoisena yhteistyönä. Tämän työn osana tehdään myös ilmastonmuutoksen vaikutusten haavoittuvuustarkastelu sopeutumistoimien oikeudenmukaisuuden hahmottamiseksi. Alueellisen ja tonttikohtaisen viherkertoimen sekä latvuspeittävyuden vahvistamisen kehitystyötä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja monimuotoisuuden vahvistamiseksi jatketaan.

Ohjelmat:

[Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset 2019–2025](#)

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

Energia

Helsingin kaupungin päästövähennystavoitteen saavuttamisessa energiantuotanto ja -käyttö ovat edelleen merkittävässä roolissa. Helsingin kaupunkialueen CO₂-päästöistä 43 prosenttia aiheutuu kaukolämmön kulutuksesta ja 30 prosenttia kiinteistöjen sähkönkulutuksesta. Kaupunkikonsernin CO₂-päästöt ovat 18 prosenttia koko kaupunkialueen päästöistä ja tästä osuudesta 92 prosenttia aiheutuu rakennusten energiankulutuksesta.

Helsingin energiansäästötyön perustana on Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelma. Lisäksi Helsinki on solminut kuntien ja valtion välisiä energiatehokkuussopimuksia, joilla toteutetaan kuntatasolla Suomen energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden edellyttämiä toimenpiteitä.

Energiankäytön hiilidioksidipäästöissä laskua

Kaupunkikonsernin osuus koko kaupunkialueen sähkönkulutuksesta oli 11 prosenttia, kaukolämmönkulutuksesta 18 prosenttia ja kaukojäähdytyksestä noin 3 prosenttia.

Taulukossa on esitetty kaupunkikonsernin energiankäyttö ja CO₂-päästöt vuosina 2023 ja 2024. Kaupunkikonsernin kokonaisenergiankulutus väheni prosentin vuodesta 2023 kun vastaavasti CO₂-päästöissä saavutettiin 13 prosentin vähenemä. CO₂-päästöjen kokonaisenergiankulusta voimakkaampi vähentyminen selittyy sillä, että Helenin kaukolämmön päästökerroin oli 15 prosenttia pienempi kuin vuonna 2023 fossiilisten polttoaineiden käytön vähentymisen ansiosta.

Vaikka laskennassa käytetty Helenin perussähkötuotteen päästökerroin kasvoi 18 prosenttia viime vuoden laskennassa käytetystä, eivät sähkönkulutuksen päästöt kasvaneet samassa suhteessa, sillä jo puolet kaupunkikonsernin sähkönhankinnasta on uusiutuvaa sähköä tai sertifioitua

ydinsähköä, joiden CO₂-päästöt lasketaan nollassa. Vastaava osuus vuonna 2023 oli 40 prosenttia. Helenin perustuotteen päästökertoimen kasvu selittyy sillä, että yhä suurempi osuus päästöttömästä tuotannosta myydään erillisinä tuotteina, jolloin fossiililla polttoaineilla tuotetun osuus jäljellejäävässä perustuotteessa on suurempi.

Kaupunkikonsernin kiinteistöjen sähkönkulutus väheni prosentin ja kaukolämmön kulutus väheni kaksi prosenttia vuodesta 2023. Kiinteistöjen energiankulutus vaihtelee vuosittain johtuen muuttuvasta kiinteistökannasta, rakennusten käyttöasteiden ja varustelutason muutoksista sekä vaihtuvista sääolosuhteista. Kiinteistöjen kaukojäähdytyksen kulutus kasvoi 40 prosenttia vuodesta 2023. Tämä selittyy sekä uusilla käyttöpaikoilla että kasvaneella jäähdytystarpeella.

Yleisten alueiden sähkönkulutus kasvoi 16 prosenttia kun taas kaukolämmönkulutus väheni 32 prosenttia vuodesta 2023. Sähkönkulutuksen kasvu johtuu uusista kohteista sekä porras- ja sulatuslämmitysten tarpeiden kasvusta. Lämmönkulutukseen vaikuttavat vuosittain vaihtelevat sääolosuhteet. Ulkovalaistuksen sähkönkulutusta saatiin vähennettyä yhdeksän prosenttia ledivalaisinvaihdoilla.

Metrolinjan sähkönkulutus väheni kahdeksan prosenttia vuodesta 2023 johtuen Rautatientorin liikennöintikatkos-

Helsingin kaupunkikonsernin energiankulutus ja CO₂-päästöt vuosina 2023 ja 2024

KIIINTEISTÖT, kaupungin suoraan omistamat*	GWh, 2023	GWh, 2024	GWh, muutos % 2023–2024	CO ₂ kilotonnia, 2023	CO ₂ kilotonnia, 2024	CO ₂ , muutos % 2023–2024
Sähkö	195	193	-1 %	92,1	107	16 %
Kaukojäähdytys	2,65	3,48	31 %	0,00	0,00	
Kaukolämpö	372	374	0 %	60,3	51,2	-15 %
Yhteensä	570	571	0 %	152	158	4 %
Kiinteistöt, muut ja tytäryhteisöt						
Sähkö	190	187	-2 %	44,6	14,9	-67 %
Kaukojäähdytys	2,46	3,67	49 %	0,00	0,00	
Kaukolämpö	737	720	-2 %	119	99	-17 %
Yhteensä	930	910	-2 %	163	114	-30 %
Ulkovalaistus, liikennevalot						
Ulkovalaistus, sähkö	34,6	31,5	-9 %	16,31	17,47	7 %
Liikennevalot, sähkö	1,21	1,21	0 %	0,57	0,67	18 %
Yhteensä	35,8	32,7	-9 %	16,88	18,14	7 %
Yleisten alueiden kohteet						
Sähkö	2,50	2,91	16 %	1,18	1,61	37 %
Kaukolämpö	3,85	2,62	-32 %	0,62	0,36	-42 %
Yhteensä	6,35	5,53	-13 %	1,80	1,97	-9 %
Liikenne						
Metroliikenne, sähkö (ydinsähkö)	53,1	49,1	-8 %	0,00	0,00	
Raitioliikenne, sähkö (ydinsähkö)	30,6	38,6	26 %	0,00	0,00	
Lauttaliikenne, polttoaine-energia	6,48	7,65	18%	1,20	1,50	25 %
Yhteensä	90,3	95,3	6 %	1,20	1,50	25 %
Autot ja työkoneet						
Polttoaineet	21,3	21,3	0 %	3,43	2,91	-15 %
Sähkö**	0,16	0,26		0,073	0,14	
Yhteensä	21,5	21,6	1 %	3,50	3,05	-13 %
Kaikki yhteensä	1654	1636	-1 %	339	297	-13 %

*Kaupungin suoraan omistamat palvelurakennukset, joiden kulutusseuranta tuntitasoista (Nuuka-järjestelmässä, noin 750 kiinteistöä)

**Raportoinnin kattavuus parantunut vuoden 2024 osalta

Vuoden 2024 CO₂-päästöt on laskettu käyttäen Helen Oy:n tuotekohtaisia päästökertoimia, jotka ovat:

- Kaukolämmölle 137 g/kWh
- Sähkölle 555 g/kWh (vuoden 2023 tieto, vuoden 2024 kerroin ei saatavilla)
- Jäähdytykselle 0 g/kWh

Vuoden 2023 CO₂-päästöt on laskettu käyttäen Helen Oy:n tuotekohtaisia päästökertoimia, jotka ovat:

- Kaukolämmölle 162 g/kWh
- Sähkölle 471 g/kWh (vuoden 2021 tieto, vuoden 2022 kerroin ei saatavilla)
- Jäähdytykselle 0 g/kWh.

ta. Raitiovaunuliikenteen sähkönkulutus puolestaan kasvoi 26 prosenttia vuodesta 2023, uusien linjojen liikennöinnin aloituksen vuoksi. Toisaalta liikennöinnin energiatehokkuus parani ja erityisesti pikaratikka on energiatehokas johtuen linjan erilaisesta ajoprofilista, jossa pysäkkivälit ovat huomattavasti pidemmät ja suojateitä on harvemmassa kuin kantaradalla. Tällöin paljon sähköä kuluttavia kiihdytyksiä on vähemmän.

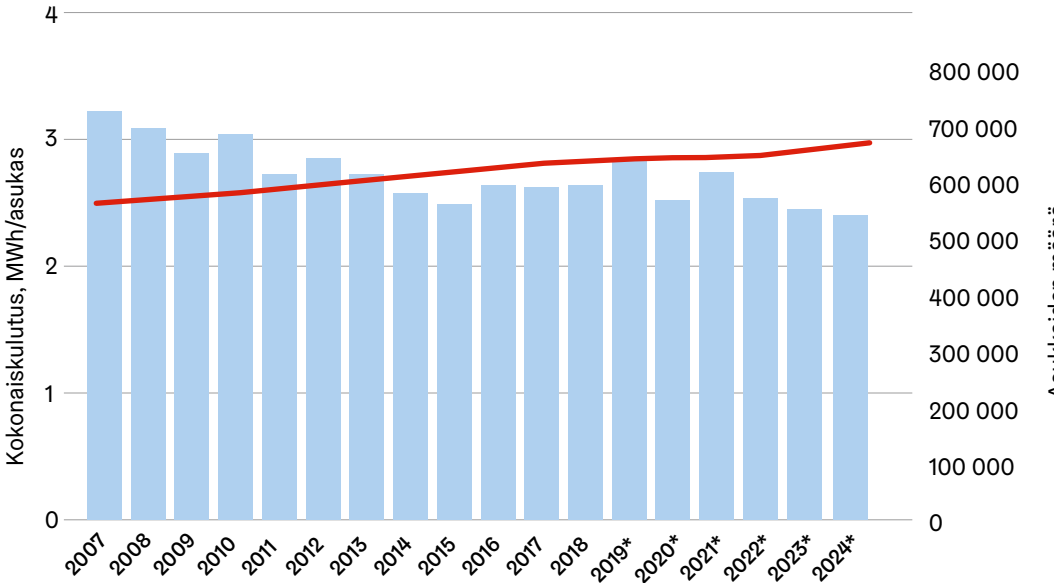
Lauttaliikenteen polttoaine-energian kulutus pysyi vuoden 2023 tasolla, mutta polttoaineen kulutuksesta aiheutuvat CO₂-päästöt vähentyivät 15 prosenttia lauttojen siirryttyä käyttämään vähäpäästöisempiä polttoaineita.

Kaukolämmön osuus koko kaupunkikonsernin energiankulutuksesta oli 67 prosenttia (1 096 GWh), sähkön 31 prosenttia (504

GWh), kaukojäähdytyksen 0,4 prosenttia (7,15 GWh) ja polttoaineiden 1,8 prosenttia (29,0 GWh).

Asukasmäärään suhteutettu energiankulutus edelleen laskussa
Kuvassa on esitetty asukaslukuun suhteutettu kaupungin oman toiminnan energiankäytön kehitys viimeisen 18 vuoden ajanjaksolla. Pitkäjänteisen energiatehokkuustyön ansiosta asukaslukuun suhteutettu energiankulutus on vähentynyt 29 prosenttia kyseisenä ajanjaksona. Vuodesta 2019 alkaen energiankulutustietojen kattavuus on laajentunut, mistä johtuen todellisuudessa tarkasteltavalla ajanjaksolla saavutettu asukaskohtaisen energiankulutuksen vähenemä on tässä esitettyä suurempi.

Helsingin kaupungin oman toiminnan energiankulutuksen kehitys asukasta kohden sekä asukkaiden määrä ajanjaksolla 2007–2024

*Raportointiperiaate muuttunut, energiankulutustietojen kattavuus parantunut

● Kokonaiskulutus MWh/asukas ● Asukkaiden määrä

Kansallista määräystasoa energiatehokkaampaa rakentamista

Vaativuustaso energiatehokkuuden suhteen pysyi vuonna 2024 entisellään, eli kaupungin omat uudis- ja perusparannushankkeet tuli suunnitella ja toteuttaa kansallista määräystasoa energiatehokkaampina. Rakennuksen energialuokitus pohjautuu laskettuun energiatehokkuuden vertailuluukuun eli E-lukuun (kWh/m²/vuosi).

Palvelurakennuksissa vuonna 2024 käytönotettujen uusien pysyvien rakennusten E-lukujen keskiarvo oli 73 kWhE/m²,a ja rakennuslupahakemuksen yhteydessä laskettujen uudishankkeiden E-lukujen 63 kWhE/m²,a, määräystason ollessa 100 kWhE/m²,a. Asuntotuotannossa vuonna 2024 käytönotettujen uudisrakennusten E-lukujen keskiarvo oli 72 kWhE/m²,a (A-luokka) ja rakennuslupahakemuksen yhteydessä laskettujen E-lukujen 71 kWhE/m²,a (A-luokka), määräystason ollessa 90 kWhE/m²,a.

Vuonna 2024 käyttönotetuista palvelurakennuksista (vain pysyvät rakennukset) 76 prosentissa pinta-alaan perustuen on päälämmitysmuotona lämpöpumppu. Hankkeissa, joille haettiin rakennuslupa vuonna 2024, vastaava luku oli 96 prosenttia. Kaikissa asuntotuotannon hankkeissa, joille haettiin rakennuslupa vuonna 2024, päälämmitysmuotona oli maalämpö. Valmistuneissa hankkeissa maalämpökohteita oli 43 prosenttia.

Rakennukset tuli edelleen varustaa aurinkosähköjärjestelmällä. Kaikissa Asuntotuotannon uudis- ja peruskorjauskohteissa, jotka otettiin käyttöön tai joille haettiin rakennuslupa vuonna 2024, oli aurinkosähköjärjestelmä. Myös pääosin kaikkiin Tilat-palvelun hankkeisiin sisältyi aurinkosähköjärjestelmä. Lisätietoa rakentamisen ympäristövaikutuksista löytyy tämän raportin Rakentaminen-luvusta.

Hekan rakennuskannan energiatehokkuus paranee erityisesti laajojen peruskorjausten ja uudisrakentamisen myötä. Vuonna 2024 Hekalle valmistui kymmenen peruskorjauskohdetta ja kolme uudiskohdetta, jotka kaikki toteutettiin kansallisia

vaatimuksia energiatehokkaammiksi. Osana näitä hankkeita 11 kohteeseen asennettiin aurinkovoimala ja seitsemään kohteeseen maalämpöjärjestelmä. Lisäksi kahdeksassa peruskorjauskohteessa otettiin käyttöön koneellinen tulo-poistoilmanvaihto lämmöntalteenotolla, mikä vähentää merkittävästi energiahukkaa.

Investointeja energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiantuotantoon

Kaupunki asentaa aurinkosähkövoimaloita uudis- ja perusparannushankkeiden lisäksi myös erillisinä investointeina olemassa oleviin kiinteistöihin. Aurinkosähköjärjestelmien kokonaisteho palvelurakennuksissa on jo yli 2 MWp. Tämän lisäksi kaupunkikonsernin tytäryhteisöt ovat investoineet aurinkosähköön viime vuosina.

Led-valaisinten käyttöön siirtyminen julkisessa ulkovalaistuksessa (Helsinki LED-hanke) etenee. Vuonna 2024 uusia led-valaisimia asennettiin 8 980 kappaletta. Katu- ja puistovalaisimia on Helsingissä yhteensä 97 366, joista led-valaisimia on 45 275. Ulkovalaistuksesta ledien osuus on nyt noin 46,5 prosenttia. Led-valaistuksen käyttöön siirtyminen on edennyt vauhdilla myös kaupungin rakennuksissa. Valaistusmuutoksilla saavutettiin ainakin 350 MWh laskennallista energiansäästöä vuonna 2024 tehdyillä investoinneilla.

Muutamaan sähkönkulutukseltaan suureen kohteeseen, kuten keskustakirjasto Oodiin ja Helsingin kaupunkiympäristön toimitaloon, on hankittu E-Power-hybridisuodattimet. Ne parantavat sähkön laatua, mikä pienentää häviöitä ja pidentää sähköverkkoon kytkettyjen laitteiden elinkaarta. Mittauksin todennettu sähköenergian säästö on ollut neljän prosentin luokkaa.

Toimenpiteitä energiatehokkuuden parantamiseksi

Syksyllä 2024 Tilat-palvelun palvelurakennuksiin kilpailutettiin energia- ja olosuhdehallintajärjestelmä. Palvelun sisältöön kuuluu aktiivinen rakennusten energiankulutuksen, sisäolosuhteiden ja taloteknisten järjestelmien toimivuuden seuranta sekä havaittuihin poikkeamiin reagointi. Havaintojen perusteella palveluntarjoaja tekee sovitus korjaavia säätöjä automaatiojärjestelmän kautta sekä ohjeistaa kiinteistöhoitoa ja isännöitsijää korjaavien toimenpiteiden toteuttamisessa. Palveluntarjoaja myös valvoo, että tarpeelliset toimenpiteet toteutetaan. Palvelun avulla saadaan korjattua erilaisia vikatilanteita sekä löydetään toimenpide- ja investointiehdotuksia energiatehokkuuden ja talotekniikan toiminnan parantamiseksi. Parhaimmillaan palvelu maksaa itsensä takaisin alle vuodessa.

Helsingin kaupungin asunnot Oy:ssä (Heka) kehitettiin vuoden 2024 aikana rakennusten lämmityksen ohjausta tarkemmaksi ja energiatehokkaammaksi useilla toimenpiteillä. Asuntokohtaisten lämpötila-antureiden uusimista ja lisäämistä jatkettiin, jotta lämmitystä pystytään säätämään tarkemmin todellisten olosuhteiden mukaan. Anturointia hyödynnetään myös Helenin kanssa yhteiskehitettävässä Lämpöoptimi-palvelussa, jossa yhdistyvät tilojen lämmityksen älykäs ohjaus ja lämmön kysyntäjousto. Palvelun arvioidaan vähentävän tilojen lämmitysenergian tarvetta keskimäärin viisi prosenttia. Lämpöoptimi-palvelu otettiin käyttöön jo 170 kaukolämmön käyttöpaikassa.

Hekalla tehostettiin energian- ja vedenkulutusseurantaa ottamalla aktiiviseen käyttöön EnerKey Ines-tekoälytyökalu, joka auttaa tunnistamaan energiansäästöpotentiaalia ja tukee kulutusseurantaa. Seuraavaksi tarkennetaan mittaroinnilla lämpöpumppujen tuotanto- ja kulutusseurantaa järjestelmien toimivuuden parempaa arviointia varten. Lisätietoa Heka Oy:n vastuullisuudesta voi lukea [Hekan verkkosivuilta](#).

Energiatehokkuutta edistetään myös hankkeissa

Vuoden 2023 lopussa käynnistyneessä kolmivuotisessa Energiapalvelumalli alueelle-hankkeessa luodaan yritysälähtöistä energiapalvelumallia, joka tukee mahdollisimman vähähiilisten ja energiaomavaraisten korttelitason alueellisten energiaratkaisuiden suunnittelua ja toteutusta. Hankkeessa on mukana Helsinki, Vantaa, Espoo ja Metropolia. Hanketta rahoittaa Euroopan aluekehitysrahasto. Hanke on osa Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien yhteistä innovaatio-ohjelmaa (HEVi).

Syyskuussa 2024 alkaneessa, kaksi-vuotisessa Systemic Heat Shift (SHS)-hankkeessa Helen ja Helsingin kaupunki toteuttavat lämmityksen kysyntäjoustoa tekoälyteknologian avulla palvelurakennuksissa. Tavoitteena on leikata kaukolämmön kulutushuippuja, jotka voivat kasvattaa lämmöntuotannon päästöjä ja kustannuksia. Kysyntäjouston ei odoteta vaikuttavan sisätilojen viihtyvyyteen. SHS rahoitetaan EU:n Net Zero Cities-hankkeesta, johon osallistuu sata hiilineutraaliutta tavoittelevaa eurooppalaista kaupunkia.

Heka on mukana Helena-hankkeen innovaatio-ohjelmassa, jossa pilotoidaan vähähiilisiä rakennus- ja asumisratkaisuja, kuten älykästä sähkövarastoa, huonekohtaista lämmityksen ohjausta ja dynaamisia patteriventtiileitä. Vuonna 2020 alkanut Helena-hanke päättyi vuoden 2024 lopulla. Helena-hanke keskittyi erityisesti monitavoiteoptimointien avulla tunnistamaan kustannustehokkaita energiatehokkuuden parannuskeinoja laajoissa peruskorjausissa. Hankkeessa kehitettiin hankkeeseen osallistuneiden yritysten kanssa monitavoiteoptimointien metodia ja tuotettiin laajamittainen tietokanta energiaratkaisujen kannattavuudesta, jota voidaan hyödyntää tulevien energiaremonttien suunnittelussa. Helena-hankkeessa mukana olleiden rakennuskohteiden energiatehokkuuteen investoitiin 86 miljoonaa euroa ja toteutettujen toimenpiteiden ansiosta niiden vuotuinen laskennallinen energiankulutus

energiamuotojen ympäristövaikutuksilla painotettuna vähentyy 17,6 GWh.

Vuonna 2024 hankkeessa tutkittiin markkinavuoropuhelun avulla myös energiaratkaisujen hankkimista palvelumallilla, jossa Hekan omaa pääomaa ei sidottaisi investointeihin, vaan toimittaja vastaisi järjestelmien optimaalisesta toimivuudesta ja säästöjen toteutumisesta. Selvitysten perusteella palvelumalli osoittautui taloudellisesti kannattavaksi vaihtoehdoksi. Palvelumallihankintojen edistämiseksi hankkeessa laadittiin lisäksi hankintasuunnitelma ja mallisopimusasiakirjat. Seuraavaksi palvelumallia pilotoidaan konkreettisilla energiaratkaisuhankinnoilla.

Helenin investoinnit vihreään siirtymään paransivat energiatehokkuutta tuntuvasti

Helenin tavoitteena on parantaa energiatehokkuutta 5,4 prosenttia vuoden 2015 tasosta vuoteen 2025 mennessä. Tämä energiatehokkuussopimuksen mukainen säästötavoite on jo ylitetty.

Vuonna 2024 merkittävin toimenpide tuotannon energiatehokkuuden parantamiseksi oli investointi Hanasaaren lämpökeskuksen sähkökattiloihin, joiden ansiosta primäärienergiaa säästy peräti 700 GWh. Kaukojäähdytyksen liityntätehon kasvu lisäsi hukkalämmön hyödyntämistä. Energian jakelupuolella kaukolämpöverkostoa peruskorjattiin ja verkoston hallintaa parannettiin tekoälyä hyödyntämällä. Lisäksi Helen panosti digitaalisiin palveluihin, jotka tukevat asiakkaita energiansäästöissä. Oma Helen -palvelun käyttäjämäärä oli vuositasolla yli 500 000. Lisätietoa Helen Oy:n vastuullisuudesta voi lukea [Helenin vastuullisuusraportista](#).

KETS- ja VAETS-tavoite näyttää toteutuvan

Kuntien energiatehokkuussopimuksessa (KETS) Helsinki on sitoutunut 61 GWh:n ja vuokra-asuntojen energiatehokkuussopimuksessa (VAETS) vuokra-asuntoja omistavat kaupungin tytäryhtiöt ovat sitoutuneet 55,7 GWh:n energiansäästöön sopimuskauden 2017–2025 aikana. Sopimusten velvoitteita toteutetaan energiansäästötoimenpiteillä, joiden säästövaikutuksia raportoidaan vuosittain Motivalle.

Vuoden 2025 loppuun mennessä tiedossa olevien kaupungin energiatehokkuussopimustoimenpiteiden yhteenlaskettua (KETS + VAETS) energiansäästöä on kertynyt arviolta noin 98,6 GWh, joka on 84 prosenttia koko sopimuskauden säästötavoitteesta. Osan sopimuskaudella tehtyjen energiakatselmuksissa ehdotettujen energiansäästötoimenpiteiden toteutus on vielä kesken, joten niitä ei ole voitu huomioida raportoinnissa.

Katse tulevaan

Helsingin kaupunkikonsernissa valmistellaan uusiin energiatehokkuussopimuksiin liittymistä. Sopimukset on tarkoitus allekirjoittaa vuoden 2025 aikana ja sopimuskausi käsittää vuodet 2026–2035.

Tilat-palvelun kolmessa palvelurakennuksessa on viime vuosina pilotoitu tekoälyyn pohjautuvaa sovellusta tuottamaan tarpeenmukaiset sisäilmasto-olosuhteet kaikkiin käyttötilanteisiin optimoimalla ilmanvaihdon, lämmityksen ja jäähdytyksen toimintoja samanaikaisesti ja vähentäen samalla tarpeetonta energiankulutusta. Seuraavaksi piloteista saatuja kokemuksia analysoidaan ja niiden perusteella aletaan valmistautumaan laajempaan tekoälyn hyödyntämiseen kiinteistökannassa.

Rakentaminen

Helsingissä kaavoitettiin vuonna 2024 huomattavasti edellisvuotta enemmän, kokonaisuudessaan 950 211 kerrosneliömetriä, josta asuinrakentamisen kerrosalaa oli yli puolet. Kaavoituksen alueellisessa kohdentumisessa on tapahtunut selvä muutos siten, että yleiskaavan 2016 mukaisesti entistä suurempi osa jatkossa tapahtuvasta rakennustoiminnasta kohdentuu esikaupunkialueen pikaraitiovyöhykkeelle keskustavyöhykkeen sijaan. Ympäristönäkökulmasta rakentamistoiminnan yhteensovittaminen sekä luonnonsuojeluun että entistä pienempään hiilijalanjälkeen on merkittävä haaste, jonka ratkaisemiseksi työskennellään tavoitteellisesti.

Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelussa tehtävät toimet tähtäävät Helsingissä edelleen vuoden 2016 yleiskaavan mukaisesti kaupunkirakenteen eheytymiseen ja täydentymiseen joukkoliikenteeseen tukeutuen. Vuonna 2024 jatkettiin yleiskaavan 2016 täydentämistä neljän osayleiskaavatyön kautta (Östersundom, Viikinranta-Lahdenväylä, Länsiväylän ympäristö ja Vartiosaari). Näistä asuntorakentamiseen painottuva Viikinrannan-Lahdenväylän osayleiskaava ja alueelliset luontoarvot turvaava Vartiosaaren osayleiskaava vahvistettiin kaupunkiympäristölautakunnassa.

Östersundomin osayleiskaavatyössä tehtiin vaikutusten arviointiin perustuvia ratkaisuja rakentamisen ilmastopäästöjen hallitsemiseksi sekä luontoarvojen ja ekologisen verkoston säilyttämiseksi mahdollisimman suurelta osin. Luontoarvojen suojelun suunnittelua ja kaupunkisuunnittelua on tehty samassa yhtenäisessä prosessissa.

Asemakaavoituksessa on käytössä asuinkerrostalojen rakennuksen elinkaaren hiilijalanjäljen raja-arvo-ohjaus, jonka tavoitteena on ohjata talonrakentamista vähähiilisemmäksi. Lisäksi asemakaavoituksen vaikutustenarvioinnin osana tehdään laajempaa elinkaaren aikaisten ilmastopäästöjen laskentaa Planect-menetelmällä. Kaavojen keskimääräinen elinkaaren aikai-

nen ilmastopäästö on 21 kg CO₂e/a/k-m². Päästöjen muodostuminen keskittyy yhä enemmän rakentamisvaiheeseen käyttövaiheen (energiantuotanto, liikkuminen) päästölähteiden vähentymisen myötä. Ilmastomuutokseen sopeutumiseksi on käytössä erilaisia kaavamääräyksiä, minkä lisäksi käynnissä on alueellisen viherkertoimen kehittämishanke.

Päästöjen vähentäminen edistyi rakentamisessa

Merkittäviä vähähiilisyystoimenpiteitä Helsingin asuntotuotannon ja toimitilojen rakentamisessa ovat hyvä energiatehokkuus ja lämpöpumput, joita on vaadittu jo pitkään. Vuonna 2024 hiilijalanjälkilaskelmille luotiin seurantajärjestelmä, jolla voidaan jatkossa paremmin analysoida ja vertailla talonrakentamishankkeiden päästöjä elinkaaren eri vaiheissa.

Materiaalisidonnaisia päästöjä tulee edelleen vähentää. Vähähiilinen betoni on yksi olennaisin keino materiaalisidonnaisten päästöjen vähentämiseksi. Toimitilahankkeissa on linjattu, että vähähiilistä betonia (vähintään GWP.85) käytetään aina, kun se on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. Asuntotuotannon hankkeissa vähähiilisen betonin kustannusvaikutus selvitetään.

Vähähiilisen betonin vaatimus (GWP.85) on otettu mukaan suunnitteluun infrarakentamisen taitorakennekohteissa. Infraurakoissa on veloitettu, että urakassa käytettävän valmisbetonin tulee olla vähintään GWP.85 BY-vähähiilisyysluokituksen mukaista vähähiilibetonia. GWP.85 luokiteltua betonia ei kuitenkaan ole mahdollista käyttää kaikissa kohteissa. Eräissä urakoissa on rakennustöiden aikana selvinnyt, että kaikkia asetettuja vaatimuksia täyttävää betonia ei ole saatavilla tai mahdollista valmistaa. Betonin vähähiilisyyden vaatimuksista saatetaan joutua luopumaan työmaa-aikana betonin haastavien, esimerkiksi vuodenajasta johtuvien, valuolosuhteiden takia. Vähähiilinen betoni oli vuonna 2024 käytössä arviolta noin 90 prosentissa sellaisista infraurakoista, joissa käytettiin betonia. Vähähiilinen betoni on noin 10–20 prosenttia perinteistä betonia kalliimpaa.

Rakentamishankkeiden ympäristötavoitteiden ohjaus kehittyä

Rakennustiedon ympäristöluokitusta (kolmen tähden taso) käytetään sekä asuntotuotannon että toimitilarakentamisen kokonaisvastuu-urakoissa. Asuntotuotannon hankkeissa Postipuiston alueella saavutettiin neljän tähden tason sertifiointeja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) kohteissa Lavakatu 10, Postijooninkatu 2 sekä Hason Veturissa ja As Oy Helsingin Kollikalliossa. Hankkeissa saatiin innovaatiopisteitä muun muassa rakennusautomaation älykkästä hyödyntämisestä talotekniikan ohjauksessa sekä ontelolaattojen kuivaksi puhaltamisesta. Ensimmäinen kaupungin rakennuttama Joutsenmerkitäy päiväkotia, päiväkotia Soittaja, otettiin käyttöön vuonna 2024. Muissa hankkeissa suunnittelua ohjataan elinkaariohjausmallin (asuntotuotanto) ja ekologisesti kestävä rakentamisen tavoitteiden (toimitilat) kautta. Asuntotuotannon suunnitteluohjeiden pihasuunnitteluohjetta päivitettiin vastaamaan paremmin luonnon monimuotoisuuden tukemista. Toimitilojen työmaan ympäristöasiakirjaa päivitettiin ja laadittiin

uusi raportointipohja. Vuonna 2025 tullaan kehittämään työmaan ympäristövaikutusten seurantaa ja valvontaa.

Infrarakentamisen asiakirjakokonaisuudessa tarkennettiin ympäristöasioiden esittämistä ja päivitettiin asiakirjapohjia muun muassa vähähiilisyyden ohjauksen ja työmaavesien hallinnan näkökulmasta. Katujen ja yleisten alueiden suunnittelu- ja asiantuntijapalveluita koskevan puitesopimuksen kilpailutuksessa konsultilta edellytettiin massayhteyshenkilön ja vähähiilisen suunnittelun asiantuntijan nimeämistä, ja näitä tehtäviä tukemaan laadittiin muistilista. Teemat päivitettiin katu- ja puistosuunnittelun palvelukuvaukseen ja suunnitteluohjelman asiakirjapohjaan.

Kaupunkiliikenteen rakentamisprojektien vastuullisuutta ohjattiin BREEAM-ympäristöluokituksen avulla. Kalasatamasta Pasilaan -hanke sai BREEAM Infrastructure -luokituksessa toiseksi korkeimman Excellent-arvosanan. Suomessa on myönnetty BREEAM Infrastructure -luokitus vain kerran aikaisemmin. Hankkeen päästöjä vähennettiin yhdeksän prosenttia suunnitelmaan verrattuna. BREEAM-luokitusta on hyödynnetty myös Ruskeasuon varikon rakentamisessa ja myös sille haetaan Excellent-tasoa. Kaupunkiliikenne asetti vuonna 2024 kaikille rakentamisprojekteilleen päästövähennystavoitteet ja tekee niissä elinkaari- tai päästölaskentaa.

Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje otettiin käyttöön keväällä 2024. Se ohjeistaa työmaan toimintaa minimoiden vesistöihin kohdistuvia haittavaikutuksia esimerkiksi työmaavesien laskeutuskonttien avulla. Rakentamiseen on laadittu työmaavesien hallintaa varten tarkentavaa ohjeistusta muun muassa työmaavesien hallintasuunnitelman laadintaan sekä pohja työmaille työmaavesien omavalvontaan. Työmaavesien puhdistamiseen käytetään erilaisia suodatusratkaisuja, ja työmaavesien tilaa seurataan tehokkaasti. Työmaavesiohjeesta voi lukea lisää tämän raportin Vesien-suojelu-luvusta.

Case Töölönlahden kesäpuisto

Kesällä 2024 kaupunkilaisille avattua Töölönlahden kesäpuistoa suunniteltiin kokeilevalla otteella. Puistoon luotiin erilaisia toiminnallisia alueita ja rakenteita, joista saatuja kokemuksia hyödynnetään puiston jatkosuunnittelussa. Rakennustöitä edistettiin alue kerrallaan, eikä puistoaluetta tarvinnut missään vaiheessa sulkea kevyeltä liikenteeltä kokonaan. Kesäpuiston kasvialustassa käytettiin Staran omaa Talin lehtikompostia tuotetun kasvialustan pohjalla. Kompostin avulla parannettiin maan vedenpidätyskykyä. Komposti toimi myös kasvialustan ravinnepankkina, eikä lisäravinteita tarvittu. Kesäpuiston kasvisto kasvatettiin lähituotantona Töölönlahden toisella laidalla sijaitsevassa Kaupunginpuutarhassa. Osa siemenistä kylvettiin suoraan istutuksiin. Kasvilajivalikoimassa oli paljon pölyttäjiä houkuttelevia ja runsaasti siemeniä muodostavia kasveja, minkä ansiosta kesäpuisto muodosti tärkeän keitaan paitsi kaupunkilaisille myös hyönteisille ja linnuille.

Katse tulevaan

Rakentamislain kansalliset hiilijalanjäljen raja-arvot uudisrakennuksille tulevat voimaan vuodesta 2026 alkaen. Raja-arvot vaikuttavat myös Helsingin muihin kuin asuinrakentamisen hankkeisiin ja pidemmällä tähtäimellä myös Helsingin raja-arvojen tasoon kaikille uudisrakennushankkeille. Rakentamisen luontojalanjäljen painoarvo on kasvanut kansallisessa ohjauskeskustelussa ja vaatii lisää tutkimusta sekä tiedon tuottamista myös Helsingin kaupungin toiminnoilta. Helsinki on mukana kehityshankkeissa, joissa pyritään vähentämään rakentamisen kautta ympäristöön päätyvien muovien ja haitallisten aineiden määrää. Katu- ja puistosuunnittelussa on jo tarkennettu suodatinkankaiden käytön ohjeistuksia. Kaupunkiympäristön toimialalla on resurssitarve työmaavesikoordinaattorille. Työmaavesien hallinnan prosesseja ja menettelyjä on edelleen tarpeen kehittää suunnittelussa ja rakennuttamisessa.

Luonnon monimuotoisuus osana rakentamista

Rakennusjärjestys vaatii Luonnonarvot tontilla -selvityksen tekemisen tietyille hankkeille. Tilat-palvelun hankkeissa on linjattu, että se tehdään kaikissa hankkeissa, niin uudis-, laajennus- kuin perusparannushankkeissa. Tilat-palvelun hankkeille tehtiin sisäinen ohje lintujen ja muiden eläinten pesimisen huomioimisesta rakentamisessa.

Helsingin kaupungin tonttikohtaisen viherkerrointyökalun päivitys on käynnissä. Päivityksen tavoitteena on, että työkalu ohjaa aikaisempaa enemmän luonnon monimuotoisuuden lisäämistä ja ilmastomuutoksen sopeutumista.

Yleisten alueiden prosesseissa on tarkistettu ja varmistettu luontotiedon välittyminen entistä vahvemmin kunnossapidon ja alueiden käytön valvonnan hyödynnettäväksi.

Liikenne

Kaupunkistrategian (2021–2025) mukaisesti Helsinki panostaa kestävien ja älykkäiden liikenneratkaisujen edistämiseen. Helsinki tavoittelee joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvua ja liikennejärjestelmän sähköistymistä. Strategian toteutuksessa liikenteestä aiheutuvat hiilidioksidipäästöt sekä terveydelle haitalliset ilmansaasteet ja melu vähenevät.

Pyöräliikenteen ja jalankulun edellytyksiä parannettiin

Pyöräliikenteen kehittämisohjelman 2020–2025 tavoitteena on nostaa pyöräilyn kulkutapaosuus vähintään 20 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Pyöräliikenteen kulkutapaosuus oli vuonna 2024 edellisvuoden tapaan 11 prosenttia.

Helsingin pyöräverkko laajeni muun muassa Itäbaanan ja Pasilanbaanan osalta. Osana Itäbaanaa valmistui Kaisaniemen puiston baanajärjestelyt ja Merihaan silta pyöräteineen avautui. Pasilanbaanan pyöräkatu Tilkanvierrossa ja Ratsastiellä valmistui. Pasilanbaanaa valmistui myös raitiolinjan 13 viereen Asemapäällikönkadulle ja Vallilanlaaksoon.

Kantakaupungin tavoiteverkon noin 140 kilometrin tavoitteesta oli vuonna 2024 toteutettu tai rakenteilla yhteensä noin 73 kilometriä. Baanaverkon noin 148 kilometrin tavoitteesta oli puolestaan rakennettu tai rakenteilla noin 34 kilometriä.

Toukokuun alussa avautui päärautatieaseman ratapihan ali kulkeva uusi pyöräily- ja jalankulkuyhteys Kaisantunneli. Tunnelin yhteyteen avautui heinäkuussa myös pyöräliikenteen palveluita parantava Pyörätalli, joka toi lisää pysäköintitilaa noin 900 pyörälle.

Esplanadien vuonna 2023 alkanut ympärivuotinen liikennekokeilu päättyi syksyllä 2024. Kokeilussa varattiin aiempaa enemmän tilaa kävelijöille ja pyöräilijöille

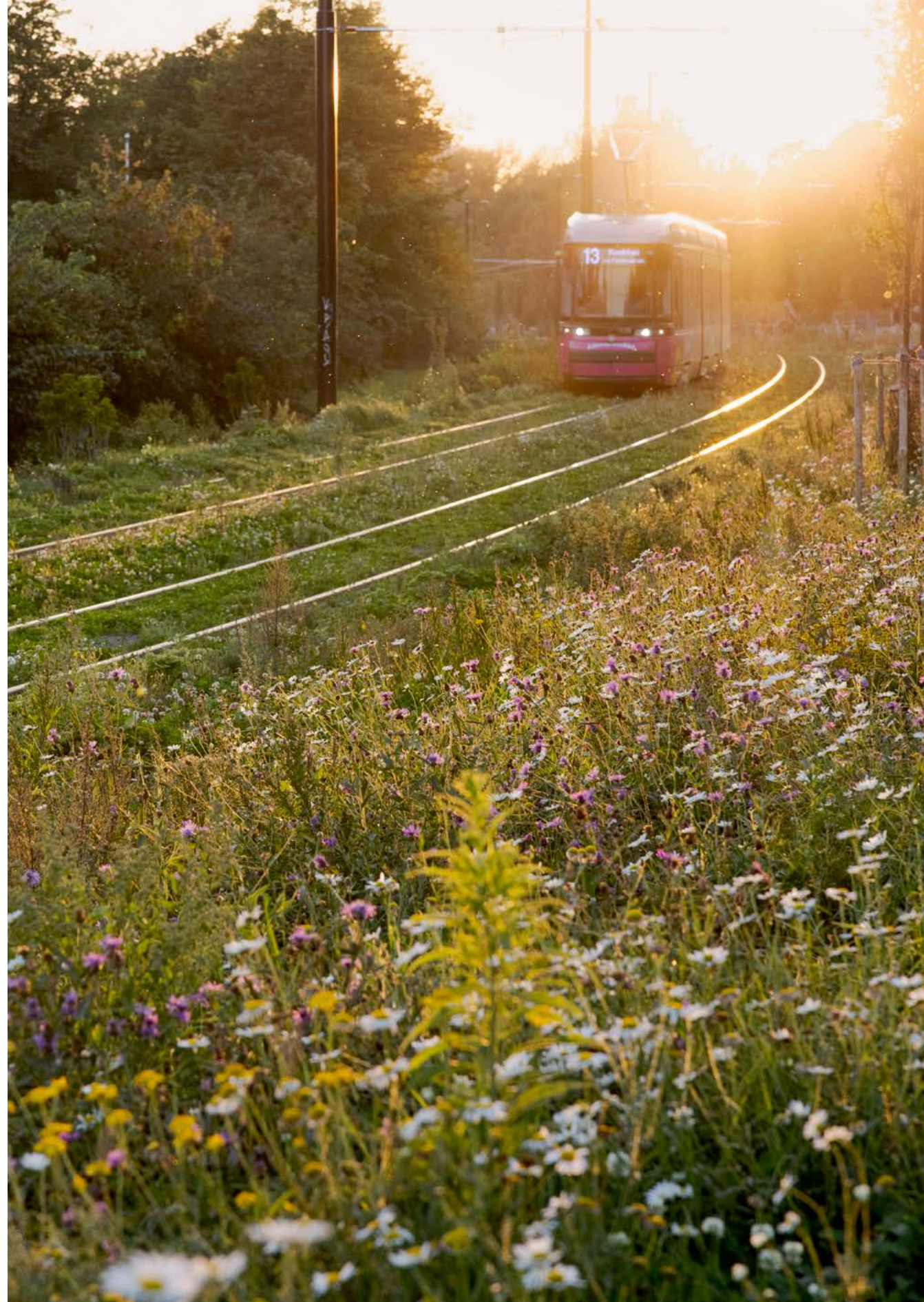
ja lisättiin alueelle vehreyttä. Suurin osa alueella liikkuneista koki kokeilun vaikutaneen myönteisesti alueen viihtyisyyteen. Koulupuistikon aukiolla ja Erottajankadulla toteutettiin kesäkadut kesällä 2024. Kesäkatualueilla tuodaan väliaikaisia parannuksia alueen kävely-ympäristöön ja viihtyisyyteen kesäkausiksi.

Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa loppuvuodesta 2024. Suunnitelma on merkittävä kävelyn edistämisen kannalta esimerkiksi Kaivokadun joukkoliikennekadun ja paikallisverkon rauhoittamisen toimenpiteiden ansiosta.

Raitiotielinja 13 aloitti liikennöinnin

Raitioliikenne Pasilan ja Kalasataman välisellä radalla käynnistyi elokuussa ja toi kokonaan uusia alueita Helsingissä raitioliikenteen piiriin. Linja 13 kulkee Sompasaaren Nihdistä Länsi-Pasilan Maistraatintorille. Matkustajamäärän kehitys linjalla on ollut nousujohteista. Vallilanlaakson osuus ratikkalinjan 13 varrella on viherrataa, jonka päällä ei sallita autoliikennettä. Viherrata sitoo pölyä ja vähentää raitioliikenteestä syntyvää melua.

Kruunusillat-hankkeessa uusi Hakaniemensilta avattiin liikenteelle keväällä. Tämä tulee parantamaan etenkin jalankulun ja pyöräliikenteen yhteyksiä Kruununhaasta Sörnäisten rantatielle ja Hakaniemeen, kun muutkin kadut ympärillä valmistuvat.

Bussimatkoista jo lähes 42 prosenttia ajettiin sähköllä

Helsingin seudun liikenteen (HSL) tavoitteena on leikata joukkoliikenteen lähi- ja hiilidioksidipäästöjä yli 90 prosenttia (2010–2025). Bussikaluston osalta tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä 90 prosenttia HSL:n busseista on päästöttömiä sähkö- tai polttokennobusseja. Vuoteen 2035 mennessä tavoitteena on päästötön joukkoliikenne.

Vuoden 2024 aikana HSL otti käyttöön noin 120 uutta sähköbussia ja näin ollen niiden kokonaismäärä kasvoi 547 kappaaleeseen. Sähköbusseilla ajettiin lähes 42 prosenttia bussikaluston kilometreistä vuonna 2024.

Joukkoliikenteen matkustajamäärät nousivat vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 mutta eivät vielä palautuneet koronaa edeltävälle tasolle. Matkustajamäärät nousivat HSL:n alueella metrossa kaksi prosenttia, raitiovaunuissa kuusi prosenttia, lähijunissa yhdeksän prosenttia ja busseissa 12 prosenttia verrattuna vuoteen 2023. Verrattuna

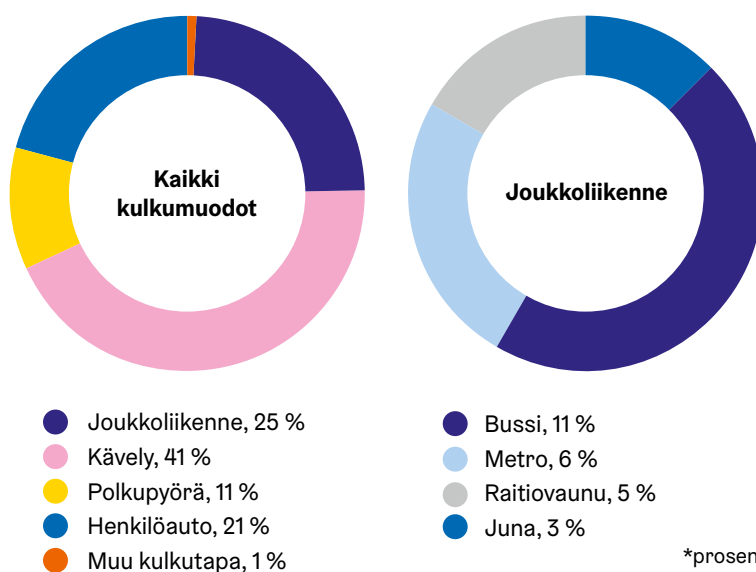
vuoteen 2019 HSL:n matkustajamäärät olivat vuonna 2024 noin yhdeksän prosenttia matalammat. Kaupunkipyörillä ajettiin Helsingissä vuonna 2024 edellisvuoden tapaan noin 2,2 miljoonaa matkaa. Matkojen keskipituus oli 2,7 kilometriä ja 16 minuuttia.

Etätyön lisääntyminen on yksi syy joukkoliikenteen käytön vähenemiseen. Matkustajamäärien vähenemisen ja toimintamenojen kasvun vuoksi lippujen hinnat ovat strategiakauden 2021–2025 aikana nousseet Helsingin alueella.

Helsingiläiset ovat kuitenkin tyytyväisiä joukkoliikenteen toimivuuteen. Vuonna 2024 Helsingin seutu sijoittui kansainvälisessä matkustajien tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen kartoittavassa BEST (Benchmarking in European Service of Public Transport) -vertailussa jälleen neljänneksi. Helsingin seudun edelle pääsivät Turku, Geneve ja Tampere. 75 prosenttia HSL-alueen asukkaista oli tyytyväisiä joukkoliikenteeseen vuonna 2024. Osuus nousi kolmella prosenttiyksiköllä vuodesta 2023.

Kulikutapajakauma

Helsingiläisten tekemien Helsingin sisäisten matkojen pääasiallinen kulutapa, prosenttia päivän aikana tehdyistä matkoista*

*prosentit pyöristetty kokonaisluvuiksi

Helsingin seudun kuntien ja valtion välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus vuosille 2024–2035 hyväksyttiin syyskuussa. Helsingin kannalta keskeisimpiä kirjauksia ovat muun muassa Lahdenväylän kehittäminen, joka mahdollistaa Viikki–Malmin raitiotien rakentamisen lähitulevaisuudessa sekä Helsingin metro- ja juna-asemien peruskorjaukset.

Liikenteen sähköistyminen etenee

Vuonna 2024 sähköautojen määrä jatkoi kasvuaan. Vuoden lopussa Helsingissä oli liikennekäytössä 20 399 täyssähköautoa ja 24 838 ladattavaa hybridiä eli yhteensä yli 45 000 ladattavaa henkilöautoa. Helsingin kaupungille rekisteröidyistä henkilöautoista 24 prosenttia oli täyssähköisiä vuoden 2024 lopussa.

Latauspisteiden määrä Helsingin yleisillä alueilla vuoden lopussa oli noin 245. Vuoden 2024 aikana valmistellun kilpailutuksen myötä yleisille alueille sijoitettujen latauspisteiden määrä tulee kasvamaan tulevina vuosina 240 uudella latauspisteellä. Lisäksi kaupungissa on runsaasti kaupallisten toimijoiden ylläpitämiä latauspisteitä sekä yksityisiä latauspisteitä. Lain velvoittamat latauspisteet ei-asuinkäytössä oleville kaupungin kiinteistöille toteutettiin vuoden 2024 loppuun mennessä.

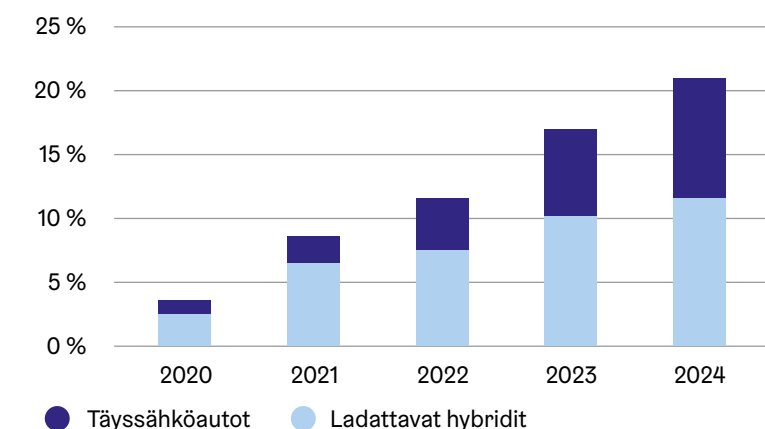
Osana Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelmaa kaupunki on teettänyt laajan selvityksen, jossa on tunnistettu tehokkaimmat toimenpiteet liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Valmistelutyössä vuonna 2024 toteutettiin toimenpiteiden vaikutusten arviointia sekä vuorovaikutusta asukkaiden ja yritysten kanssa.

Kesällä 2024 kaupunkilaisista koottu [ilmastopaneeli](#) puntaroi keinoja, joilla Helsingin olisi mahdollista päästä ilmastotavoitteeseensa liikenteen osalta. Paneeli valmisti julkilausuman, joka esitettiin kaupunkiympäristölautakunnalle lokakuussa. Julkilausumassa painotettiin erilaisen liikkujien tarpeita, joukkoliikenteen ja pyöräilyn kehittämistä, talvikunnossapidon parantamista ja liikkumisen edellytysten parantamista eri kulkumuodoilla.

Älyliikenteen ratkaisuja kehitettiin kestävästä liikennejärjestelmästä tueksi

Helsingin älyliikenteen kehittämisohjelman avulla tarjotaan kattavia liikennetietoja ja kehitetään edistyneitä liikenteenhallintajärjestelmiä, jotka tukevat kestäviä kulkutapoja. Vuonna 2024 valmistui liikenteen tilastotietokanta, joka mahdollistaa monipuolisia työkaluja liikenteen tilastoinnin ja suunnittelun tueksi. Tietokanta tuo tilastotiedon avoimesti saataville myös ulkopuolisille toimijoille.

Ladattavien autojen osuus kaikista liikennekäytössä olevista henkilöautoista Helsingissä

Matkustajamäärät

Helsinki

Henkilöautojen ja joukkoliikenteen matkustajamäärien muutokset 2024 edellisvuoteen verrattuna syysarkipäivänä Helsingin laskentalinjoilla.

Forum Virium Helsinki edistää vähäpäästöistä liikkumista ja kaupunkilogistiikkaa eri hankkeissa. Ruoholahdessa käynnistettiin kesällä 2024 lähijakelupistekokeilu kaupunkilogistiikan päästöjen vähentämiseksi. Lähijakelupisteestä lähetykset jaettiin kuormapyörillä, sähköisillä pakettiajoneuvoilla sekä robottijakelulaitteilla. Näin pystyttiin korvaamaan normaalisti autolla tehtäviä kuljetuksia läntisen kantakaupungin alueella.

Liikennekäytössä olevien henkilöautojen määrä laski edelleen

Vuonna 2024 Helsingissä oli henkilöautoja liikennekäytössä 218 900. Liikennekäytössä oli 320 henkilöautoa 1 000 asukasta kohden, mikä oli 1,6 prosenttia vähemmän kuin edellisena vuotena. Vuoden 2021 jälkeen Helsingin väestö on kasvanut voimakkaammin kuin liikennekäytössä olevien henkilöautojen määrä, minkä seurauksena myös liikennekäytössä olevien henkilöautojen tiheys on ollut laskussa.

Henkilöautojen tiheyden laskun taustalla on mahdollisesti ollut koronaepidemianteen helpottuminen, mutta myös vuonna 2022 alkanut polttoaineiden hintojen voimakas kasvu ja inflaatio. Viiden vuoden takaiseen verrattuna liikennekäytössä olevien henkilöautojen tiheys oli 2,45 prosenttia pienempi.

Kesäkuun keskimääräisenä arkiavuorokautena Helsingin niemen rajan ylitti 26 700 pyörällä liikkujaa, mikä on 8,6 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023. Moottoriajoneuvoliikenteen (henkilö-, paketti-, kuorma-, rekka- ja linja-autot sekä raitiovaunut) määrä pysyi samana tai väheni hieman kaikilla laskentalinjoilla lukuun ottamatta niemen rajaa.

Koronaepidemian jälkeen etätyö on vakiintunut aiempaa korkeammalle tasolle, ja liikkumistarpeet ja -tottumukset ovat sen myötä muuttuneet. Vuonna 2024 helsinkiläisten liikkumiseen vaikuttivat erityisesti kantakaupungin suuret katutyömaat ja metron liikennöintikatkokat. Uusi pikaratikalinja 15 näkyi joukkoliikennematkustajien määrän kasvuna poikittaisliikenteessä.

Katse tulevaan

Vuonna 2025 liikenne nousee Helsingin suurimmaksi hiilidioksidin päästölähteeksi. Vuoteen 2030 mennessä liikenteen osuuden päästöistä ennakoitaan olevan jo yli 60 prosenttia, kun etenkin lämmityksen päästöt pienenevät merkittävästi. Päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan laaja valikoima sekä ajoneuvojen käyttövoimamuutokseen että ajosuoritteiden vähenemiseen vaikuttavia toimia. Kaupunki valmistautuu vaihtoehtoisten käyttövoimien kasvavaan määrään muun muassa jakeluinfraa kehittämällä. Lähivuosina sähköautojen latauspisteiden määrän kasvua vauhditetaan. Helenin toteuttama Helsingin ensimmäinen vihreän vedyn tankkausasema Vuosaaren valmistuu vuonna 2026. Raitiotiehankkeet parantavat kaupungin eri alueiden saavutettavuutta ja kasvupotentiaalia. Raideliikenteen verkostokaupungissa kävely on oleellinen osa arjen matkoja. Kävely-ympäristöä parannetaan muun muassa Kallion kesäkadut -kokeilussa 2025–2026. Pyöräliikennettä edistetään määrätietoisesti ja uusi pyöräliikenteen kehittämisohjelma vuosille 2026–2030 on valmisteilla. Älyliikenteen ratkaisuja kehitetään ja katukuvassa näkyy yhä enemmän uusia liikennevälineitä. Esimerkiksi droonit yleistyvät ja ilmailu sähköistyy, mikä on synnyttänyt tarpeen ilmatilakokonaisuuden hallinnalle.

Ilmansuojelu

Helsingin ilmanlaatu on kansainvälisesti vertaillen melko hyvä. Katupöly, puun pienpolton päästöt ja liikenteen pakokaasut aiheuttavat kuitenkin edelleen haittaa ihmisten terveydelle ja ympäristön viihtyisyydelle. Maailman terveysjärjestö WHO:n vuonna 2021 julkaisemat terveysperusteiset ohjearvot ylittyvät laajasti. Painopiste ilmansuojelussa on siirtynyt pakokaasupäästöistä erityisesti katupölyn sekä puun pienpolton päästöjen torjuntaan.

Raja-arvot kiristyvät merkittävästi

EU:n ilmanlaatua koskevat sitovat raja-arvot määritellään ilmanlaatudirektiivissä. EU:n uusi direktiivi tuli voimaan joulukuussa 2024. Sen myötä EU:n sitovat raja-arvot ilmansaasteiden pitoisuuksille kiristyvät merkittävästi vuonna 2030, mikä tuo Helsingille haasteita.

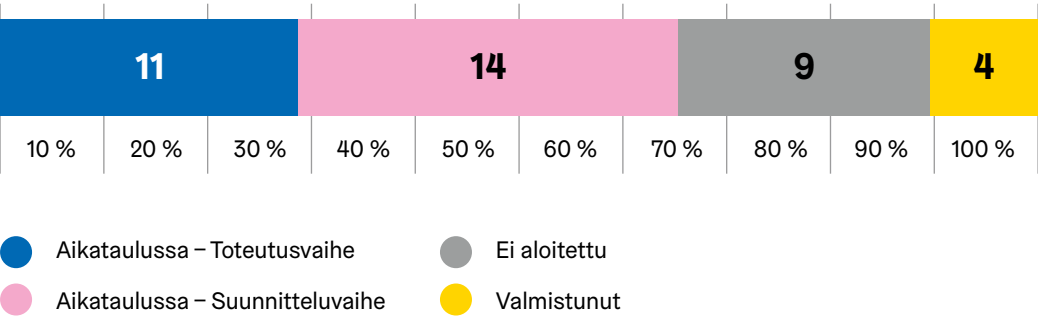
Helsingissä on jo pitkään tehty työtä paremman ilmanlaadun puolesta. Helsingin uusissa, maaliskuussa 2024 hyväksytyissä ympäristönsuojelun tavoitteissa asetettiin ilmanlaatua koskevia pitkän ja keskipitkän aikavälin tavoitteita. Uusi kaupungin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma 2024–2029 (ILME) hyväksyttiin toukokuussa 2024. Siinä on lähes 40 ilmanlaatua ja ääniympäristöä parantavaa toimenpidettä. Osa toimenpiteistä käynnistyi jo vuonna 2024 ja suurimman osan toteuttaminen alkaa vuosina 2025–2026. Tulevat ilmansaasteiden raja-arvot, jotka suunnitelmaa laadittaessa olivat vielä komission esityksiä, asetettiin suunnitelmassa jo etupainotteisesti tavoitteiksi. Mikäli uudet raja-arvot ylittyvät vuosina 2026–2029, on ILME-suunnitelmaa tarkennettava ja laajennettava vastaamaan uuden direktiivin mukaista etenemissuunnitelmaa. Siinä on osoitettava keinot, joilla raja-arvot tullaan määrääjassa alittamaan.

Katupöly haasteena

Nykytilassa hengitettävien hiukkasten eli katupölyn tuleva EU:n vuorokausiraja-arvo ylittyisi Helsingissä vilkasliikenteisissä ympäristöissä. Vuonna 2024 mittauspaikoista eniten raja-arvotason ylityksiä Helsingissä mitattiin Teollisuuskadulla. Pölyisiä päiviä esiintyy erityisesti keväisin. Pölyämiseen vaikuttavat merkittävästi kevään sääolosuhteet ja lumitilanne sekä katujen kunnossapitotoimet. Vuonna 2024 korkeita ilman hiukkaspitoisuuksia mitattiin myös talvirengaskauden alettua loppusyksyllä.

Katupölyn muodostamista ja torjumista selvittävä yhteistutkimushanke KATO2 päättyi vuoden 2024 lopussa ja uuden hankkeen suunnittelu käynnistyi. Tutkimusten mukaan nastarenkaat aiheuttavat tienpäilystettä rouhimalla katupölystä huomattavan osuuden, jopa puolet. Kaupunki onkin asettanut tavoitteen lisätä kitkarenkaiden osuutta talvirengaskaista 70 prosenttiin talvikauteen 2030–2031 mennessä. Kitkarenkaiden hyötyjä nostettiin jälleen laajasti esiin syksyllä eri viestintäkanavissa. Läpiajoliikennettä koskeva nastarengaskieltokeilu oli käynnissä Lönnrotinkadulla kolmatta vuotta. Kokeilun tarkoituksena on seurata kiellon vaikutuksia muun muassa ilmanlaatuun ja nastarengasosuuksiin laajemmin. Kitkarenkaiden osuus on hiljalleen kääntynyt

Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman toimenpiteiden tilanne 21.5.2025

nyt Helsingissä viime vuosina nousuun ollen nyt keskimäärin noin 43 prosenttia. Lisätoimia kuitenkin tarvitaan, jotta tavoitteeseen tullaan pääsemään.

Pakokaasupäästöt laskusuunnassa

Liikenteen pakokaasuperäiset päästöt, muun muassa typpidioksidi ja pienhiukkas-
set, ovat laskeneet selvästi ajoneuvotekniikan edistymisen sekä ajoneuvojen sähköistymisen ansiosta. Laskun ennustetaan jatkuvan edelleen. HSL:n bussikaluston uusiutumisella vähäpäästöisemmäksi on ollut suuri merkitys erityisesti vilkasliikenteisten katukuilujen ilmanlaadun parantumiseen.

Typpidioksidin nykyinen EU:n vuosi-
raja-arvo ei ole enää vuosiin ylittynyt Helsingissä. Pitoisuudet alittavat myös tulevan, tiukemman raja-arvon, mutta sen ylittyminen on mahdollista vilkasliikenteisimmissä katukuiluissa, joissa tuulettuminen on heikkoa. Maailman terveysjärjestö WHO:n terveysperusteinen vuosiohjarvo ylittyy lähes kaikissa mittauspaikoissa.

Puun poltto heikentää ilmanlaatua pientaloalueilla

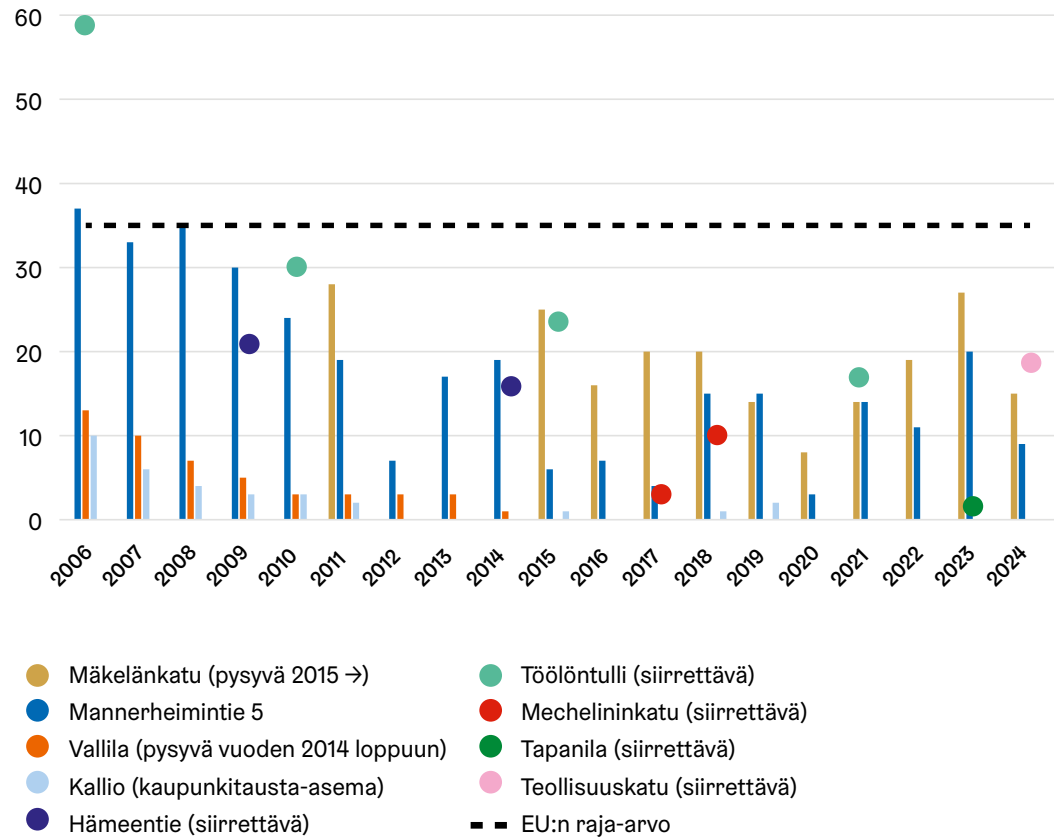
Puunpoltto tulisijoissa aiheuttaa pientaloalueilla ajoittain korkeita pienhiukkasten ja niiden sisältämien mustan hiilen ja bentso(a)pyreenin pitoisuuksia. Pitoisuudet voivat tyyninä pakkasiltoina kohota huomattavasti korkeammiksi kuin vilkasliikenteisillä alueilla ruuhka-aikoina.

Syöpävaarallisen bentso(a)pyreenin pitoisuudet ovat HSY:n mittausten mukaan joillakin pääkaupunkiseudun pientaloalueilla lähes nykyisen EU:n tavoitearvon tasolla, joka muuttuu sitovaksi raja-arvoksi vuonna 2030.

Puunpolttotavoilla on suuri merkitys muodostuviin päästöihin. Helsinki on kampanjoinut puhtaampien polttotapojen puolesta viestimällä sosiaalisessa mediassa sekä kaupungin infonäytöillä, ja viestintää tullaan edelleen kehittämään.

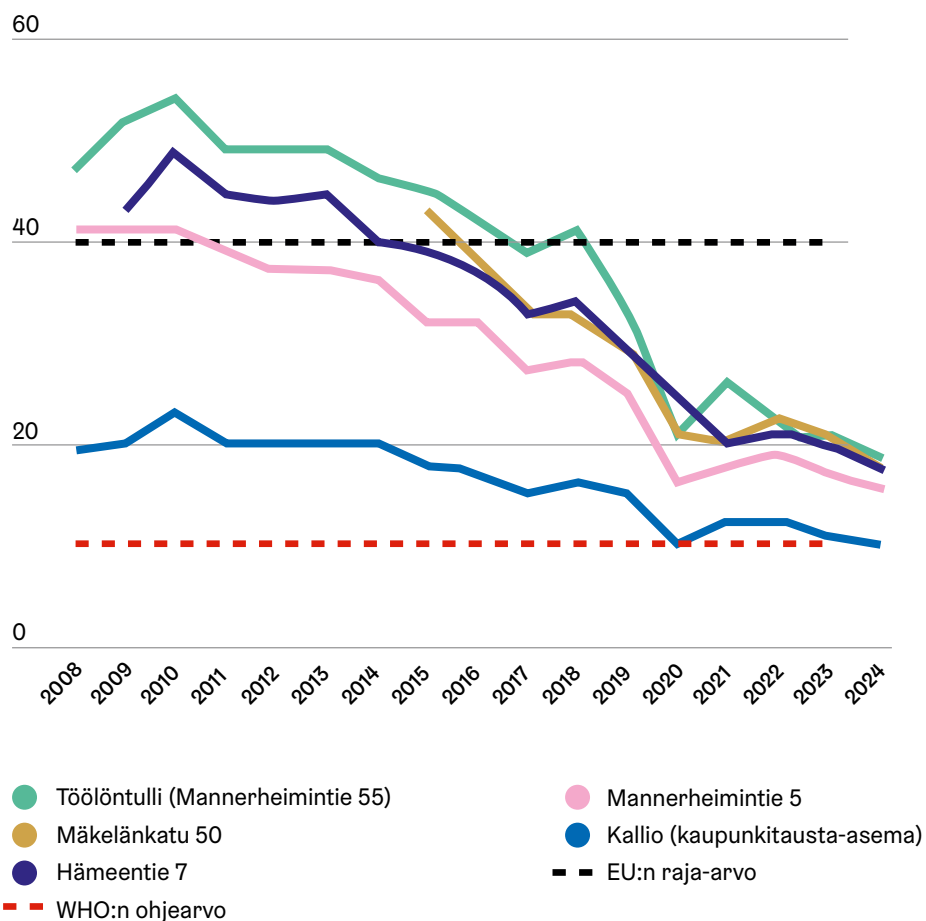
Katupölypitoisuus ulkoilmassa

Helsingin ilmanlaadun mittausasemien hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) raja-arvotason (50 µg/m³) ylittävien päivien lukumäärä. Raja-arvo ylittyy, jos raja-arvotason ylitysten lukumäärä on yli 35/vuosi.

Typidioksidipitoisuus ulkoilmassa

HSY:n mittausasemilla ja passiivikeräinmittauksilla todetut typidioksidin (NO₂) vuosikeskiarvot, µg/m³

Katse tulevaan

EU:n sitovat raja-arvot ilmansaasteille kiristyvät merkittävästi vuonna 2030. Helsingille erityisen haastavaa tulee olemaan katupölyn eli hengitettävien hiukkasten raja-arvojen alittaminen. Jatkossa tarvitaan uusia toimenpiteitä ja käytössä olevien tehostamista. Nastarenkaiden käytön vähentäminen on tärkeässä roolissa. Myös liikenteestä peräisin olevan typidioksidin ja tulisijoissa muodostuvien pienhiukkasten ja bentso(a)pyreenin vähentäminen vaatii panostamista. Kaupunkirakenteen tiivistyminen vähentää liikennesuoritetta, mutta se voi johtaa haasteisiin ilmanlaadun kannalta, kun ilmansaasteiden sekoittuminen ja laimeneminen samalla heikkenee. Ihmiset asuvat ja oleilevat tiiviissä kaupunkirakenteessa myös lähellä päästölähteitä.

Linjaukset ja verkkosivut:

[Helsingin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma ILME 2024–2029](#)

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

Meluntorjunta

Melu heikentää ympäristön laatua Helsingissä laajasti. Merkittävin melulähde on tieliikenne. Helsinkiläisistä noin 39 prosenttia asuu alueilla, joilla tieliikenteen päiväajan keskiäänitaso ylittää ohjearvotason 55 dB. Raitiotieliikenteen melulle altistuu kuusi prosenttia, rautatieliikenteen melulle yksi prosentti ja metron melulle reilu yksi prosentti helsinkiläisistä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana tieliikenteen melulle altistuvien määrä on hieman noussut uuden rakentamisen takia.

Meluhaittojen ennaltaehkäisy on tärkeintä

Monet melupäästöön ja melun torjuntaan liittyvät päätökset tehdään kansallisella tai EU-tasolla. Helsingissä on kuitenkin vuosien varrella vakiintunut käyttöön laaja oma keinovalikoima kaupungin ääniympäristön parantamiseksi. Meluhaittoja on tärkeintä ehkäistä ennalta. Terveellinen ja viihtyisä asuinympäristö sekä riittävä meluntorjunta varmistetaan Helsingissä maankäytön ja liikenteen suunnittelussa.

Helsingin uusi ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma 2024–2029 (ILME) hyväksyttiin toukokuussa 2024. Siinä on lähes 40 ilmanlaatua ja ääniympäristöä parantavaa toimenpidettä. Osa toimenpiteistä käynnistyi jo vuonna 2024 ja suurimman osan toteuttaminen alkaa vuosina 2025–2026. Suuri osa meluntorjunnan keinoista on vakiintuneita toimia, joita ILME-suunnitelman myötä sitouduttiin jatkamaan. Meluntorjunnan ja ilmansuojelun tavoitteiston ja toimenpiteiden yhdistämisellä pyritään saavuttamaan vaikuttavuutta ja yhteishyötyjä. Lisäksi Helsingin uusissa, maaliskuussa 2024 hyväksytyissä ympäristönsuojelun tavoitteissa asetettiin meluntorjuntaa koskevia pitkän ja keskipitkän aikavälin tavoitteita.

Autoliikenteen melupäästöön pyrittiin vaikuttamaan muun muassa edistämällä kitkarenkaiden käyttöä laajalla viestintäkampanjalla. Kitkarenkaiden osuus talvirenkaista on kääntynyt nousuun ja on nyt

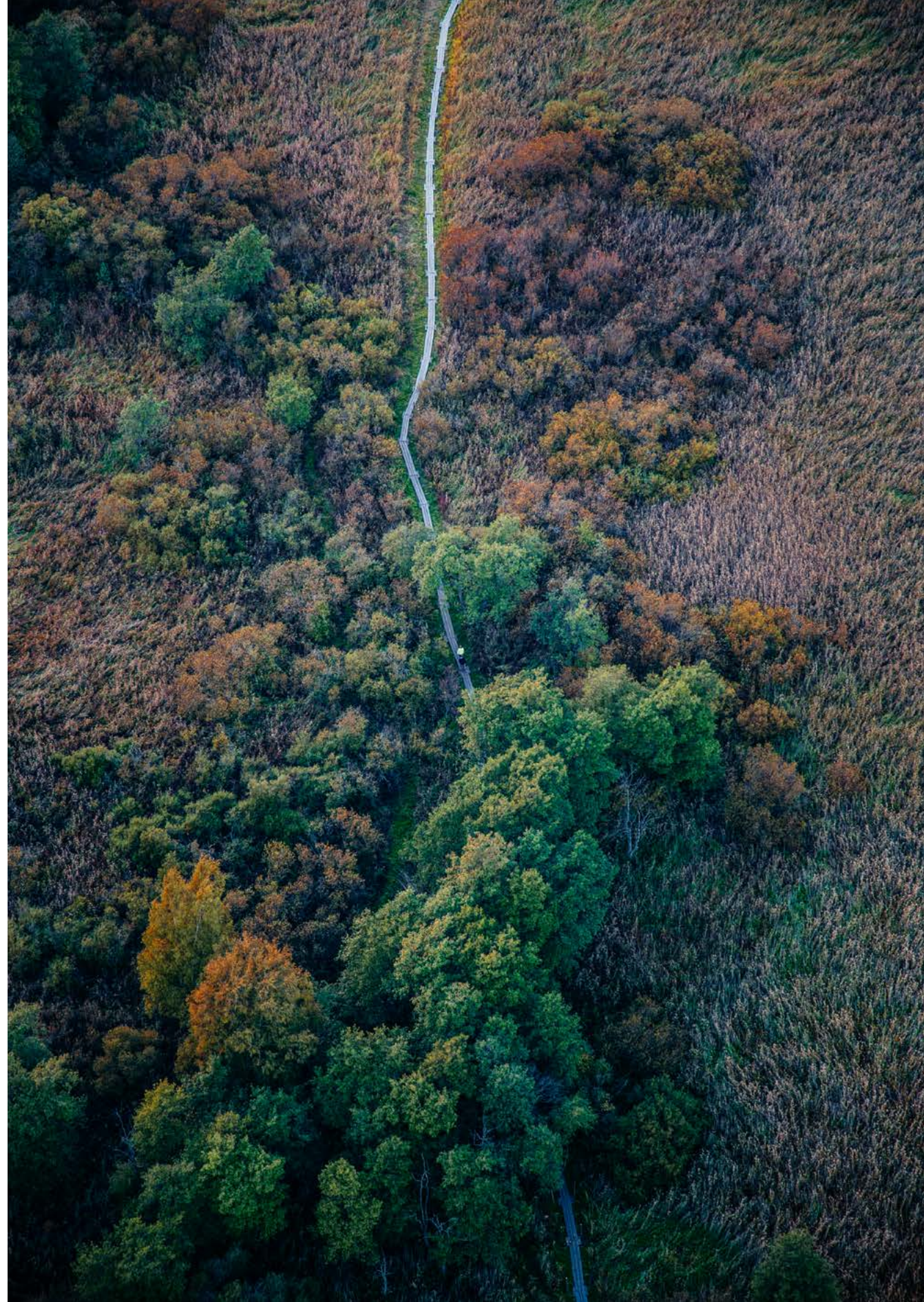
keskimäärin noin 43 prosenttia. Kaupungin tavoitteena on lisätä kitkarenkaiden osuutta 70 prosenttiin talvikauteen 2030–2031 mennessä, joten lisätoimia tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan. Liikenteen laajamittainen sähköistyminen tulee hieman vähentämään melua alhaisten ajonopeuksien alueilla. HSL:n bussiliikenne on jatkanut sähköistymistään, mutta muun raskaan liikenteen sähköistyminen on hidasta. Sähköisten henkilöautojen määrä Helsingissä on noussut.

Raitiotieliikenteestä aiheutuvaa melua vähennettiin muun muassa asentamalla raitiolinjoille uusia syväuraisia vaihteita sekä hiomalla ja voitelemalla raiteita. Raitiolinja 13 Kalasatamasta Pasilaan aloitti liikennöintinsä. Rata on toteutettu pitkälti viherratana, mikä myös vaimentaa melua hieman.

Viranomaisyhteistyötä meluhaittojen torjumiseksi

Liikenteen lisäksi ympäristömelua aiheuttavat esimerkiksi erilaiset teollisuuslaitokset, ravintoloiden terassit ja rakennusten talotekniset laitteet. Tilapäistä erityisen häiritsevää melua aiheutuu puolestaan monista rakennustöistä ja ulkoilmakonserteista. Niiden aiheuttama melutaso voi olla asuinalueilla jopa 85–100 dB.

Ympäristönsuojelulaissa on säädetty ympäristölupa-, rekisteröinti- ja ilmoitusvelvollisuuksista, joiden tarkoituksena on ennaltaehkäistä laitosten ja tilapäisten toimintojen aiheuttamia meluhaittoja. Vuonna

2024 ympäristönsuojeluviranomainen teki 136 päätöstä ilmoituksista, jotka koskivat erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavaa tilapäistä toimintaa. Lisäksi Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä on asetettu kaikille meluhaittaa aiheuttaville tilapäisille toiminnoille tiedottamis- ja neuvotteluvuorot ja rajoitettu yöaikaan tapahtuvaa meluamista.

Helsingin kaupungin ympäristöpalveluille tuli vuonna 2024 lähes 300 asukasyhteydenottoa koskien ympäristömeluhaittaa. Niistä noin puolet koski musiikkimelua ja loput pääasiassa rakennus- ja kunnossapitotöiden aiheuttama melua. Meluhaittojen torjuntaa valvoivat myös terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaiset.

Katse tulevaan

Yleiskaava ohjaa asuntorakentamista vilkkaiden väylien ja raideliikenteen varteen sekä joukkoliikenteen solmukohtiin. Riittävän meluntorjunnan ja ääniympäristön laadun merkitys tulee korostumaan entisestään. Ääniympäristöltään rauhalliset ja elvyttävät alueet ja paikat ovat asukkaille tärkeitä.

Ohjelmat ja linjaukset:

[Helsingin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelma ILME 2024–2029](#)

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

Hankinnat

Kaupunki on hankintastrategiansa mukaisesti sitoutunut vastuullisuuden edistämiseen ja toimimaan edelläkävijänä hankintojen ympäristövastuun edistämisessä. Kaupungin yksiköiden raportoinnin perusteella ympäristökriteerejä on viime vuosina asetettu hieman yli kahdessa kolmasosassa kynnysarvon ylittäneistä hankinnoista. Tässä raportissa kerrotaan ensi kertaa myös kaupungin toimista liha- ja maitotuotteiden kulutuksen vähentämiseksi kaupunkikonsernissa.

Kaupungin merkittävien toimialojen ja liikelaitosten kynnysarvon ylittäneissä hankinnoissa käytettiin vuonna 2024 ympäristökriteerejä keskimäärin 69,8 prosentissa kappalemääräisesti tarkasteltuna. Euro-määräisesti tarkasteltuna vastanneiden toimialojen ja liikelaitosten ympäristökriteerien keskiarvo oli 67,4 prosenttia hankintojen kokonaisarvosta. Osuudet ovat suunnilleen edellisvuoden tasolla. Kattavimmin ympäristökriteerejä käyttivät Palvelukeskus Helsinki ja rakentamispalveluliikelaitos Starra. Palvelukeskus Helsingin hankinnoista 100 prosenttia ja Staran hankinnoista lähes 100 prosenttia sisälsi ympäristökriteereitä euromääräisesti tarkasteltuna. Kaupunginkansliassa osuus oli 93 prosenttia ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla 86 prosenttia.

Eniten käytettiin ajoneuvojen ja työkojen ympäristövaikutuksia vähentäviä kriteereitä ja ympäristöjärjestelmää koskevia kriteereitä. Myös kierrätettävyyttä, materiaalihokkuutta ja kiertotaloutta edistävät kriteerit, haitallisten aineiden vähentäminen sekä ympäristömerkkien kriteerit korostuivat vastauksissa. Vastauksissa on nähtävissä päästöttömien työmaiden ja haitallisten aineiden vähentämisen green deal-sopimusten vaikutus.

Kaupunginkanslia valmisteli vuoden aikana hankintojen johtamisen tueksi kategoriaohjausta, joka keskittyy tuotteiden ja palveluiden ryhmittelyyn ominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin eli kategorioihin ja näiden kategorioiden tehokkaaseen hallintaan muun muassa kilpailutuksissa ja sopimushallinnassa. Perustettujen kategoriatiimien kokousten vakioagendalle otettiin mukaan vastuullisuus, jotta varmistetaan vastuullisuuskriteerien hankintastrategian mukainen asema kilpailutuksissa.

Vuoden lopulla kaupunginkanslian hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikköön perustettiin toimi, jonka tehtäviin kuuluu kaupungin vastuullisten hankintojen koordinointi. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa jatkossakin hankintojen ympäristövastuun kehittämisestä, mutta kanslian uusi resurssi vahvistaa vastuullisten hankintojen johtamista kaupunkitasolla merkittävästi.

Vuoden aikana järjestettiin koulutuksia vastuullisista hankinnoista kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialoille, Palvelukeskus Helsingille sekä kaupunginmuseolle. Lisäksi pidettiin infotilaisuus sopimushallintajärjestelmän vastuullisuuskriteereiden toteutuksesta.

Alkuvuonna 2025 toteutetun henkilöstön ympäristöasennekyselyn mukaan vastuulliset hankinnat on yhdessä kiertotalouden kanssa Ympäristönsuojelun 2040 tavoitteista parhaiten edennyt osa-alue.

Kahden vuoden kasvun jälkeen kaupungin työntekijöiden tekemien lentomatkojen ja niistä aiheutuneiden ilmastopäästöjen määrä laski hieman. Työntekijöiden lentomat-kustaus ei ole palannut koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Kaupungin matkustus-ohjeissa linjataan, että virka- ja virantoimi-tusmatkoissa on huomioitava muun muassa matkan hiilineutraalius- ja vähäpäästöisyys-näkökohdat.

Päästöttömän työmaan tavoitteissa edetty, mutta haasteita jatkossa

Helsinki on valtaosin edennyt tavoiteai-kataulussa päästöttömän työmaan green deal -sopimuksessa. Kaupunkiympäristön toimialan tilaamissa urakoissa sopimuksen työkoneita koskevat tavoitteet toteutuivat vuonna 2024 alkaneiden hankkeiden osalta kaikissa sopimuksissa seuraavasti:

- Infraurakat 72 kpl
- Tilat-palvelun urakat 21 kpl
- Asuntotuotannon urakoista 25 kpl
- Yleisten alueiden kunnossapidon alueurakat 3 kpl

Urakoissa on sekä yksityisen palvelun-tuottajan että kaupungin rakennuspalve-luliikelaitos Staran toteuttamia urakoita. Talonrakentamisen työmaille ei ole työmaan sisäistä kuorma-autokuljetusta, joten niille ei ole tältä osin asetettu sopimuksen tavoitteen mukaisia vaatimuksia.

Kaupunkiympäristön toimialan infraura-koissa pääasiallinen polttoaine työkoneissa ja raskaassa kuljetuskalustossa on uusiutu-va HVO-diesel, ja vuodesta 2021 lähtien työ-koneissa on käytetty uusiutuvaa HVO-moot-toripolttoöljyä. Sähköisten koneiden osalta on urakoitsijoilla ollut haasteita kaluston puutteen takia. Vaikka vähäpäästöisten koneiden osuus on kasvanut merkittävästi, painopiste on jäänyt uusiutuvan HVO-diese-lin käytön lisäämiseen sähköön siirtymisen

sijaan. Rakentamispalvelu Staran työmaille HVO:n tankkausprosentti vuonna 2024 oli 48,8 %. Työmaille käytettiin pelkästään tuu-livoimalla tuotettua sähköä. Staran tekemis-sä alihankinnoissa green deal -vaatimukset oli asetettu 93 prosenttiin sopimuksista (289/310 sopimusta).

Päästöttömien työmaiden green deal -sopimuksen vaikuttavuutta sekä sopimuk-sen toteutumisen edellytyksiä suhteessa vuosien 2026 ja 2031 vaatimukseen arvioitiin erillisellä selvityksellä. Green deal -vaati-mukset ovat erittäin kunnianhimoisia ja esi-merkiksi käyttövoimamuutoksille asetettuja tavoitteita ei tämänhetkisen näkemyksen mukaan voida vielä vuonna 2026 saavuttaa. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii päästö-töntä raskasta kalustoa, jota on Suomessa markkinoilla vielä varsin suppeasti. Lisäksi työmaiden käytännön haasteiden ratkaise-miseen liittyvät paikalliset kokemukset ovat toistaiseksi vähäisiä.

Selvityksen perusteella alan toimijat ovat halukkaita ja motivoituneita kehittämään toimintaansa vähäpäästöisemmäksi. Mer-kittävien investointikustannusten vuoksi vaatimukseen toivotaan pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta. Edelläkävijöiden, kuten Helsingin kaupungin, tekemä työ ja tien viitoittaminen onkin erittäin arvokas-ta ja ensiarvoisen tärkeää, jotta muutos olisi mahdollinen ja vuodelle 2031 asetetut tavoitteet saavutettavissa.

Hankkeilla lisäpontta hankintojen ympäristövastuuseen

Hankintojen ympäristövastuuta merkit-tävästi edistänyt kuusivuotinen Canemu-re-hanke päättyi lokakuussa 2024. Hank-keen tärkeimmät tuotokset olivat:

- Elintarvike- ja ruokapalveluhankintojen, talonrakentamisen, infrarakentamisen ja työvaatehankintojen vähähiiliset hankintapilotit
- Selvitys hiilijalanjäljen hyödyntämisestä julkisissa hankinnoissa
- Vähähiilisten julkisten hankintojen verkkokurssi

Näiden tuotosten ohella hanke osallistui vastuullisten hankintojen kehittämistyöhön sekä kaupunkitasoisesti että osallistumalla toimialojen ja liikelaitosten konsultointiin vastuullisten hankintojen edistämiseksi. NonHazCity 3 -hankkeessa selvitettiin vuoden 2024 aikana haitallisten aineiden esiintymistä rakennusmateriaaleissa ja hulevesissä, laadittiin ohjeluonnokset haitallisten aineiden ottamiseksi nykyistä paremmin huomioon asuntotuotannon ja Heka Oy:n ohjeissa suunnittelijoille ja ura-koitsijoille sekä toteutettiin markkinakysely ohjeluonnoksista.

Liettuan kansallisen hankintaviran-omaisen johtama ChemClimCircle2-han-kekonsoortio sai syksyllä myönteisen rahoituspäätöksen Interreg Baltic Sea Region -rahoitusohjelmasta. Helsingin rooli kolmivuotisessa hankkeessa on pilotoida ja testata kemikaalien, ilmaston ja kiertotalo-usnäkökulman sisällyttämistä myöhemmin valittaviin hankintoihin sekä jakaa ratkaisuja muun muassa koulutusten ja markkinavuoropuheluiden kautta.

Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen vähentämisessä edetty

Ympäristönsuojelun tavoitteiden mukaisesti kaupunkikonsernissa tavoitellaan liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamista vuoteen 2025 mennessä verrattuna vuo-teen 2019.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan ruokapalvelusopimuksissa on maltillisesti edistetty kasvispohjaisen ruoan osuuden li-säämistä, koska monissa palveluissa ruoka on osa hoitoa ja toimintakyvyn ylläpitämis-tä. Palvelukeskus Helsingin tuottamassa asukas- ja potilasruokailussa tehdyt muu-tokset ovat kohdistuneet lähinnä punaisen lihan vähentämiseen ja sitä on korvattu broilerilla ja kalalla. Lounaalla kasvisruoka on tuotu tarjolle pikkuhiljaa. Vuonna 2024 kasvisruokaa oli tarjolla lounaalla kerran kahdessa viikossa ja päivällisellä kahdesta kolmeen kertaa viikossa. Asiakkaiden mai-totuotteiden käyttöä ei ole rajoitettu, koska esimerkiksi maitopohjaiset ruokajuomat ovat keskeinen tapa turvata asiakkaiden riittävä proteiinin saanti. Muissa kuin asu-kas- ja potilasruokailussa kasvisruokaa on tarjolla useammin, esimerkiksi päivittäin tai useamman kerran viikossa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialal-la lihatuotteiden kulutus Palvelukeskus Helsingin tuottamassa asukas- ja potilas-ruokailussa vuonna 2019 oli 52,9 g/ateria-hetki/asiakas. Lihakulutuksessa huomioitiin lounas ja päivällinen. Vuonna 2024 lihanku-lutus oli 39,8 g/ateriahetki/asiakas. Maito-tuotteiden kulutus Palvelukeskus Helsingin tuottamassa asukas- ja potilasruokailussa vuonna 2019 oli 160,5 g/ateriahetki/asiakas. Vuonna 2024 maitotuotteiden kulutus oli 168 g/ateriahetki/ asiakas. Maitotuotteiden osalta huomioitiin kaikki päivän ateriat.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan päiväkotien ja koulujen ruokapalvelu-kuvauksessa on määritelty ruokalista-suunnittelun periaatteet ja Helsingin kaupungin tavoitteiden huomioiminen. Palvelukuvaukset määrittelevät muun muassa kasvisruokien määrän ruokalistalla.

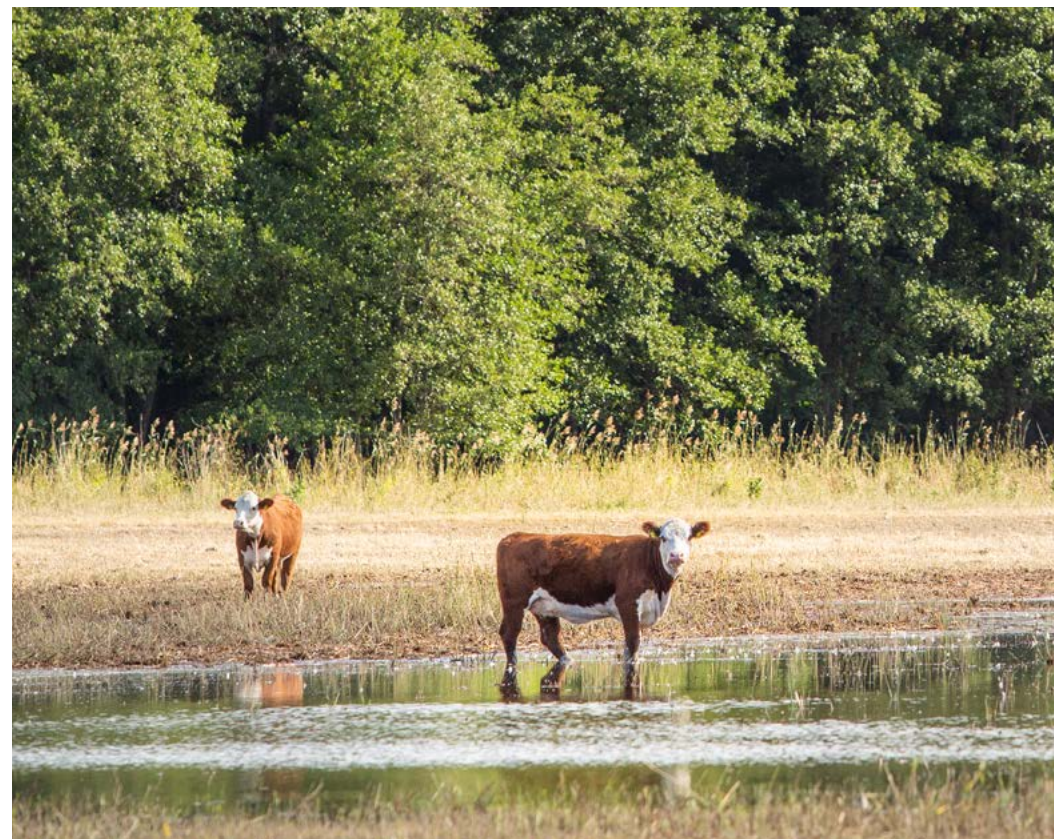
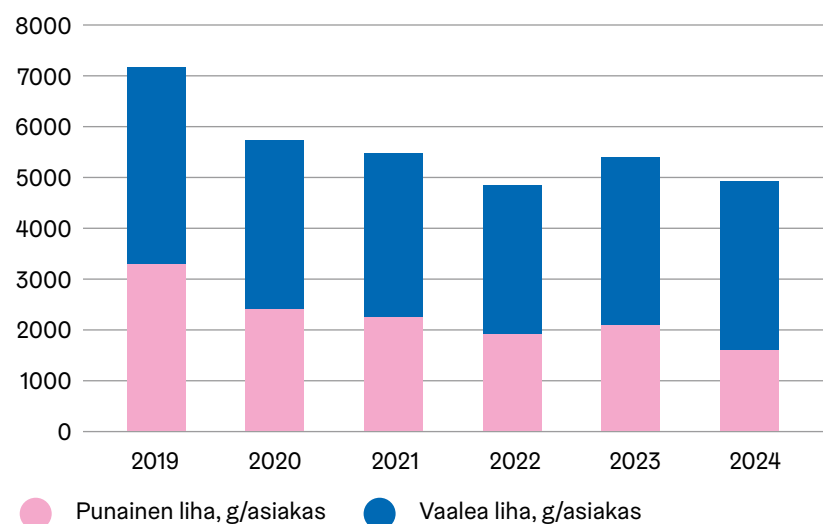
Ruokapalveluissa suositetaan ilmasto- ja ympäristöystävällisiä raaka-aineita ja pyritään löytämään ilmastovaikutuksiltaan merkittävälle tuotteille korvaavia ja täydentäviä vaihtoehtoja. Kasvisruoan lisäämisessä tärkeää on maistuvuus lapsille ja nuorille. Palveluntuottajan tulee osallistaa oppilaita reseptien kehittämiseen toimialan tavoitteiden mukaisesti makuraadeissa. Palveluntuottajat maistattavat uusia reseptejä oppilailla makuraadeissa otantana noin 1 krt/vuosi/palveluntuottaja.

Päiväkotien ja koulujen maitotuotteiden kulutuksen osalta tiedot on saatu vain Palvelukeskus Helsingin ruokapalveluista. Vuonna 2019 luku oli 88,3 g/ateriahetki/asiakas ja vuonna 2024 luku oli 87,0 g/ateriahetki/asiakas. Maitotuotteiden laskennassa huomioitiin kaikki päivän ateriahetket. Ostetun lihan määrä päiväkotien ja kouluruokailussa

vuodelta 2019 on tiedossa myös vain Palvelukeskus Helsingin ruokapalveluista, joissa luku oli 25,0 g/ateriahetki/asiakas. Vuodelta 2024 ostetun lihan määrä päiväkotien ja kouluruokailussa on tiedossa kaikkien palveluntuottajien osalta ja luku oli noin 23,5 g/ateriahetki/asiakas. Lihan kulutuksen vähentäminen on suunnattu ensisijaisesti punaista lihaa sisältäviin ruokiin, joita on korvattu sekä kasvis-, kala- että vaaleaa lihaa sisältävillä ruuilla. Ruokalistalla on viikoittain päiviä, jolloin on vain kasvis- ja/tai kalaruoka eikä ollenkaan lihaa. Joka päivä voi valita myös kasvisruoan.

Kun lihan kulutusta tarkastellaan vuositasolla kouluissa ja päiväkodeissa, huomataan, että lihan käyttö Palvelukeskus Helsingin ruokapalveluissa on vähentynyt vertailuvuodesta 2019 noin 30 prosenttia.

Lihan käyttö kouluissa ja päiväkodeissa

Katse tulevaan

Hankintojen hallinnan tietojärjestelmäprojekti käynnistyi vuoden 2025 alussa. Se tuo mukanaan mahdollisuuden vahvistaa vastuullisten hankintojen läpäisevyyttä hankintojen johtamisessa. Myös vastuullisuuskriteerien seuranta, joka on tähän asti nojannut pääasiassa sopimushallintajärjestelmään, on mahdollista tehdä kattavamaksi ja vaikuttavamaksi. Ulkopuolisesti rahoitettujen hankkeiden rooli hankintojen ympäristövastuun kehittämisessä on ollut merkittävä, ja niiden rooli etenkin uusien ratkaisujen luomisessa on jatkossakin tärkeä.

Ohjelmat ja linjaukset:

[Helsingin kaupungin hankintastrategia 2020](#)

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

Kiertotalous

Helsingin kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelman painopistealueet ovat rakentaminen, hankinnat sekä ympäristötietoisuus ja kestävä kuluttaminen. Jokaiselle painopistealueelle on määritetty vuoteen 2035 ulottuvat kiertotaloustaavoitteet. Tavoitteiden saavuttamiseksi ohjelmaan on kirjattu yhteensä 23 toimenpidettä, joiden etenemistä seurataan julkisessa [Kiertotalousvahti-palvelussa](#). Lisäksi Helsingin ympäristösuojelun tavoitteissa asetettiin pitkän ja keskipitkän aikavälin tavoitteita kiertotaloudelle.

Kestäviä arjen valintoja tehtiin asukkaille tutuiksi

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluissa käynnistyi keväällä Kestävät arjen valinnat -hanke, jonka tavoitteena on lisätä helsinkiläisten ja erityisesti maahan muuttaneiden asukkaiden tietoutta ekologisesti kestävästä arjen valinnoista. Hankkeessa kehitetään monikielistä viestintämateriaalia sekä järjestetään neuvonta- ja keskustelutilaisuuksia ja osallistavia työpaikkoja yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden ja järjestöjen kanssa.

Helsingin kirjastoille kehitettiin malli, joka laskee kirjan lainauksesta muodostuvia CO₂-päästösäästöjä suhteessa uuden kirjan päästöihin. Vuonna 2024 helsinkiläisten tekemien kirjalainojen avulla säästettiin noin 5 327 tonnia CO₂e-päästöjä, mikä vastaa noin 2 961 suomalaisen henkilöautoilun vuosittaisia päästöjä. Laskelman tuloksia voidaan pitää vain suuntaa antavina, mutta ne osoittavat lainaamisen ja yhteiskäytön keskeisen merkityksen kulutuksen päästöjen vähentämisessä.

Pääkaupunkiseudun palvelukartan kierto- ja jakamistalouden palveluita mainostettiin loppuvuodesta viikon pituisella kampanjalla. Aiheesta laadittu mainos näkyi metrojen, raitiovaunujen ja runkolinjan bussien näytöillä, metroasemien liukuportaiden näytöillä sekä kaupungin toimipisteiden infonäytöillä ja so-

siaalisen median kanavilla. Lisäksi aiheesta julkaistiin kaupungin internetsivulla laaja artikkeli.

Helsinkiläiset löysivät uudelleenkäytön palvelut hyvin. Pääkaupunkiseudun Kierätykskeskuksen Helsingin myymälöissä myytiin 1,5 miljoonaa tavaraa ja ilmaiseksi jaettiin 1,3 miljoonaa tavaraa. Uudelleenkäyttöön saatetun tavaran luonnonvarasäästö oli 20,5 miljoonaa kg ja vältettyjen hiilidioksidipäästöjen määrä oli 8,6 miljoonaa kg.

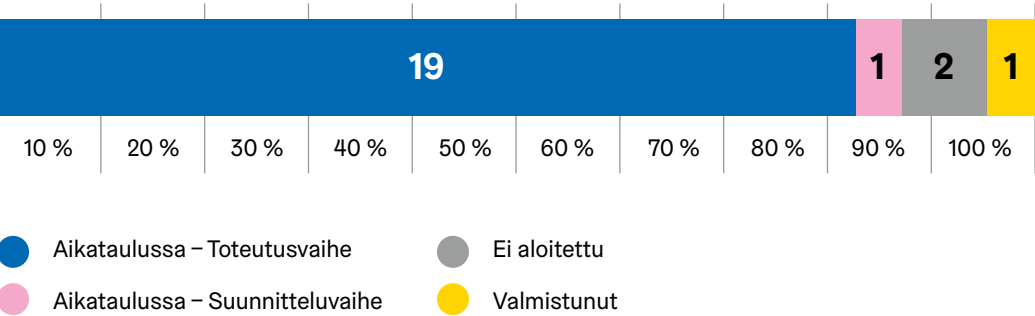
Yhteistyön avulla haettiin ratkaisuja monenlaisiin haasteisiin

Food waste ecosystem -hankkeessa käynnistettiin ravitsemispalvelujen kanssa Helsingissä yhteensä neljä kokeilua, joista kolme liittyi linjastohävikin lahjoittamiseen ja yksi kahvinporojen ja paistorasvojen erilliskeräykseen. Kokeilut onnistuivat erinomaisesti ja jatkuvat osana normaalia toimintaa.

Kaupunginmuseo osallistuu vuosina 2024–2025 museoiden vertaiskehittämisfoorumiin, jossa kehittämiskohteena on vaihtuvien näyttelyiden ekologisuus. Työssä kehitetään konservointi- ja pakkausmateriaalien uudelleenkäyttöä sekä etsitään yhteistyökumppaneita ylijäämämateriaalien uusiokäytölle ja lahjoitukselle.

Helsingin kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelman tilanne 9.5.2025

Jätteiden kierrätyksessä kirittiin eteenpäin

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla parannettiin vuonna 2024 muovinlajitte-luastiodien valikoimaa, mistä viestittiin ja koulutettiin toimialan ekotukihenkilöitä. Vuoden 2024 aikana kerättiin yli 118 tonnia muovipakkausjätettä, mikä on 20 prosent-tia enemmän kuin vuonna 2023. Ham-mashoitoloissa toteutettiin pilotti, jossa etsittiin toimivia muovinlajitteluratkaisuja vastaanottohuoneisiin. Pilotin tulokset otetaan kattavasti käyttöön vuoden 2025 alusta lähtien sekä hammashoitoloissa että terveysasemilla.

Kasvatuksen ja koulutuksen sekä so-siaali-, terveys- ja pelastustoimen toimi-aloilla aloitettiin poistotekstiilien lajittelu ja kerääminen. Staran logistiikkakeskus kuljettaa tekstiilit Paimioon Rester Oy:n kierrätyslaitokselle.

Materiaalien uudelleenkäyttöä edistettiin kaupungin rakentamisessa

Kiertotalouden ja elinkaarikestävyyden toteutumista Helsingin kaupungin infrara-kentamisessa tarkasteltiin vuonna 2024 valmistuneessa selvityksessä. Tunnistet-tujen haasteiden pohjalta kiertotalouden parantamiseksi määritettiin toimenpiteet, joita toteutetaan muun muassa päivittämäl-lä rakentamisen ohjeistusta.

Hyötykäyttökelpoisia maamassoja käy-tettiin rakentamiskohteissa uudelleen 297 728 tonnia eli 32 prosenttia kaikista hyöty-käyttökelpoisista maamassoista. Massojen kierrättämisellä säästettiin 0,2 miljoonaa litraa polttoainetta ja 755 tonnia CO₂-pääs-töjä, mikä vastaa 420 suomalaisen autoi-lijan vuosipäästöjä. Lisäksi työmaa-ajojen vähentymisen ja uuden materiaalin ostami-sen välttämisen seurauksena säästettiin 2,1 miljoonaa euroa. Maamassojen uudelleen-käyttöä rajoittaa tällä hetkellä hyötykäyttö-kohteiden ja välivarastoalueiden niukkuus (kehityssuunta edellisvuoteen nähden kuvattu tämän raportin Ympäristöindikaat-torit-luvussa). Rakennusaikataulut tai lain-säädäntö tulkintoineen eivät myöskään aina mahdollista maamassojen hyötykäyttöä. Kaivumaiden ja kiviaineksien hyödyntämistä ohjataan [Kaivumaiden, kiviaineksen ja uu-siomateriaalien hyödyntämisen periaatteet maarakentamisessa -oppaassa](#).

Pilaantuneita maa-aineksia, joita ei voitu hyödyntää kaupungin hankkeissa, toimitet-tiin vuonna 2024 muualle käsiteltäväksi tai loppusijoitettavaksi yhteensä noin 276 700 tonnia, mikä on noin 150 prosenttia enem-män kuin edellisenä vuonna. Pilaantuneiden alueiden ja kaatopaikkojen kunnostuksesta syntyvät kustannukset laskivat edellis-vuodesta hieman ollen noin 11,2 miljoonaa euroa.

Käsittelyyn tai loppusijoitukseen viedyt pilaantuneet maat kaupungin kunnostuskohteista sekä pilaantuneiden maiden ja kaatopaikkojen kunnostuksesta kaupungille syntyneet kustannukset vuosina 2021–2024

	2021	2022	2023	2024
Maat, tonnia	100 100	216 320	110 000	276 700
Kustannukset, euroa	15 785 000	15 037 000	11 500 000	11 206 000

Kadunrakentamiseen käytettävien kivien kierrättämisellä säästettiin 1,7 miljoonaa euroa ja 1 200 tonnia CO₂-päästöjä, mikä vastaa 667 suomalaisen autoilijan vuosit-taista päästöä.

Biomateriaalien kierrätystä edistettiin kompostoimalla varastoalueilla viheralueilta saatavaa biomassaa. Tuotteista valmiste-tiin muun muassa kierrätyskasvualustoja, joiden käytöllä saavutettu kustannussäästö oli 0,3 miljoonaa euroa. Hiilipäästöjä säästy-i 1 000 tonnia eli 556 suomalaisen autoilijan vuosittaisten päästöjen verran. Järviruo-komateriaalien hyödyntämistä esimerkiksi katteena, leikkialueiden ja köysiradan tur-va-alustana, vieraslajien torjunnassa sekä hulevesien suodattimena selvitettiin. Kokei-luja toteutettiin muun muassa Haltialassa, Mustapuruolla, Meilahden arboretumissa ja Porthanin puistikossa. Järviruo-on ja esimerkiksi murskattujen oksien pyrolysoi-mista biohiileksi selvitettiin Helsingin biohi-lihankkeessa. Biohiilihankkeen tavoitteena oli edistää biohiilen käyttöä sekä mah-dollisuuksia luoda biohiilellä hiilinieluja ja ilmastokestäviä kasvillisuusalueita. Kaupun-ki tunnistaa hiilensidonnan haasteet tiheillä kaupunkialueilla ja pitää biohiilen käyttöä yhtenä mahdollisena ratkaisuna.

Suomen ympäristökeskuksen koordi-noiman PlastLIFE -hankkeen Helsingin osuudessa toteutettiin kansallinen selvitys käytöstä poistettujen tekonurmien kiertota-louden edistämisestä. Selvityksen tulokset tukevat kaupungin hankintamenettelyiden kehittämistä ja liikuntapaikkarakentamisen

ympäristövaikutusten arvioimista. Hank-keessa laadittiin myös infrarakentamisen muovijätteen hyödyntämisselvitys, jossa keskityttiin erityisesti vanhoihin muovira-kenteisiin ja muovien kierrättämisen kehit-tämiseen työmailla.

Rakennusosien uudelleenkäyttöä kirittiin

Tilat-palvelussa jatkettiin aiemmin aloitet-tuja kiertotalouspilotteja ja käynnistettiin joitakin uusia. Kannelmäen peruskoulun korvaavassa uudishankkeessa pilotoitiin rakennusosien uudelleenkäytön suunnit-telua, muun muassa kahitiilien ja alakatto-levyjen ehjänä purkamista ja varastointia sekä kelpoisuustutkimusten laatimista. Suutarilan monitoimitalon korvaavan uudis-rakennuksen elinkaarihankkeen kilpailutuk-essa myönnettiin laatupisteitä purettavien rakennusosien uudelleenkäytöstä uudisra-kennuksessa. Hankkeessa on tavoitteena uudelleen käyttää esimerkiksi metallikatok-set pihan leikki- ja opiskelupaikkoina.

Purkuhankkeissa kartoitetaan uudel-leenkäytettävät materiaalit, rakennusosat, koneet ja laitteet, jotka Staran Logistiikan kierrätys ohjaa myyntiin ja uudelleenkäyt-töön.

Helsingin kaupungin kiertotalousklus-terin, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan yhteisessä hankkeessa rakennetaan uudelleenkäyte-tyistä rakennusosista varikko- ja varasto-rakennusta liikuntapalveluiden käyttöön Mustikkamaalle. Uudelleenkäytettäviä

rakennusosia hankittiin muun muassa Espoosta, Turusta, Vantaalta ja Helsingin Postitalolta.

Melkinlaiturin koulun ja päiväkodin uudishanke kilpailutettiin elinkaarihankkeena, jossa sai laatupisteitä Rakennustiedon ympäristöluokituksen materiaalihokkuuden vaatimusten täyttämistä. Hankkeen toteuttaja täyttää näitä vaatimuksia osittain myös uudelleenkäytettävien rakennusosien avulla.

Tilat-palvelulla ja Asuntotuotannolla kilpailutettiin uusi elinkaarisuunnittelun puitesopimus, jonka yhtenä uutena osa-alueena on rakennustuotteiden uudelleenkäytön asiantuntija. Asiantuntijan tehtävänä on muun muassa laatia rakennusosien uudelleenkäyttöselvitykset, jotka tehdään purku- ja perusparannushankkeissa.

Katse tulevaan

Helsingin kaupunki käynnisti vuonna 2024 kansallisen kiertotalouden green dealin sitoumuksen valmistelun. Valmistelutyötä jatketaan vuoden 2025 aikana. Kansliapäällikön nimittämä kalusteiden uudelleenkäytön edistämisen ohjausryhmä ja sen alainen operatiivinen työryhmä aloittivat toimintansa keväällä 2024. Ryhmien tehtävänä on tehdä kansliapäällikölle 30.9.2025 mennessä esitys kaupunkiyhteisöstä kalusteiden uudelleenkäytön ja kierrätyksen toimintamallista. Rakentamisen kiertotaloutta ohjataan vuonna 2025 käynnistyvän rakentamishankkeiden kiertotaloussuunnitelmien kehitystyön avulla.

Ohjelmat ja linjaukset:

[Helsingin kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelma](#)

[Kiertotalousvahti](#)

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

Ympäristötietoisuus ja -kasvatus

Helsingin kaupungin ympäristö- ja ilmastotavoitteet ovat keskeisessä roolissa myös varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä nuorille ja aikuisille suunnatuissa palveluissa. Ympäristökasvatuksen tavoitteena on vahvistaa ympäristötietoisuutta ja kehittää arvoja ja toimintatapoja kestävän kehityksen mukaisiksi. Kaupunkistrategian (2021–2025) mukaan Helsinki mahdollistaa kaupunkilaisille ympäristöystävällisempien valintojen tekemisen arjessaan.

Kasvatuksessa ja opetuksessa kehitettiin myönteistä ympäristösuhdetta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla jatkettiin kestävän kehityksen opinpolun toteuttamista. Myönteisen ympäristösuhteen kehittyminen, oman toiminnan vaikutusten huomaaminen ja luonnon monimuotoisuuden arvostaminen sisältyy opetussuunnitelmien tavoitteisiin niin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa kuin lukiossa.

Varhaiskasvatuksessa ja alkuopetuksessa painottui lähiluonnon hyödyntäminen oppimisympäristönä. Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen Ympäristökoulu Polku tuotti Helsingin kaupungin kestävän tulevaisuuden kasvatuksen ohjelmalle ulkopedagogiikkaa painottavan Kestävän kehityksen Kettu -kiertueen, joka tavoitti lähes kaikki Helsingin kaupungin alakoulut ja noin 2 900 oppilasta. Useissa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen yksiköissä järjestettiin toimintaa lähiluonnon suojelemisen puolesta, esimerkiksi siivoustalkoita ja vieraslajien kitkentätalkoita, lintujen talviviokintaa ja kouluniittyjen ja -puutarhojen perustamista.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalveluissa vahvistettiin säänkestävän taideperustaisen ympäristökasvatuksen tarjontaa erityisesti koulu-, opiskelija- ja päiväkotiryhmille. Itä-helsinkiläiset lähimet-

sät toimivat ympäristöherkkyyttä herättelevänä oppimisympäristönä monimuotoiselle taidetoiminnalle ympäri vuoden. Uutena avauksena konseptoitui muun muassa kaamosajan metsään sijoittuvat Hämärän hyssy -eskarikurssit.

Ammatillisen koulutuksen puolella Stadin AO jatkoi kestävyystoiminnan kehittämistä toimintakulttuurin ja pedagogiikan tasoilla systemaattisesti. Noin 30 opettajaa suoritti Suomen ympäristöopisto SYKLI:n ympäristökasvattajan erikoisammattitutkinnon. Valinnaiset kestävän tulevaisuuden opinnot kiinnostivat opiskelijoita, ja näiden opintojen suorituspäättelylle asetettu tavoite ylitettiin. Helsingin työväenopisto ja Arbis tarjosivat kaupunkilaisille laajan valikoiman ilmastomuutoksen hillitsemiseen liittyviä kursseja ja luentoja.

Vierailuja, oppitunteja ja -materiaaleja ympäristökasvatuksen tueksi

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY tarjosi päiväkodeille ja oppilaitoksille maksuttomia oppitunteja, materiaaleja ja vierailukäyntejä ympäristökasvatuksen tueksi. Tavoitteena oli edistää ympäristöystävällisiä arjen taitoja ja lisätä ymmärrystä omien tekojen vaikutuksesta ympäristöön. Tarjolla oli sekä sisä-, ulko- että etäopetusta. Oppitunnit toteutti HSY:n yhteistyökumppani Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen

Ympäristökoulu Polku. Ympäristökasvatuksen neuvontatunneille osallistui yhteensä 6 325 helsinkiläistä lasta ja nuorta. Neuvontaa järjestettiin 369 tuntia. Vierailuilla kävi noin 1 300 helsinkiläistä koululaista ja opiskelijaa. Vierailuja järjestettiin Viikimäen ja Blominmäen jätevedenpuhdistamoille, Ruskeasannan Sortti-asemalle sekä Ämmässuon ekoteollisuuskeskukseen.

Liikenteen ympäristökasvatustyö jatkui

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut jatkoi liikenteen ympäristökasvatustyötä. Helsingin yläkoululaisten liikkumisen ohjauksen kehityshanke sai liikkumisen ohjauksen valtionavustusta. Hankkeessa suunniteltiin yhteistyössä yläkoululaisten kanssa liikenteen ilmasto- ja ympäristövaikutuksiin keskittyvä oppimiskokonaisuus, johon sisältyi työpaja sekä Ilmansuojelijat (yläkouluille) -mobiilioppimispeli. Syyslukukaudella toteutettiin 16 kestävän liikkumisen työpajaa 12 eri koulussa. Työpajoissa tavoitettiin reilut 400 oppilasta ja noin 20 opettajaa. Lisäksi hankkeessa tavoitettiin eri-ikäisiä kaupunkilaisia tapahtumien kautta. Helsinki jatkoi myös alakoululaisille suunnattua Kulkuri, kestävän liikkumisen lähettiläs -ympäristökasvatustoimintaa kaupungin leikkipuistojen kesätoiminnassa.

Ympäristökasvatusta Harakan saarella ja luontotietoa retkillä

Harakan luontokeskus houkutteli oppimaan saaristoluonnossa toukokuusta syyskuun loppuun. Saarella vieraili yhteysveneellä 10 071 henkilöä. Varhaiskasvatusryhmille ohjattiin 86 saariseikkailuretkä. Saariseikkailupäiviin osallistui yhteensä 844 lasta ja 197 aikuista. Koululaisille järjestettiin 39 luonnontutkimuspäivää ja 65 ympäristöntutkimuspäivää. Luontokoulupäiviin osallistui yhteensä 2 313 lasta ja nuorta opettajineen. Itämeri- ja saaristoluontoleirille osallistui 20 lasta ja nuorta. Neljälle ympäristökasvatuksen kurssille osallistui 56 aikuista. Harakan saarella järjestettiin Helsinki-päivänä kaikille avoin luonto- ja taidetapahtuma, joka houkutteli yli 750 tapah-

tumavierasta. Syksyllä järjestettyyn koko perheen kalapäivään osallistui 90 kävijää.

Maksuttomat opastetut luontoretket ja puistokävelyt käynnistyivät Helsingissä huhtikuun alussa. Luontoretkeä järjestettiin 27, ja niille osallistui 1 048 kävijää. Neljälle puistokävelylle osallistui yhteensä 220 henkilöä. Harakan saarella järjestettiin lisäksi ke-säsunnuntaisin seitsemän perheille suunnattua saariseikkailuretkä, joille osallistui yhteensä 392 henkilöä. Luontotietoisuutta edistettiin myös lisäämällä luontoarvoista kertovia opastauluja luonnonsuojelualueille Haltialan metsän Siimespolulle sekä Hallinvuoren Kalliopolulle.

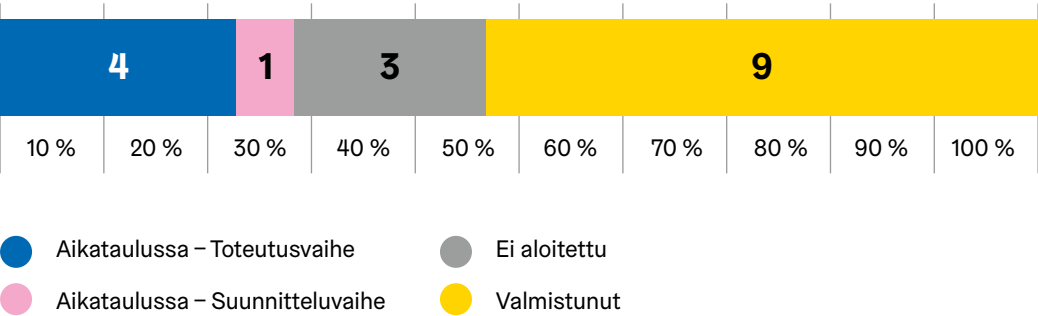
Kaupunkilaiset mukana vähentämässä roskaantumista

Asukkaat osallistuivat ympäristön siisteydestä huolehtimiseen aktiivisesti. Asukkaat, asukasyhdistykset ja koulut järjestivät yli 200 talkootapahtumaa, joissa siivottiin ympäristöä ja joihin osallistui yhteensä yli 25 000 henkilöä. Puistokummitoimintaan kautta sadat vapaaehtoiset osallistuivat roskaisuuden hillintään ympäri Helsinkiä.

Osana Helsingin Roskaantumisen hillinnan toimenpideohjelman toteutettiin Liiku jäljettömästi -kokonaisuus. Kokonaisuudessa tuotettiin roskien luontovaikutuksista kertova Roskapolku -rastirata, joka oli käytössä kirjastoissa ja erilaisissa tapahtumissa. Mantereen ja saarten keittokatoksille tuotettiin vastuulliseen käyttäytymiseen ohjaava keittokatosopaste. Yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ja kirjastojen kanssa järjestettiin pienen muoviroskan tutkimussettien kirjastolainausyhteistyö. Helsingin havainnot auttavat koostamaan arviota pienen muovin määrästä Suomen rannoilla.

Myös nuorisoneuvosto aloitti yhteistyön Helsingin Roskaantumisen hillinnan toimenpideohjelman kanssa. Nuorten työryhmä kuvasi syksyllä Roskaton Helsinki -kampanjalle somevideoita, jotka pureutuvat roskaantumisongelmaan. Kampanjan myötä nuorisoneuvosto haastaa kaikki Helsingin nuoret olemaan roskaamatta.

Roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelman toimenpiteiden tilanne 16.5.2025

Ympäristödemokratiatyötä ja kansalaistiedettä
Helsingin kaupunki aloitti kansalaistiedeyhteistyön Jyväskylän yliopiston kanssa. Helsingin ensimmäiset Muuttolintujen kevät-sovellusta hyödyntävät pistelaskentareitit perustettiin Uutelan metsäluontopolulle, Seurasaareen, Viikin arboretumiin sekä Haltialaan. Pisteäänityksiä nauhoitettiin mobiilisovelluksella. Seurantajaksolla 9.4.–10.8.2024 äänityksiä kertyi 2 316 kappaletta eli yhteensä 193 tuntia.

Helsingin kirjastot kehittivät ympäristötahtumien ja ympäristöaiheisen demokratiatyön myötä rooliaan ympäristötoiminnan alustana ja fasilitoijana. Kymmenkohtaisesta Aktivistidiplomi -ympäristöhaasteesta julkaistiin helmikuussa Aktivistidiplomi Junior, joka on suunnattu lapsille, nuorille, perheille ja koululuokille. Vuoden aikana järjestettiin 158 aktivistidiplomin asiakastapahtumaa, joihin osallistui noin 4 000 henkilöä. 33 kirjastoon perustettiin ekohyllyt, joihin koottiin ympäristöön liittyvää tieto- ja kaunokirjallisuutta. Kirjastojen ekohyllyissä oli yhteensä 3 833 nidettä ja aineisto oli lainassa 13 786 kertaa, mikä on merkittävästi enemmän kuin aiempina vuosina. Ympäristölukutaitoa edistettiin myös kirjakävelyillä ja lukupiireissä.

Nuorisopalvelut avasi lokakuussa Itä-Pasilaan ympäristötoiminnan nuorisotyöryskön ja pääkaupunkiseudun 4H-yhdistyksen uuden yhteisen toimitilan, Nuorten toimintatalo Silmun. Silmun tiloihin siirtyi myös nuorten retkeilyvälinelainaamo Wempaimisto ja ympäristötoiminnan nuorisotyöryskön eläinavusteinen pienryhmätoiminta. Nuorisopalvelut liittyi Uudenmaan ympäristökasvatuksen ja -tietoisuuden edistämisyhmään eli VÄLKE-ryhmään. Ryhmän tavoitteena on lisätä ympäristökasvatustojien verkostoitumista ja tiedonvaihtoa sekä ympäristökasvatustyön näkyvyyttä Uudellamaalla.

Energianeuvontaa kaupunkilaisille
Kiinnostus energiatehokkuusasioihin näkyi HSY:n Ilmastoinfon energia-aiheisissa koulutuksissa ja tapahtumissa, joihin osallistui yli 400 helsinkiläistä. Vuoden aikana järjestettiin neljä Taloyhtiön energiaekspertti-koulutusta, joista kaksi toteutettiin yhteistyössä Helsingin työväenopiston kanssa. Kursseilta valmistui 54 uutta helsinkiläistä energiaeksperttiä. Ilmastoinfon webinaareihin osallistui yhteensä noin 700 henkilöä. Webinaareissa paneuduttiin muun muassa taloyhtiön lämmitysratkaisuihin ja lämmitysverkoston kuntoon. Pientaloissa

asuille järjestettiin Pientalon sähköilta. Lisäksi nykyiset ja alalle opiskelevat isännöitsijät saivat koulutusta Ilmastoinfon energia-asiantuntijoilta. HSY:n Ilmastoinfo vastasi 70 energiaa koskevaan neuvontakeskusteluun sähköpostitse tai puhelimitse ja antoi energia-

neuvontaa myös paikan päällä alueellisissa asukastapahtumissa. [Ilmastoinfo.hsy.fi](https://ilmastoinfo.hsy.fi) -verkkosivuilla julkaistiin Ilmastotreeni-verkkokurssi englanniksi ja ruotsiksi.

Ohjelmat ja linjaukset:

[Roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma 2022–2025](#)

[Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040](#)

Ympäristöriskit

Ilmastonmuutos on tunnistettu merkittäväksi riskialueeksi kaupunkikonsernin merkittävien riskien arvioinnissa. Ilmastonmuutoksen myötä erilaiset sään ääri-ilmiöt ja poikkeustilanteet lisääntyvät ja aiheuttavat erilaisia riskejä. Esimerkiksi rankkasateiden aiheuttamat hulevesitulvat, helteet, kuivuus, myrskyvahingot ja talviolosuhteiden muutokset aiheuttavat merkittävän uhkan ihmisille, rakennuksille ja infrastruktuurille. Myös öljyvahingon riski Itämerellä on edelleen korkea.

Kaupunkikonsernin merkittävät riskit arvioidaan valtuustokausittain

Kaupunkikonsernin merkittäviä riskejä arvioidaan valtuustokausittain. Edellisen kerran vuonna 2022 tehdyssä arvioinnissa ilmastokriisin estämis- ja sopeuttamistoi- mien epäonnistuminen tunnistettiin yhdeksi merkittäväksi riskiksi. Riskinhallintatoimen- piteiden painopisteenä on ilmastonmuutok- seen sopeutuminen ja erityisesti riskipe- rusteinen sään ääri-ilmiöihin varautuminen. Erityisesti varaudutaan voimistuviin ja lisääntyviin rankkasateisiin sekä helteisiin ja lämpösaarekeilmien voimistumiseen. Sää- ja ilmastoriskeihin varautumisesta on kerrottu lisää tämän raportin Ilmastonmuu- tokseen sopeutuminen -luvussa.

Ympäristöriskejä hallitaan toimialoilla ja liikelaitoksissa

Noin puolet kaupungin toimialoista ja liikelaitoksista on määrittänyt merkittävim- mät ilmasto- ja muut ympäristöriskinsä. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla sään ääri-ilmiöihin liittyviä riskejä pienen- netään tekemällä varautumis- ja jatkuvuus- suunnitelmia poikkeustilanteiden, kuten sähkökatkojen ja helteiden, varalta. Esimer- kiksi palvelutaloihin lisättiin kesäkausi- siirrettäviä jäähdytyslaitteita Sotepen hankkimana palveluna. Kiinteiden jäähdy- tysratkaisuiden lisäämistä jatkettiin sekä rakennushankkeiden kautta että olemassa oleviin tiloihin toimialan prioriteettilistan

mukaisesti. Toimiala on asettanut uudessa kestävä kehityksen ohjelmassaan tavoit- teita ja toimenpiteitä liittyen ilmastonmuu- tokseen sopeutumiseen.

Kaupunkiympäristön toimialalla kes- keisimmät riskit on tunnistettu osana ilmastonmuutoksen sopeutumisen koko- naissuunnitelmaa ja riskien hallintaan on määritetty erilaisia prosesseja. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla helteisiin varau- dutaan lisäämällä liikuntapaikoille varjoisia alueita esimerkiksi puuston avulla. Myös hulevesien johtamista ja imeytystä liikun- ta-alueilla on parannettu. Muita ympäristö- riskejä on pyritty hallitsemaan laitteiston ja kemikaalien käytön koulutusten avulla.

Helsingin kaupungin rakentamispalve- luliikelaitos Stara on tunnistanut merkit- tävimiksi ilmasto- ja ympäristöriskeiksi polttoaineisiin, kemikaaleihin ja sään ääri-ilmiöihin liittyvät riskit. Starassa muun muassa arvioidaan aktiivisesti uusien täys- sähköisten tuotteiden soveltuvuutta kalus- totarpeisiin. Polttoaineiden tankkaukseen työmailla on kiinnitetty huomiota niin, ettei polttoainetta joudu maastoon. Stara tekee määrätietoista työtä myös kemikaaliturvalli- suuden parantamiseksi. Sään ääri-ilmiöihin liittyen Stara on lisännyt kastelua kuivu- den aiheuttamien tuhojen estämiseksi ja varautunut metsissä myrskyvahinkojen raivauksiin. Tulviin varaudutaan tulvavahin- koiden estämiseksi ja tulvien jälkiä korjataan tarvittaessa lisäsiivouksella.

Öljyvahinkojen riski lisääntynyt

Yhtenä maailman vilkkaimmin liikennöitynä merialueena öljyvahinkojen riski on Itäme- rellä aina läsnä. Venäjän Ukrainassa aloitta- man hyökkäyssodan jälkeen öljyvahinkojen riski Suomenlahdella johtuen Venäjän varjolaivastosta on kasvanut merkittävästi. Tämä edellyttää hyvää valmiutta vastata mahdollisiin ympäristövahinkoihin myös merialueella. Helsingin kaupungin pelastus-

laitos torjuu öljy- ja kemikaalivahinkoja sekä maalla että merellä. Pelastuslaitos varautuu öljyntorjuntaan myös mahdollisten merellis- ten suuronnettomuuksien varalta. Pelas- tuslaitoksen öljyntorjuntasuunnitelmalla (2021–2025) tavoitellaan öljyntorjunnan varautumiseen vakautta ja tilannetta, jossa Helsingin pelastuslaitos pitää yllä korkeata- soista valmiutta kaikkiin öljyntorjuntatilän- teisiin.

Öljyvahingot Helsingissä vuosina 2020–2024

Öljyvahingot Helsingissä	2020	2021	2022	2023	2024
Meri- tai sisävesialueella tai satamassa	50	68	47	49	54
Tärkeällä pohjavesialueella	10	11	10	3	10
Mualla	302	286	259	225	257
Yhteensä	362	365	316	277	321

Ympäristötalous

Ympäristötalouteen sisältyvät ne tuotot, kulut ja investoinnit, jotka on ensisijaisesti tehty ympäristönsuojelullisista syistä. Tiedot on alla esitetty emo-organisaation eli toimialojen, liikelaitosten ja virastojen osalta.

Ympäristökulut, poistot mukaan lukien, olivat yhteensä 96,8 miljoonaa euroa (- 0,8 % vuodesta 2023). Ympäristökulut olivat 1,7 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista ja 141 euroa asukasta kohden. Suurimmat kuluerät aiheutuivat ilmasto- ja ympäristöystävällisen liikkumisen edistämisestä (24 %) sekä alueiden puhtaanapidosta ja jätehuollosta (23,4 %).

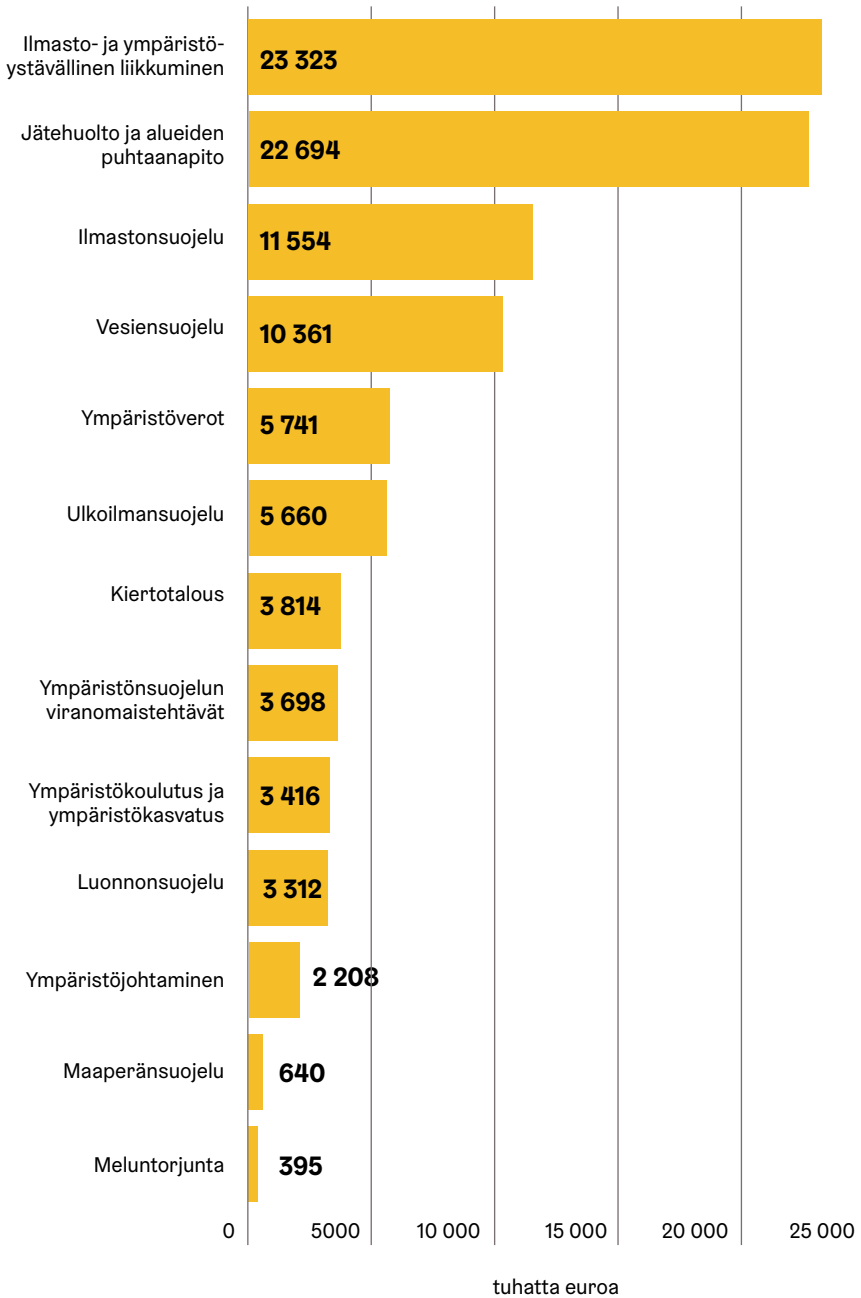
Ympäristöinvestoinnit olivat yhteensä 96,9 miljoonaa euroa, mikä oli 12,9 prosenttia kaupungin kaikista käyttöomaisuusinvestoinneista ja 142 euroa asukasta kohden. Vuonna 2024 kaupungin ympäristöinvestoinnit vähenivät 10 prosenttia edellisvuodesta. Suurimmat investoinnit liittyivät ilmasto- ja ympäristöystävälliseen liikkumiseen (68,8 %), ilmastonsuojeluun (11,3 %) sekä pilaantuneiden maiden kunnostuksiin (11,1 %).

Ympäristötuotot olivat 5,7 miljoonaa euroa (+ 64,6 % vuodesta 2023). Ympäristötuottojen kasvu selittyy pääosin kunnille maksettavilla SUP-maksuilla, joita muovia sisältäviä pakkauksia markkinoille tuovat yritykset velvoitetaan maksamaan.

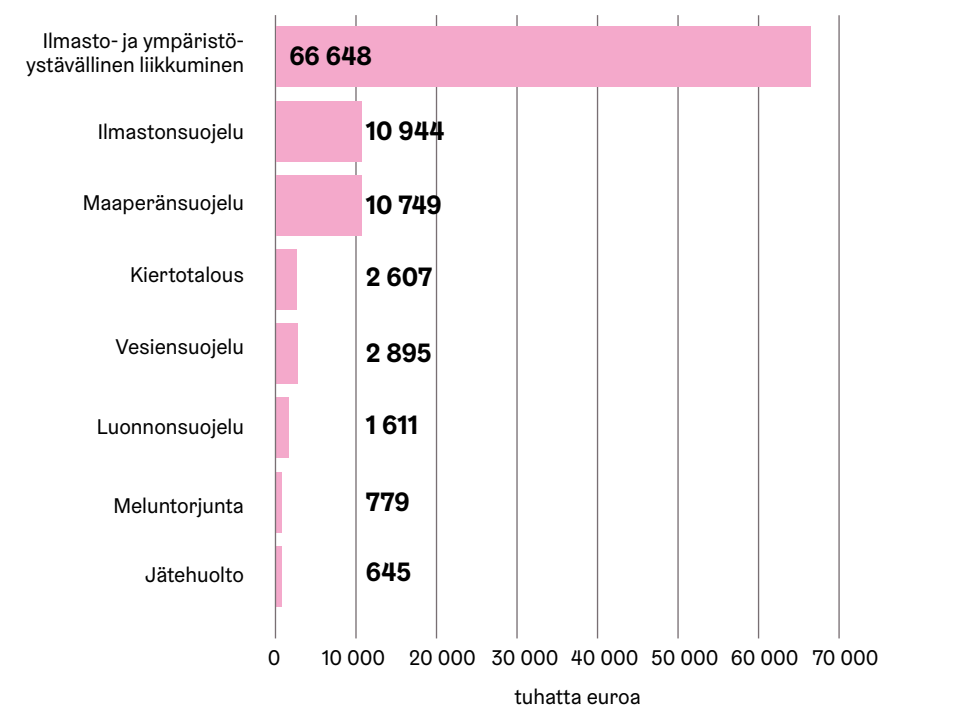
SUP-maksut liittyvät kertakäyttömuovidi-
rektiiviin ja niillä korvataan kuntien yleisten
alueiden puhtaanapitokustannuksia. Ympä-
ristötuotot olivat 0,5 prosenttia kaupungin
kaikista toimintatuotoista ja kahdeksan
euroa asukasta kohden. Merkittävimmät
tuotot tulivat ajoneuvojen siirtomaksuista
katujen puhdistukseen liittyen (32,9 %) ja
jätehuollosta (22,7 %).

Tilinpäätöksen ympäristövastuiden arvo
oli 31.12.2024 yhteensä 22,4 miljoonaa eu-
roa. Vastuut koskivat varautumista entisten
kaatopaikkojen kunnostamiseen ja maape-
rän puhdistamiseen.

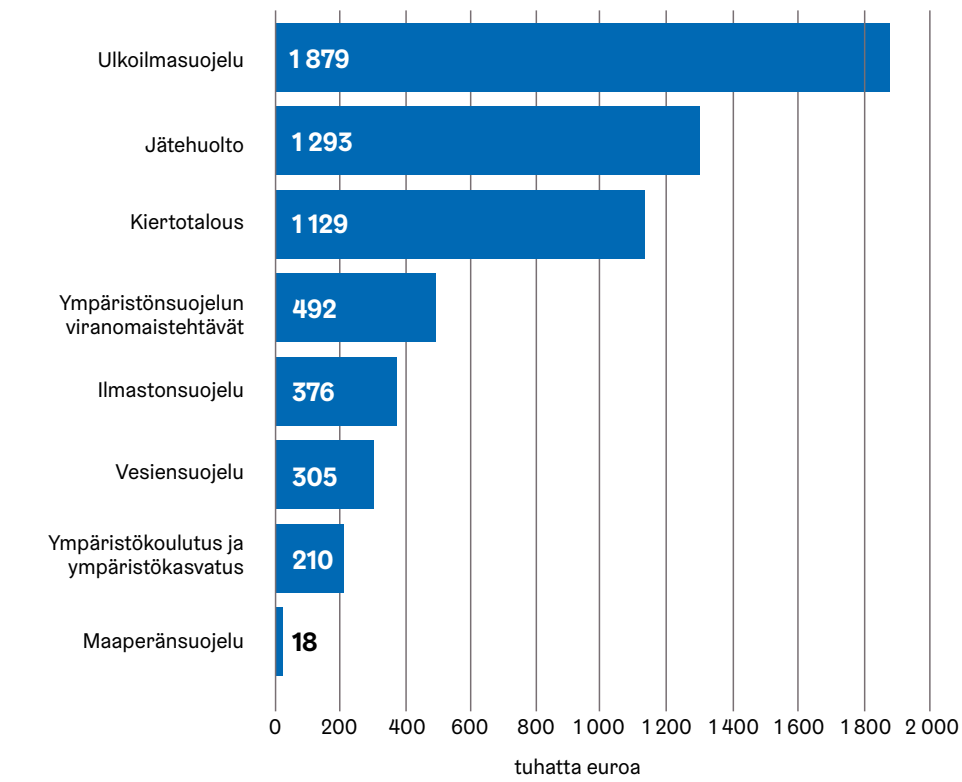
Ympäristökulut

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristötuotot

Ympäristöindikaattorit

Alla olevissa taulukoissa on esitetty [Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteiden](#) indikaattorit ja niiden kehityssuunta edellisvuoteen nähden.

Pidemmät aikasarjat ympäristöindikaattoreista löytyvät Helsingin ympäristötilastosta [hel.fi/ymparistotilasto](#).

Ympäristöjohtaminen

Indikaattori	2023	2024	Selite
Ympäristösertifioitujen / ympäristöjärjestelmän periaatteita noudattavien / vastuullisuusohjelmaa toteuttavien toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen osuus	53 %	53 %	Indikaattorin kehityksessä ei tapahtunut muutosta
Peruskoulutettujen ekotukihenkilöiden määrä / vuosi	62 hlöä	152 hlöä	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Toimialojen ja liikelaitosten osuus, joissa ympäristöasiat on sisällytetty perehdytysohjelmaan	-	70 %	Uusi indikaattori

Luonnon monimuotoisuuden suojelu

Indikaattori	2023	2024	Selite
Luontoalueiden osuus kokonaismaapinta-alasta	39 %	-	Tietoa ei vielä saatavilla vuodelta 2024
Suojeltujen alueiden kokonaismäärä ja pinta-ala sekä pinta-alan osuus maapinta-alasta	1 446,5 ha, 2 %	1 504,9 ha, 2,1 %	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Rakennetun ympäristön linnuston muutos	-	-	Indikaattorin laskenta kehitteillä

Maaperän suojelu ja pilaantuneen maaperän kunnostaminen

Indikaattori	2023	2024	Selite
Pilaantuneiden maiden puhdistuspäätösten lukumäärä	34 kpl	43 kpl	Ei asetettua kehityssuuntaa

Vesiensuojelu

Indikaattori	2023	2024	Selite
Osuus Helsingin edustan merialueesta, joka on hyvässä tilassa	0 %	-	Indikaattori lasketaan neljän vuoden välein
Osuus Helsingin pohjavesialueista, joka on hyvässä tilassa (saatavilla neljän vuoden välein)	80 %	-	Indikaattori lasketaan neljän vuoden välein
Osuus Helsingin joista, joka on hyvässä tilassa (saatavilla neljän vuoden välein)	0 %	-	Indikaattori lasketaan neljän vuoden välein
Kunnostettujen virtavesien osuus	-	-	Tietoa ei toistaiseksi saatavilla

Ilmastonmuutos, hillintä ja sopeutuminen

Indikaattori	2023	2024	Selite
Helsingin alueen kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt	1 953 kt CO ₂ -ekv.	1 632 kt CO ₂ -ekv.	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Helsingin alueen kasvihuonekaasujen asukaskohtaiset päästöt	2,9 t CO ₂ -ekv.	2,4 t CO ₂ -ekv.	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Hiilinielujen määrä	-73,33 kt CO ₂ (2022)	-	Tietoa ei saatavilla vuodelta 2024
Latvuspeittävyys	29 %	-	Tietoa ei saatavilla vuodelta 2024
Vettä läpäisevien alueiden / pintojen osuus kokonaismaapinta-alasta Helsingissä	64 % (2022)	-	Tietoa ei saatavilla vuodelta 2024

Ilmansuojelu

Indikaattori	2023	2024	Selite
Typpidioksidin vuosikeskiarvo Mannerheimintien mittausasemalla (EU-direktiivin mukainen raja-arvo 40 µg/m³)	17,0 µg/m³	16,0 µg/m³	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Typpidioksidin vuosikeskiarvo Mäkelänekadun mittausasemalla (EU-direktiivin mukainen raja-arvo 40 µg/m³)	21,0 µg/m³	18,0 µg/m³	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Hengitettävien hiukkasten raja-arvotason ylittävien päivien määrä Helsingissä Mannerheimintien mittausasemalla (EU-direktiivi: enintään 35 päivää vuodessa)	20 kpl/a	9 kpl/a	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Hengitettävien hiukkasten raja-arvotason ylittävien päivien määrä Helsingissä Mäkelänekadun mittausasemalla (EU-direktiivi: enintään 35 päivää vuodessa)	27 kpl/a	15 kpl/a	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Hengitettävien hiukkasten (PM ₁₀) vuosikeskiarvo Kallion mittausasemalla	9,07 µg/m³	8,9 µg/m³	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan

Meluntorjunta

Indikaattori	2023	2024	Selite
Tieliikenteen melulle (yli 55 dB LAeq7-22) altistuvien asukkaiden määrä	256 541 (2022)	-	Tieto saatavilla viiden vuoden välein
Osuus tapahtuma-alueiden läheisyydessä asuvista asukkaista, jotka kokevat ulkoilmakonserttien melun suuresti tai äärimmäisen häiritsevä	14 % (2022)	-	Tieto saatavilla viiden vuoden välein

Vastuullisten hankintojen edistäminen*

Indikaattori	2023	2024	Selite
Prosenttiosuus hankinnoista (kpl), joissa on asetettu ympäristökriteerejä	70 %	70 %	Indikaattorin kehityksessä ei tapahtunut muutosta

*Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen seurantatiedot löytyvät tämän raportin Hankinnat-luvusta

Kierto- ja jakamistalouden edistäminen

Indikaattori	2023	2024	Selite
Prosenttiosuus rakennushankkeiden suunnitelmista, joissa on kiertotaloustavoitteita	-	-	Indikaattorin laskenta kehitteillä
Hyötykäytettyjen maamassojen määrä	790 000 t/a	297 728 t/a	Indikaattori kehittynyt huonompaan suuntaan
Ruokahävikin määrä koulujen ja päiväkotien ruokapalveluissa (Palvelukeskus Helsingin ruokapalvelut)	72,18 g/ ruokailija (2021)	60,86 g/ ruokailija	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan

Ympäristötietoisuuden ja vastuullisuuden edistäminen

Indikaattori	2023	2024	Selite
Harakan luonto- ja ympäristökouluun sekä oppaiden vetämille luontoretkeille osallistuneiden määrä	7 371 hlöä	6 112 hlöä	Indikaattori kehittynyt huonompaan suuntaan
Palvelukartalla olevien kiertotalouspalveluita tarjoavien yritysten määrä	64 kpl	238 kpl	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan

Muut ympäristöindikaattorit:

Liikenne

Indikaattori	2023	2024	Selite
Kestävien liikennemuotojen (pyöräily, kävely, joukkoliikenne, muut) kulkumuoto-osuus	80 %	78 %	Indikaattori kehittynyt huonompaan suuntaan
Helsingin liikenteen kasvihuonekaasupäästöt	528 kt CO ₂ -ekv.	544 kt CO ₂ -ekv.	Indikaattori kehittynyt huonompaan suuntaan
Täyssähköautojen osuus henkilöautokannasta	6,7 %	9,3 %	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan

Energia

Indikaattori	2023	2024	Selite
Helsingin alueen asukaskohtainen energiankulutus	19 871 kWh	21 218 kWh	Indikaattori kehittynyt huonompaan suuntaan
Kaupungin oman toiminnan (julkiset rakennukset, ajoneuvot, katuvalot) energiansäästö (GWh ja säästö suhteessa tavoitteeseen, KETS 2017–2025)	38,5 GWh, 63 % tavoitteesta	55,1 GWh, 90 % tavoitteesta	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan
Kaupungin omistamien asuinrakennusten energiansäästö (GWh ja säästö suhteessa tavoitteeseen, VAETS 2017–2025)	39,1 GWh, 70 % tavoitteesta	43,4GWh, 78 % tavoitteesta	Indikaattori kehittynyt parempaan suuntaan

Helsingin kaupungin ympäristöraportti 2024

Julkaisija
Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala

Valokuvat
My Helsinki -materiaalipankki ja Helsingin kaupungin Aineistopankki

kansi	Ninni West
sivu 5	Sakari Röyskö
sivut 7, 63, 66, 81, 83	Jussi Hellsten
sivu 13	Camilla Bloom
sivu 17	Matti Pyykkö
sivut 21, 71	Raisa Ranta
sivut 23, 37, 38, 51	Maija Astikainen
sivu 25	Aki Rask
sivu 30	Janne Hirvonen
sivu 45	Suomen Ilmakuva Oy
sivu 46	Mika Ruusunen
sivut 56, 61	Vesa Laitinen
sivu 65	Juha Valkeajoki; Sherpa
sivu 73	Karun Verma
sivu 77	Veera Laanti

Taitto ja toteutus
Mainostoimisto KMG Turku

Paino
Grano Oy

Helsingin kaupungin ympäristöraportti 2024
Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2025:18
ISBN 978-952-386-588-4 (nidottu)
ISBN 978-952-386-589-1 (pdf)
ISSN-L 2242-4504
ISSN 2242-4504 (painettu)
ISSN 2323-8135 (verkossa)

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala

Työpajankatu 8
00580 Helsinki
PL 58231
00099 Helsingin kaupunki

www.hel.fi